

Lausuntoyhteenveto - ehdotus hallituksen esitykseksi vesihuoltolainsäädännön muuttamisesta

SISÄLLYS

Lausunnonantajat	3
Yleiskommentit	5
Yleisiä arvioita	5
Vesihuollon kehittäminen, järjestäminen ja toiminta-alueet	8
Vesihuoltolaitoksen henkilökunnan pätevyys	9
Liittämisvelvollisuus ja siitä vapauttaminen	9
Selvilläolo, tarkkailu ja varautuminen erityistilanteisiin	11
Maksut, kirjanpito, yhtiöittäminen, toimintakertomus, tilinpäätöstiedot ja tietojärjestelmä	13
Vesihuollon virhe, vakiohyvitys ja korvaukset	14
Siirtymäsääntely	15
Hulevesien hallinta	15
Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	22
Lakitekniikka	22
Pykäläkohtaiset kommentit	23
Vesihuoltolaki	23
2 § Soveltamisala	23
3 § Määritelmät	23
4 § Viranomaiset	25
5 § Vesihuollon yleinen kehittäminen	25
6 § Vesihuollon järjestäminen	27
7 § Vesihuoltolaitosten toiminta-alueet	27
8 § Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen	29
8 a § Vesihuollon turvaaminen toiminta-alueella supistettaessa	31
10 § Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon	32
11 § Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen	36
12 § Liittämiskohdat	38
13 § Vesihuoltolaitteistojen suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito ja käyttö	39
15 § Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuudet	39
15 a § Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen erityistilanteissa	41
15 b § Kunnan varautuminen erityistilanteisiin	44
16 § Tiedottamisvelvollisuus ja asiakirjojen julkisuus	45
17 § Asiakkaan kiinteistön käyttö	45
17 a § Huleveden viemäroinnin järjestäminen	45
17 b § Liittämiskohta vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin	45
17 c § Korvaus huleveden viemäroinnistä	45
18 § Maksujen yleiset perusteet	46
19 § Maksut	47
20 § Vesihuollon eriyttäminen kirjanpidossa	47
20 a § Vesihuoltolaitoksen yhtiöittäminen	48

20 b § Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus.....	51
20 c § Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöstietojen ja toimintakertomuksen tarkastaminen	51
20 d § Tilinpäätöstietojen, toimintakertomuksen, toimitusehtojen ja tunnuslukujen julkistaminen	51
20 e § Vesihuollon tietojärjestelmä.....	52
24 § Sopimuksen irtisanominen	55
27 § Virhe ja hinnanalennus.....	55
27 a § Vakiohyvitys	56
27 b § Vakiohyvityksen määrä.....	57
Voimaantulo.....	58
Siirtymäsäännökset	58
Maankäyttö- ja rakennuslaki	60
103 a § Hulevesin hallinnan määritelmiä.....	60
103 b § Hulevesien hallinnan tavoitteet	60
103 c § Hulevesien hallinta	61
103 d § Hulevesien hallintaa koskevat määräykset.....	62
103 e § Määräys hulevesistä aiheutuvan haitan poistamiseksi.....	62
103 f § Kielto johtaa hulevesiä jätevesiviemäriin	62
103 g § Hulevesisuunnitelma	64
103 h § Yhdyskunnan hulevesijärjestelmän toteuttaminen.....	66
103 i § Kiinteistön hulevesien johtaminen yhdyskunnan hulevesijärjestelmään	66
103 j § Johtamisvelvollisuudesta vapauttaminen	66
103 k § Hulevesien hallinnasta perittävät maksut	67
182 § Uhkasakko ja teettämishukka.....	68
183 § Tarkastusoikeus.....	68
190 § Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä.....	68
204 a § Kaavan, tonttijaon ja kunnan hulevesisuunnitelman laatimiseen liittyvät työt	68
Maankäyttö- ja rakennusasetus	68
59 a § Huleveden hallinnan järjestäminen kiinteistöllä.....	68

Lausunnonantajat

CADWES (Vesihuoltopalveluiden kehittäminen) -tutkijaryhmä	CADWES
Elinkeinoelämän keskusliitto EK	EK
Elintarviketeollisuusliitto ry	ETL
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira	
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-EPO
Etelä-Suomen aluehallintovirasto	AVI-ES
Finanssialan Keskusliitto	FK
Helsingin kaupunki	
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	HSY
Huoltovarmuuskeskus	
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-HÄME
Hämeen liitto	
Hämeenlinnan kaupunki	
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy	HS-Vesi
Ilmatieteen laitos	IL
Inarin kunta	
Itä-Suomen aluehallintovirasto	AVI-IS
Joensuun kaupunki	
Jyväskylän Energia Oy	
Jyväskylän kaupunki (yhtyy Kuntaliiton lausuntoon)	
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy (yhtyy Jyväskylän Energia Oy:n lausuntoon)	
Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-KAS
Karttulan vesiosuuskunta	
Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-KAI
Keski-Pohjanmaan liitto	
Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-KES
Kilpailu- ja kuluttajavirasto	KKV
Kouvolan kaupunki (Kouvolan Veden lausunto)	
KTK Tekniikan Asiantuntijat ry	KTK ry
Kuntaliitto	
Kuopion kaupunki	
Kuopion Vesi Liikelaitos	Kuopion Vesi
Käymäläseura Huussi ry.	KSH
Lahden kaupunki (yhtyy Kuntaliiton lausuntoon)	
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-LAP
Lappeenrannan kaupunki	
Liikelaitos Kouvolan Vesi	Kouvolan Vesi
Liikelaitos Porvoon vesi	Porvoon vesi
Liikenne- ja viestintäministeriö	LVM
Liikennevirasto	
Maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto	MMM-RO
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.	MTK
Metsäteollisuus ry	
Mikkelin kaupunki	
Christer Nikander	
Oikeusministeriö	OM
Oulun Vesi	
Paavolan Vesi Oy	
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-PIR
Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-POK
Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-POP

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-POS
Pohjois-Savon liitto	
Porvoon kaupunki	
Rautjärven kunta	
Sari Silta	
Sisäasiainministeriön pelastusosasto	SM
Sosiaali- ja terveysministeriö	STM
Suomen Kiinteistöliitto ry	Kiinteistöliitto
Suomen luonnonsuojeluliitto ry	SLL
Suomen Omakotiliitto ry	Omakotiliitto
Suomen Vesiensuojeluyhdistyksen Liitto ry	SVYL
Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry	SVOSK
Suomen Vesiyhdistys ry:n Vesihuoltojaosto	Vesiyhdistys ry
Suomen ympäristökeskus SYKE	SYKE
Suomen Yrittäjät	Yrittäjät
Tampereen kaupunki	
Tampereen Vesi	
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos	THL
Turun kaupunki	
Turun vesiliikelaitos	Turun vesilaitos
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-UUD
Vaasan kaupunki	
Valio Oy sekä Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppioiden liitto ry	Valio ja M2L
Valtiovarainministeriö	VM
Vantaan kaupungin ympäristökeskus	
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	ELY-VAR
Vantaan kaupunki	
Vesilaitosyhdistys	VVY
Virmutjoen jokisuojeluyhdistys ry	VJ ry
Ympäristöministeriö	YM
Ympäristö- ja terveysalan tekniset ry	
Ympäristöyritysten liitto ry	YYL

Yleiskommentit

Yleisiä arvioita

- Vaikka yritykset ovat pääosin vesihuoltolain soveltamisalan ulkopuolella, on vesihuoltolaitosten tarjoamilla vesihuoltopalveluilla elinkeinoelämälle vähäistä suurempi merkitys. Yritysten sopimukset vesihuoltolaitosten kanssa turvannevat suhteellisen hyvin palveluiden jatkuvuuden esim. ehdotettua uutta toiminta-alueen laajentamista tai supistamista harkittaessa. (EK)
- Vesihuoltolakiin esitetyt muutokset ovat pääosin hyviä ja lain tulkintaa selkiyttäviä. (ELY-EPO)
- Ehdotuksen sisältö on lähtökohtaisesti hyvä, mutta siinä olisi valvontaviranomaisen näkökulmasta tarkoituksenmukaista ottaa huomioon vielä eräitä asioita. (ELY-HÄME)
- Kokonaisuutena arvioiden vesihuoltolain muutosesitykset ovat positiivisia. (ELY-KAI)
- Ehdotus on pääosin hyvin valmisteltu ja perusteltu. (ELY-KES)
- Lainsäädäntöön esitetyt muutokset ja täsmennykset parantavat ja selkeyttävät vesihuoltosektorin toimintaa ja vesihuollon suunnitelmallista edistämistä. Erityisesti pienille vesihuoltolaitoksille ne ovat kuitenkin haasteellisia. Toisaalta ne edesauttavat osaltaan laitosten yhteistoimintaa ja suurempien kokonaisuuksien syntymistä. Vesihuoltolakiin esitetyt uudet vaatimukset lisäävät valvontaviranomaisten työtä. (ELY-LAP)
- Kokonaisuudessaan vesihuoltolain muutosesitykset ovat myönteisiä. Lain muutos tuo etenkin pienille vesihuoltolaitoksille uusia haasteita ja velvoitteita toiminnan kehittämiseksi. Tällä tulee olemaan toivottava vaikutus pienten vesihuoltolaitosten hallintojen kehittämiseksi sekä siten ammattimaisemalle vesihuoltolaitostoiminnalle. (ELY-POK)
- Ehdotus on hyvin tarpeellinen. (ELY-POP)
- Hyviä tavoitteita parantaa erityisesti vesihuoltolaitosten ylläpitoa ja riskien hallintaa, tietohuoltoa, taloudenpidon läpinäkyvyyttä, kilpailuneutraliteettia sekä yhdyskunnan hulevesien hallintaa (ELY-UUD)
- Ehdotus korjaa alkuperäisessä laissa olleet puutteet ja selventää muutettavia lain kohtia. Muutosesitykset ovat pääosin hyvin perusteltuja ja ottavat tasapuolisesti huomioon eri intressiryhmien tarpeet sekä vesihuoltoalan kehittämisen ja varmuuden parantamisen näkökohdat. Lakimuutoksen perusteluissa on nyt selvästi esitetty määrittelytapa ja perusteet, millaista asutuskeskittymää taajamalla tarkoitetaan. Parasta olisi, että määritelmä olisi kirjattu lakiin. (ELY-VAR)
- Esitetyt uudistukset ovat monilta osin hyviä ja tervetulleita. Säädosympäristön tulee tukea vesihuoltopalvelujen tarjontaa elintarvikeyrityksille ja elintarvikkeita valmistavat yritykset tulee huomioida tärkeänä asiakasryhmänä. Elintarviketeollisuus toimii globaaleilla markkinoilla ja vesi- ja jätevesihuolto on yksi niitä peruspalveluja, jotka pitää jatkossakin turvata elintarvikeyrityksille. (ETL)
- Vesihuollon hallinnon jakaantuminen usean eri ministeriön alueelle on luonut harmaan alueen talousveden elintarvikekäytöstä. Ruoka- ja elintarvikekäyttöön tarkoitettu talousvesi tulee huomioida nykyistä selkeämmin ohjeistuksessa ja säädöksissä. Vesihuollon ja elintarvikesektorin hallinnon keskittäminen ympäristö- ja maa- ja metsätalousministeriöön poistaisi tarpeettomia raja-aitoja sekä toisi mahdollisesti kustannussäästöjä hallinnossa (ETL)
- Vesihuoltolain soveltamisalasta ja erillissopimusten merkityksestä on tarpeen ohjeistaa ja tiedottaa sekä elintarviketoimijoita että vesihuoltolaitoksia. Tätä palvelee MMM:n johdolla valmisteltava opas "Elintarviketeollisuus vesihuoltolaitoksen asiakkaana". (Evira)
- Esitykset vesihuoltolainsäädännön muuttamisesta ovat kannatettavia hulevesien hallinnan tehostamispyrkimyksien sekä yhtiö- ja kilpailuoikeudellisten seikkojen huomioimisen osalta. (FK)
- Yleisesti ottaen esityksen tavoitteet ovat hyviä ja muutokset tarpeellisia lukuun ottamatta kilpailuneutraliteettiin liittyviä tavoitteita. (Helsinki)
- Lakimuutoksia on valmisteltu pitkään ja vesihuoltolaitoksilla on odotettu lainmuutoksien tuovan selvennyksiä mm. hulevesien hallintaan ja vastuisiin liittyvissä kysymyksissä. Toivottavasti lain käsittely etenee suotuisasti ja tavoitteeksi esitetyissä määrärajoissa pysytään. (HS-Vesi)
- Esityksessä on lainkohtia tarkennettu entisestään verrattuna loppuraporttiin ja huomioitu hyvin myös HSY:n loppuraportin yhteydessä esittämiä näkökulmia. Uudessa lakiesityksessä on myös oleellisia muutoksia kuten yhtiöittämisvelvoite, johon pitää erityisesti kiinnittää huomiota. (HSY)
- Esitys on pääsääntöisesti vesihuollon järjestämistä edelleen kehittävä ja oikean suuntainen. (Hämeen liitto)
- Ehdotuksessa useita tehtäviä annetaan kunnalle, esim. varavedenjakelun järjestäminen toiminta-alueen ulkopuolella. Kunnassa tehtävien ajatellaan virheellisesti kuuluvan vesihuoltolaitokselle, vaikka se olisi erotettu kunnan toiminnasta. Laissa voisi korostaa, että vesihuoltolaitos ei ole kunta. (Hämeenlinna)

- Ei ole huomautettavaa esityksen sisältöön. (IL)
- Vesihuoltolakiin ehdotetut muutokset selkeyttävät kuluttajan oikeuksia, velvollisuuksia ja oikeusturvaa. Ehdotuksen perusteluissa todetaan, että pelastuslain mukaan vesihuoltolaitoksen ja tälle vettä toimittavan vesilaitoksen on toimitettava sammutusvettä vesijohtoverkostosta sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla pelastuslaitoksen tarpeisiin. (Inari)
- Merkittävimpinä muutoksina ehdotuksessa voidaan pitää hulevesien hallinnan suunnittelun ja järjestämisen siirtämistä kuntien vastuulle asemakaava-alueilla ja määräystä vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä, jos laitos toimii kilpailutilanteessa markkinoilla. (Joensuu)
- Ehdotus on useilta kohdin paremmin perusteltu ja täsmällisemmin muotoiltu kuin vesihuoltolain tarkistamistyöryhmän loppuraporttiin perustunut esitys. (Jyväskylän Energia)
- Esitetyt muutokset ovat pääsääntöisesti oikeansuuntaisia. Erityisesti vesihuoltolaitosten hallintoon ehdotettavat uudistukset ja hulevesien hallinnan vastuiden tarkentaminen ovat tärkeitä asioita. Vesihuoltolain tarkistamistyöryhmän loppuraporttiin vuonna 2010 esittämämme huomiot ovat säädösehdotuksissa otettu huomioon tyydyttävällä tavalla. (Kiinteistöliitto)
- Ehdotetut muutokset ovat monilta osin kannatettavia ja tarpeellisia. Erityisen kannatettavia ovat ehdotukset, jotka ottavat huomioon vesihuollon aseman välttämättömyyspalveluna siten, että vesihuollon palvelut ovat kuluttajien saatavilla kohtuullisin ja tasapuolisin ehdoin ja hinnoin. (KKV)
- Muutosehdotus on huolellisesti valmisteltu ja tarpeellinen. (Kouvolan Vesi)
- Lakiehdotus on erittäin tärkeä. (KTK ry)
- Vastustetaan uudistusta esitetyn kaltaisena, koska se aiheuttaa kunnille ja vesihuoltolaitoksille lisäkustannuksia ja turhaa lisähallintoa. Uuden lakiesityksen oleellisia muutoksia ovat yhtiöittämisvelvoite ja hulevesien järjestämisvastuun muuttuminen. (Kuntaliitto)
- Esitetään, että maa- ja metsätalousministeriö aloittaisi uudelleen neuvottelut eri vesihuollon toimijoiden kanssa. Kentän yhteiset tavoitteet tulisi huomioida ehdotuksessa. Muutosten jälkeen ehdotuksesta tulisi tehdä uusi lausuntokierros. Säännösehdotus tulee käsitellä Kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa mahdollisimman pian. (Kuntaliitto)
- Esityksessä on muutamia kuntien kannalta keskeisiä sisältömuutoksia, jotka muuttavat huomattavasti vastuuta ja tuovat kunnalle aiempaan nähden merkittäviä lisäkustannuksia. Lisäkustannuksia aiheutuu mm. hulevesiverkoston vastuiden siirtymisestä yksin kunnalle sekä siitä, että taajamien ulkopuolella sijaitsevia kiinteistöjä ei tarvitsisi liittää tiettyjen edellytysten täytyessä vesihuoltolaitoksen verkostoon. Esitys tuo taajama-alueiden ulkopuolella toimivalle vesihuoltolaitokselle sekä taloudellisia että toiminnallisia haasteita vesihuoltopalveluiden asianmukaiseen toteuttamiseen. (Kuopio)
- Ehdotus on tarpeellinen ja esitetyt muutokset selkeyttävät monin paikoin nykyistä vesihuoltolakia. (Kuopion Vesi)
- Ei ole huomautettavaa ehdotukseen. (Lappeenranta)
- Uusien säädösten pohjana tulisi käyttää kaikilta osin vesihuollon tarkastamistyöryhmän loppuraportissa (MMM 2010:6) esitettyjä ratkaisuja. (Lahti)
- Vesihuoltolainsäädännön kehittämiseksi on selvästi tarvetta ja nyt lausunnolla oleva luonnos ottaa kantaa tärkeisiin, nykyainsäädännössä ongelmalliseksi havaittuihin kohtiin. (MTK)
- Säädosvalmistelu vaikuttaa osin keskeneräiseltä. Joitakin muutettavaksi esitettyjä seikkoja tulisi vielä harkita poistettavaksi, muotoiltavaksi uudelleen tai siirrettäväksi erillisellä lailla säädettäväksi. (MMM-RO)
- Lakiehdotusten vaikutuksia tulisi arvioida erikseen kaupunkien ja muiden tiiviisti rakennettujen ja rakennettavien alueiden osalta, taajamien lähialueiden osalta sekä taajamista kauempana sijaitsevien alueiden kannalta, ja ottaa huomioon esitys viemäri- ja vesihuollon vesihuoltolaitosten eriyttämismahdollisuuksista maaseutualueilla. (MMM-RO)
- Yhteiskunnallisten vaikutusten arviointia (4.4) tulisi täydentää esimerkeillä vesihuoltolaitosten rahoitus-edellytyksistä ja yksityisoikeudellisten sopimusten merkityksestä taajamien ulkopuolisilla alueilla. (MMM-RO)
- Esitys selkeyttää monilta osin vesihuoltolain sääntelyä. Varsinkin pienimuotoisesta osuuskuntatyypisestä vesihuoltotoiminnasta koottavat ja valvoville viranomaisille toimitettavat tiedot ja tietojen ylläpitotapa on kuvattu selkeästi ja ne mahdollistavat nykyistä paremmin valvonnan järjestämisen. (Mikkeli)
- Kokonaisuudessaan esitys on metsäteollisuuden kannalta asianmukainen, mutta muutamia täsmennyksiä kaivataan. (Metsäteollisuus)
- Ehdotus on kannatettava tietäen huomautuksin. (OM)

- Vesihuoltolainsäädännön uudistaminen näyttäisi tulevan hyvinkin tarpeeseen. Vesihuollon järjestäminen on monien haasteiden edessä. Ehdotus vaikuttaa hyvältä ja perusteelliselta lainvalmistelutyöltä. (Omakoti-liitto)
- Muutosehdotukset ovat kannatettavia niin vesihuollon laadun turvaamisen, taajamien rantavesien laadun parantamisen ja taajamien ulkopuolella olemassa olevan tilanteen huomioonottamisen näkökulmista. Muutoksen taloudelliset vaikutukset eivät kuitenkaan saa olla kohtuuttomat kunnan taloudelle saavutettavaan hyötyyn nähden. (Pohjois-Savon liitto)
- Esityksen selvänä puutteena on, että siinä rinnastetaan toimijoina kunnalliset vesihuoltolaitokset ja vesiosuuskunnat, vaikka näiden toimintaedellytykset ovat täysin erilaiset erityisesti keskitetyn jätevesien käsittelyn osalta. (Porvoo)
- Haja-asutusalueella toimivien vesihuoltolaitosten tueksi tulee laatia tarkempia ohjeita laissa edellytetyjen toimien suorittamiseksi. Voitaisiin harkita ohjeiden laatimista kunnille siitä, kuinka menetellään, jos vesihuolto-osuuskunta joutuu taloudellisiin vaikeuksiin. (Rautjärvi)
- Lainsäädännön nykytilaa koskevassa osiossa on kuvattu asianmukaisesti pelastuslain (379/2011) mukainen kunnan vastuu huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta ja vesihuoltolaitoksen velvollisuus toimittaa sammutusvettä pelastuslaitoksen tarpeisiin. (SM)
- Ehdotus on huolellisesti valmisteltu. (SLL)
- Vesihuoltolainsäädäntöön ehdotetut muutokset ovat tarpeellisia ja perusteltuja. Erityisen tärkeitä ovat VHL 15 §:ään ehdotettu säännös vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuuksista sekä 15 a §:ään ehdotettu vesihuoltolaitoksen suunnitelma erityistilanteisiin varautumisesta. (STM)
- Vesihuoltolaki on tarkoituksenmukaista päivittää vastaamaan muuttuneita vaateita varsinkin haja-asutusalueiden vesihuollon rakentumisen myötä. Toiminta-alue, liittymisvelvollisuus sekä -oikeus näyttävät haja-asutusalueilla toisin kuin taajaan rakennetuilla alueilla. Vesihuoltolakiin tulisi sisältyä yleispeitevä linjaus haja-asutusalueiden vesihuollon tarkoituksenmukaisesta toteuttamisesta. (SVOSK)
- Yleisperustelut ovat hyviä ja perustuvat sekä käytännön kokemuksiin että useisiin taustaselvityksiin. Asiakirjoista ei kuitenkaan selviä muutosehdotuksen yhteys ympäristönsuojelulain uudistukseen, jossa on yhteneväisyyksiä mm. valtioneuvoston asetuksenantovaltuudesta yhdyskuntajätevesien johtamisessa ja käsittelyssä. (SVYL)
- Muutoksissa on huolehdittava, että lupien puitteissa vastuulliset toimijat pystyvät vaikuttamaan sekä hulevesien että jätevesien määrään ja niiden käsittelyn tehokkuuteen. Jätevesien puhdistuksen keskittyessä yhdyskuntapuhdistamoilla ei ole aina mahdollisuuksia vaikuttaa tärkeisiin verkostosaneerauksiin. (SVYL)
- Vesihuoltolain muutosehdotuksessa on useita tärkeitä vesihuollon palveluja parantavia ja yhteisen vesihuollon järjestämiseen liittyviä ehdotuksia. (SYKE)
- Toivomme että uusi lainsäädäntö astuisi voimaan tavoitellussa aikataulussa. (Tampere)
- Ehdotus on pääosin johdonmukainen ja vesihuollon toimintaympäristöä selkeyttävä. (Tampereen Vesi)
- Ehdotuksen mukaan ennallaan säilytettäviin lainkohtiin ei ole tarpeen tehdä muutoksia. (Turku; Turun vesilaitos)
- Kohdat, missä säädetään vesihuoltolaitosten yhtiöittämisestä sekä hulevesien hallinnasta ja järjestämisestä, ovat kunnille ongelmallisimmat. (Vaasa)
- Vesihuoltolaissa tulee olla vesihuoltolaitoksille velvoite kohdistaa resursseja vesihuollon suunnitelmalliseen saneeraukseen. Tarpeellisen resurssin tulee määräytyä saneerausvelan suuruuden perusteella. Vesihuoltolaitoksien tulee tehdä saneerausohjelma vesihuollon suunnitelmalliseen uusimiseen ja ohjelma tulee hyväksyttäväksi laitoksen omistajalla. (Vesiyhdistys ry)
- Vesihuoltolainsäädännön uudistaminen on sinänsä tarpeellista, mutta ehdotus vaatisi vielä joiltakin osin uudelleen tarkastelua. (VM)
- Ehdotus tulee kuntiin kohdistuvien vaikutustensa vuoksi käsitellä Kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa. Esityksessä ei ole arvioitu kuntiin kohdistuvia taloudellisia vaikutuksia riittävällä tavalla, esimerkiksi sitä pystyvätkö kunnat kattamaan lisääntyvät kustannukset maksuilla. Kuntiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten osalta esitykseen ei täten voida ottaa kantaa. (VM)
- Vastuukysymykset ovat ehdotuksessa epäselvät. Vastuu- ja omistuskysymysten selkeyttä tarvitaan myös tilanteissa, jolloin valtio myöntää valtionavustusta tai muuta tukea vesihuoltoon. Valtio on toteuttanut vesihuoltotoita myös omana työnään. Lainsäädäntövalmistelun yhteydessä olisi tarkoituksenmukaista siirtää lainsäädännön osaksi mm. valtion talousarviomomenttien 30.50.20 (4. kappale) ja 30.50.31 (4. kappale) päätösosista talousarviopäätökset, jotka koskevat valtion töiden luovutusta. Ennen esityksen antamista tu-

lee selvittää, voidaanko ja miten siirtyä siihen, että em. avustusta koskevat nykyiset talousarviopäätökset sisällytettäisiin talousarvion sijasta suoraan lakiin ja muihin säädöksiin. (VM)

- Liittyen valvontaviranomaisten toimivaltaan on ehdotuksessa lausunnonantajan kannalta epäselvää, mihin 3 a -luku päättyy ja mistä 4 luku alkaa. (VVY)
- Ehdotuksen tarkoitus ja tavoitteet ovat yleisesti tärkeitä ja kannatettavia. (YM)
- Yleisperusteluiden kohdassa 4.3 ympäristövaikutukset voisi mahdollisesti yleisimmin todeta, että hulevesien hallinnan tehostamisella ja viemärlaitoksen erityistilanteiden paremmalla hallinnalla voitaisiin osaltaan pienentää käsittelemättömien jätevesien verkostoylivuotoja ja ohituksia jätevedenpuhdistamoilla. Samalla ennalta arvioiden myös vesijohtojen rikkoutumisista aiheutuneet rakennetun ympäristön (esim. tie- ja katurakenteet, kaapelit) vauriot vähenevät. (YM)
- Esityksessä tulisi täsmentää kunnille aiheutuvia velvoitteita ja vastuuta. (VM)
- Ei huomautettavaa ehdotuksesta. (Ympäristö- ja terveysalan tekniset ry)
- Pidämme esitystä ja sen sisältämiä tavoitteita hyvinä. (YYL)

Vesihuollon kehittäminen, järjestäminen ja toiminta-alueet

- Vesihuoltolaissa tai sen perusteluissa olisi tarpeen selkiyttää, kenelle kunnassa vastuut vesihuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä kuuluvat ja miten vastuu on tarkoituksenmukaisinta järjestää. (AVI-ES)
- Pitäisi harkita siitä säätämistä, että vesihuoltolaitosten tulisi sijoittaa pieni osuus tuotosta vesihuoltosektorin tutkimukseen (ja tuotekehitykseen). (CADWES)
- Arvioitaessa ennakoivasti kunnan järjestämisvelvollisuuden alueellista ulottuvuutta sekä vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden rajoja ympäristönsuojelulliselta ja terveydensuojelulliselta kannalta, on syytä erityisesti ottaa huomioon, millä alueilla vesiensuojelulliset tarpeet on syytä täyttää vesihuoltolaitosten verkostojen laajentamalla. Tällöin asiassa tulee esiin perustellusti viranomaisten ja yleisen edun näkökulma vesihuollon asianmukaisesta järjestämisestä. (ELY-PIR)
- Toiminta-alueen rajaamista koskevat pääperiaatteet on syytä kirjata perustelumuiistioon vesihuoltolainsäädännön hengen mukaisesti. Nykyistä lainsäädäntöä sovelletaan vaihtelevasti etenkin asemakaava-alueiden ulkopuolella. (ELY-POP)
- Kehittämissuunnitelmien ja toiminta-alueiden hyväksymisellä on kunnan kehityskuvan kannalta suuri merkitys. Kunnissa on ratkaisu- ja hyväksymisvaltaa jonkin verran siirretty johtosäännöillä lautakunnalle tai vesilaitoksen johtokunnalle. Esityksessä tai sen perusteluissa olisi hyvä tarkentaa, miten merkittävästä ja laaja-alaisista päätöksistä on kyse ja millä tasolla kunnassa asia olisi hyvä käsitellä. (ELY-UUD)
- Kehityssuuntaa joka heikentäisi elintarvikeyritysten mahdollisuuksia päästä vesihuoltolaitoksen asiakkaiksi, ei tule lainsäädännöllä edesauttaa. Voidaanko vesihuoltolain ulkopuolelle jäämisen ja toimialueen supistamisen perusteella purkaa olemassa olevia sopimuksia? (ETL)
- Yhteistyön lisääminen kehittämissuunnittelussa varmistaa kattavan tarkastelun koko tehtäväalueen kannalta. Toiminta-alueen laajapohjaisemmalla tarkastelulla varmistetaan alueellinen palvelutaso taloudellisesti mahdollisissa puitteissa. Valvontaviranomaisten rooli tässä yhteydessä on keskeinen erityisesti pienten laitosten osalta. Riittävän tiedottamisen vaatimus varmistaa asukkaiden ja muiden osapuolten mahdollisuudet vaikuttaa tehtäviin ratkaisuihin. (Helsinki)
- Kunnan vesihuoltosuunnitelmat ovat osoittautuneet tarpeellisiksi ja hyödyllisiksi. Puutteena niissä on eräin osin ollut maankäytön kehityksen arviointi ja esittäminen kartalla. Se on kuitenkin erityisen tärkeitä kiinteistöjen haltijoille, jotka tekevät päätöksiä esim. vesihuoltojärjestelmänsä saneerauksesta. (Hämeen liitto)
- Toiminta-alueen määrittely jää ehdotuksessa epäselväksi, ja siitä on tarpeen säätää laajemmin oikeusvaikutuksineen. Määrittelyn tulee perustua realistiseen ja todennäköiseen arvioituun rakentamisen kehitykseen. Verkoston todellinen tarve, liittymiskapasiteetti, rakentamiskustannukset ja ylläpito-kustannukset olisi selvitettävä ennen toiminta-alueen rajausta. Vesihuoltolaitoksen omistajalleen tuottaman liiketaloudellisen lisähyödyn ei pitäisi olla toiminta-alueen rajaamisen perustana. Toiminta-alueiden määrittelyä ohjeistettaessa olisi hyvä ottaa huomioon, että asemakaavoitettuja alueita on tavallisesti vain kuntataajamissa, ja nekkään eivät useimmiten toteudu suunnitellulla tehokkuudella. (MMM-RO)
- Erityistä huomiota on kiinnitettävä toiminta-alueiden määrittämiseen. Silloin, kun vesihuollon tarve on ilmeinen ja kiistaton, on toiminta-alue järjevä ja kestävä ratkaisu. Ongelmallisimpia ovatkin tilanteet, joissa toiminta-alue on määritelty ilman riittävän kattavaa selvitystä vesihuoltopalvelujen todellisesta tarpeesta. Tärkeimmät tarpeet ovat kiinteistönomistajien halu liittyä palvelujen piiriin sekä kunnan tarve kehittää ja laajentaa taajama-alueitaan. (MTK)

- Lainsäädännöllä täytyy pystyä takaamaan, että kunnissa on laadukkaasti laaditut ja ajantasaiset kehittämissuunnitelmat, joiden perusteella toiminta-alueitakin rajataan. Jos kiinteistönomistajilla ei ole lainkaan liittymishalukkuutta, ei toiminta-alueita ole kuitenkaan mitään syytä alueelle määrittellä. Vaikutusten arvioinnissa tuodaankin esille, että ennen investointeihin ryhtymistä tehtävä liittymishalukkuuden selvittäminen indikoisi palvelujen tarvetta alueella. Itse lakimuutoksissa tätä ajatusta ei kuitenkaan valitettavasti tuoda esille. (MTK)
- Luonnoksessa pitäisi tuoda tarkemmin esille toiminta-alueen määrittämisen oikeusvaikutukset sekä muut vaihtoehtoiset keinot vesihuollon järjestämiseen. Koska vesihuoltoverkostomme alkaa olla hyvin kattava ja valmis, ei toiminta-alueita pitäisi juuri enää määrittellä. Luonnoksessa pitäisi tuoda esiin myös sopimusperusteinen mahdollisuus liittyä vesiosuuskuntaan sekä kiinteistökohtaisten järjestelmien ja muutaman kiinteistön yhteisten järjestelmien mahdollisuus oman vesihuollon järjestämisessä. Vesihuollon ja vesihuoltolain tulee olla teknologianeutraaleja. (MTK)
- Kuntien ei pitäisi tehdä toiminta-alerajauksia yksin kehittämissuunnitelmien perusteella, vaan näiden päätösten tulee perustua palvelujen todelliseen tarpeeseen ja vesihuoltolaitoksen hakemukseen. Marsijärjestys tulee olla seuraava:
 - 1) kunta tekee laadukkaat kehittämissuunnitelmansa neljän vuoden välein valtuustokausittain,
 - 2) vesihuoltolaitos selvittää asuinkeskittymissä liittymishalukkuuden ja esittää tarvittaessa kunnalle perustellun pyynnön määrätä toiminta-alue,
 - 3) kunta päättää rajata toiminta-alueen, mikäli tavoite on yhdenmukainen kehittämissuunnitelman kanssa ja liittymishalukkuutta löytyy riittävästi, esimerkiksi 75% alueen kiinteistöistä.
- Kustannuksiksi on lisättävä myös liittymishalukkuuden selvittämisestä aiheutuvat kustannukset, jotta kiinteistön omistajat ja haltijat todella saadaan tavoitettua ja ilmaisemaan tahtotilansa. (Kuopio)
- Kynnys toiminta-alueen supistamismenettelyn aloittamiselle tulee olla korkea, sillä kiinteistön kannalta kyse on pitkälle menevästä toimenpiteestä. Menettely on perusteltua järjestää ehdotuksen mukaisesti siten, ettei katkoksia asiakkaan vesihuoltoon tule eikä ylimääräisiä kustannuksia hänelle aiheudu. (KKV)
- Keskeinen vesihuollon toiminta-alueen tarvetta määrittelevä kriteeri tulisi olla asukkaiden tahto saada kunnallinen vesihuoltoverkko alueelle. Tämä pitää selvittää tarkkaan vuorovaikutuksen keinoin ja kuulemistilaisuuksia järjestämällä. Jos asukkaat vastustavat vesihuoltoverkon rakentamista alueelle merkittävässä määrin (esim. noin 30 %), niin tuntuu epätarkoituksenmukaiselta ryhtyä sitä rakentamaan. (Omakotiliitto)
- Kuntarajat ylittävät vesihuoltopalvelut sekä yhteiset vesihuoltohankkeet ja tulevaisuuden haasteet vesihuollon järjestämisessä korostavat alueellisen kehittämissuunnittelun merkittävyyttä. (Tampere)
- Toiminta-alueiden tiedoilla on tärkeä merkitys niin kansalaisille, päättäjille kuin viranomaisille. Ne olisi välttämätöntä saada paikkatietona yleiseen käyttöön. Kunnan velvoitteena olisi esittää toiminta-alue paikkatietona kartalla ja lisäksi toiminta-alueen paikkatieto tulisi olla yleisesti saatavissa vesihuollon tietojärjestelmästä. Yhtenäinen tietomuoto varmistaa asiaan liittyvien tietopalvelujen kehittämisen ja on tärkeää myös yhdyskuntajätevesidirektiivin (91/271/ETY) taajamien viemäroinnin laajuutta koskevien vaatimusten toimeenpanon seuraamiseksi. Viemäroitävä vesihuoltolaitoksen toiminta-alue on juuri se taajama, jota yhdyskuntajätevesidirektiivissä tarkoitetaan. Valtakunnallisesti saatava toiminta-alueiden paikkatieto on huomattavasti tärkeämpi kuin tietojärjestelmään toimitettavaksi ehdotettu vesihuoltolaitosten verkostojen paikkatieto, jonka ylläpito lienee varsin massiivinen toimenpide. (YM)

Vesihuoltolaitoksen henkilökunnan pätevyys

- Laissa voisi olla pykälä, jossa säädetään, että "**vesihuoltopalveluja tuottavalla laitoksella tulee olla vesihuoltopalveluiden tuottamiseksi käytettävissään riittävä määrä ammattitaitoista henkilökuntaa**" (Kouvolan Vesi)
- Vesihuoltolaitoksilla työtä tekevien pätevyysvaatimuksia koskeva säännös tulee sisällyttää vesihuoltolaikiin. Pätevyysvaatimukset on mahdollista määrittellä tarkemmin asetuksella. (VVY)

Liittämiselvollisuus ja siitä vapauttaminen

- Harvaan asutuilla alueilla sijaitsevien ja vähän vettä käyttävien kiinteistöjen liittämiselvoitteen lieventäminen on osin perusteltua. Tilastollisin menetelmin määriteltävä taajama ei saa olla kuitenkaan ainoa tai liian voimakkaasti vesihuollon tarvetta ilmaiseva määre. Taajaman tarkka raja, taajaman määrittely kiinteistörajajojen tarkkuudella ja rajatapaukset voivat myös tuoda lisää tulkinnanvaikeutta. Tilastotaajamat selkeästi rajattuina tulee olla vaivattomasti kuntien ja laitosten saatavilla. (ELY-UUD)

- Vapautusta ei tulisi automaattisesti myöntää taajaman ulkopuolisille kiinteistöille 10 §:ssä esitetyllä tavalla. Ensinnäkin usealta toiminnassa ilman toiminta-alueita olevalta osuuskunnalta heikkenevät toimintaedellytykset oleellisesti, koska oletettujen liittyjien määrä pienenee. Toiseksi uusien toteutuskelpoisten alueiden viemäroiminen vaikeutuu entisestään, vaikka osa haja-asutuksesta on niin tiivistä ja maasto-olosuhteiltaan sellaista, että vesihuoltolaitoksen verkosto on ehdottomasti edullisin ja ympäristöystävällisin ratkaisu. Kolmanneksi rakenteilla olevien verkostojen mitoitus saattaa jäädä liian suureksi. Neljänneksi 6 §:n mukainen järjestämisvelvollisuus on ristiriidassa ehdotuksen kanssa, sillä haja-asutusalueella saattaa olla suurehkon asukasjoukon aiheuttama tarve (esim. noin 60 kiinteistön tiivis kylä) taikka terveydellisiä tai ympäristönsuojelullisia syitä vesihuollon järjestämiseen. Viidenneksi kiinteistökohtaisesta vesihuollosta on kerättävä suhteellisen paljon tietoa, mikä jäänee vesihuoltolaitoksen tai ympäristöviranomaisen tehtäväksi, kun nykykäytännössä tietojen esittäminen on vapautusta hakevan vastuulla. Kuudenneksi esitys on ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen kannalta kestävä, kun viemäroidyllä alueella hoidettaisiin saostussäiliöiden ja umpitankkien tyhjennystä loka-autoilla. (ELY-VAR)
- Ehdotuksen mukaiset, tarkoituksenmukaisuusharkintaa korostavat linjaukset liittämistä koskevista reunaehdoista ovat oikeat. (Helsinki)
- Työryhmän esittämä jatkotarkastelu liittymisvelvollisuudesta ja siitä vapauttamisesta olisi hyvä käynnistää. Liittymisvelvollisuudesta tulisi voida vapauttaa toistaiseksi suoraan myös sellaiset vapaa-ajan kiinteistöt, joilla ei ole vesikalusteita. Toiminta-alueiksi on aiemmin hyväksytyt alueita, joilla edellytykset eivät alunperinkään ole täyttyneet. (Hämeenlinna)
- Yksittäisten kiinteistönomistajien ja -haltijoiden tulee voida vaikuttaa oman kiinteistönsä vesihuoltoratkaisuihin taajamien ulkopuolella. Haja-asutusalueella ensisijainen vaihtoehto ei tule olla yhteiseen viemäriin liittyminen. Tämä ei ole taloudellisesti mahdollista harvaan asutuilla seuduilla eikä ympäristön kannalta paras vaihtoehto pitkällä aikavälillä. Kiinteistökohtainen paikallaan tapahtuva jätteiden ja jätevesien (pelkät harmaat vedet) erilliskäsittely on ekologisin ja yhteiskunnallisesti pitkällä tähtäimellä edullinen vaihtoehto. Hallitus korostaa edistävänsä kestävä kehitystä, mutta linjaus ei näy ehdotuksessa. (KHS)
- Myös taajama-alueilla kuivakäymälän ja oman suljetun harmaiden vesien kierron ja käsittelyn tulee olla hakemuksesta mahdollista ja perusteltua, vaikka viemäriverkostoon liittyttäisiinkin. Tämä mahdollisuus tulee kirjata selkeämmin osaksi lakia ja kuntakohtaisia ympäristönsuojelumääräyksiä. (KHS)
- Liittämisvelvollisuus ei saa johtaa yksittäisen kiinteistön kannalta epätarkoituksenmukaiseen ja kohtuuttomaan tilanteeseen silloin, kun kiinteistön vesihuolto on muulla tavoin asianmukaisesti järjestetty. Lakiin ehdotetut lievennykset mm. taajama-alueen ulkopuolisten kiinteistöjen ja vapaa-ajan asuntojen liittämisvelvollisuuteen ovat siten kannatettavia. (KKV)
- Kohtuullisuusnäkökohta on tärkeä myös arvioitaessa liittämisvelvollisuudesta vapauttamista. Vesihuoltolaitoksen taloudellisen toiminnan mahdollisen vaarantumisen huomioon ottaminen ei saisi olla yleensä esteenä muutoin perustellun vapauttamisen myöntämiselle. (KKV)
- Ennen toiminta-alueen vahvistamista tulisi voida todentaa, että liittyjä on tarpeeksi; kaikkia alueen kiinteistönomistajia tulisi kuulla erityistiedonannoin ja toiminta-alue määrittää ennen vesihuoltoverkostojen toteuttamista (Christer Nikander)
- Muutoksen vaikutuksista osuuskuntien toimintaedellytyksiin ei ole riittävästi tietoa. Jos taajaman ulkopuolisella toiminta-alueella on paljon kiinteistöjä, joiden ei tarvitse liittyä verkostoon, voivat toimintaedellytykset muuttua olennaisesti. Siirtymäsäännös ei vaikuta toimivalta. Jos kiinteistöä ei saada liittymään ennen 31.12.2018, on mahdollista, että asia raukeaa. (Porvoon vesi)
- Vapauttamisen edellytysten täyttäminen on osoittautunut useille kiinteistönomistajille kohtuuttomaksi vaatimukseksi. Ei ole yksittäisen henkilön oikeusturvan kannalta mielekästä vaalia vesiosuuskuntien taloutta ja toimintamahdollisuuksia. Subjektiiivisuus tulisi huomioida taloudellisista lähtökohdista kohtuullistamisharkinnassa, sillä liittymiskustannukset ovat todella suuret. Vapautuksen myöntäminen tulisi olla lähes selvää kaikissa niissä tapauksissa, joissa kiinteistönomistaja itse arvioi ja kokee liittymisen epätaloudelliseksi ja kohtuuttomaksi ja asiat on hoidettu asianmukaisesti. Tämän suuntaiseen laintulkintaan olisi perusteita jo sitäkin kautta, että laissa tarkoitetut ”kohtuullisuus ja taloudellisuus” edellyttävät jo käsitteinä eri vaihtoehtojen vertailua. Kiinteistön omistajan tekemien omien investointien tulisi merkitä liittymisvelvoitteen kynnysosan oleellista nousemista ja vähintään täyttä kuoletusajan saamista. (Sari Silta)
- Lautakuntien ja viranhaltijoiden tulisi aina vaatia täsmälliset kustannuslaskelmat ja vertailut eri vaihtoehtoista. Näyttään siltä, että vertailuja ei tehdä, koska voidaan soveltaa liittymispakkosäännöstä. (Sari Silta)
- Kiinteistö, joka on liittynyt vesiosuuskunnan jäseneksi, tulisi myös liittää vesi- ja viemärintiverkostoon. Niiden haja-asutusalueen kiinteistöjen, jotka eivät ole liittyneet osuuskunnan jäseniksi, mutta sijaitsevat

toiminta-alueella, liittämistä tulisi harkita tapauskohtaisesti sen mukaan, onko kiinteistökohtainen vesi-huolto asianmukaisesti järjestetty. (Sari Silta)

- Voimassaolevassa lainsäädännössä liittämismuutoksia ei ole arvioitu yhdistysvapauden, omaisuuden-suojan eikä sopimusvapauden kannalta. Ei saisi olla niin, että liittämismuutokset tosiasiansa saattaa velvoittaa kiinteistönomistajan liittymään vesiosuuskuntaan vasten tahtoaan. Laki voi loukata sopimusvapau-den periaatetta, koska kiinteistönomistajan on solmittava kohtuuttomia sopimuksia ja sitouduttava jatkuvaan sopimussuhteeseen luonnollisen monopolin eli vesiosuuskunnan kanssa. Laki loukkaa välillisesti myös omistusoikeutta, koska sen avulla saatetaan jopa kieltää lainvoimaisten rakennuslupien ja rakennus-aikana voimassa olleiden rakennusmääräysten mukaisten asuntojen käyttäminen. Pakottamalla liittymään saatetaan vahvasti loukata yksityisiä oikeuksia ja rajoittaa yksilön vapauksia. Ristiriitaa perusoikeuksien ja lakien/asetusten kanssa ei tulisi syntyä lainkäytössä. Lähtökohtana tulisi ottaa vapautuspäätöksiä tehtäessä hallinnon oikeusperiaatteista yhdenvertaisuusperiaate. (Sari Silta)
- Muutokset 10-12 §:ään ovat hyviä ja selkeyttäviä. (Turku; Turun vesilaitos)
- Asuinrakennuksen hulevesien käsittely ja johtaminen pitäisi ratkaista rakennuslupapäätöksessä. Rakennus-valvontaviranomaisilla on paras asiantuntemus arvioida hulevesien käsittelyn ja johtamisen asianmukaisuutta. Vesihuoltolain mukaiset vapautushakemukset ovat painottuneet viime vuosina hulevesiviemäri-vapautuksiin. Hankaluutena on esim., jos uudisrakennusta ei haluta liittää vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäri-verkostoon, kiinteistön omistajan pitää rakennusluvan lisäksi hakea erillinen vapautuspäätös ympäristön-suojeluviranomaiselta. Menettely aiheuttaa viranomaisille päällekkäistä työtä ja pitkittää lupaprosessia. Myöskään liitettäessä vanhaa asuinrakennusta vesijohto- ja jätevesiviemäri-verkostoon, ei vesihuoltolaitos käsittele liittymisasiä ennen kuin asiakas on saanut vapautuspäätöksen hulevesiviemäriin liittymisestä. (Vantaan ympäristökeskus)
- Verkostojen rakentamisen ja niihin liittymisen taloudellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta tulisi arvioida jo toiminta-alueista päätettäessä ja laadittaessa vesihuollon kehittämissuunnitelmaa. Ennen toiminta-alueesta päättämistä tulee selvittää liittymishalukkuutta alueella ja tehdä laskelmat, jotta nähdään, olisiko vesihuol-lon järjestäminen taloudellisesti kannattavaa. Tämä menettelytapa tulee saada sitovaksi kunnallisessa pää-töksenteossa. Tämä saattaa edellyttää VHL 8 §:n täydentämistä. Taajaman käsitteen sisällyttäminen lakiin edellyttäisi lisäselvityksiä ja esitettyä perusteellisempaa vaikutusten arviointia vesihuoltolaitosten kannalta. (VVY)
- Vallitseva käytäntö on johtanut kohtuuttomiin tilanteisiin. Vaikka ympäristötarkastaja olisi todennut kiin-teistökohtaisen vesihuollon olevan kunnossa, on kiinteistöjä velvoitettu liittymään vesihuoltolaitoksen jär-jestelmiin. Tavanomaisesti näissä tilanteissa ei ole myönnetty vapautusta vesihuolto-osuuskunnan toimin-nan turvaamisen takia. Kaikissa tapauksissa myöskään liittymismaksujen nouseminen kymmeneen tuhan-siin euroihin ei ole riittänyt veloitteesta vapauttamisen perusteeksi. (Yrittäjät)
- Esityksessä ei ole arvioitu asianmukaisesti sen yritysvaikutuksia. Erityisesti taajama-alueen ulkopuoliset yritykset ovat investoineet turvallisiin kiinteistökohtaisiin vesihuoltojärjestelmiin tuhansia euroja ja toi-minta on todettu kaikin puolin moitteettomaksi. Lakiesitys edellyttää, että vesihuoltojärjestelmän moitteet-tomuudesta riippumatta kiinteistöt joutuvat hakemaan vapautusta laitokseen liittämismuutoksesta. Va-pauttamisen keskeisiä periaatteita ei olla esityksen mukaan muuttamassa. Poikkeamissäännöksen tulkin-nanvaraisuudet olisivat edelleen olemassa. Epäselväksi jää, kenen intressinä on edellyttää ympäristö- ja terveydensuojelunäkökohdat huomioon ottavat kiinteistöt yleiseen vesihuoltojärjestelmään. Myöskään ha-jajätevesiasetuksen mukaisia vaatimuksia ja sen nojalla tehtyjä investointeja ei ole otettu esityksessä riittä-vällä tavalla huomioon. Tilanne on erittäin kyseenalainen myös perustuslain näkökulmasta, minkä vuoksi olisi perusteita viedä esitys perustuslakivaliokunnan tarkasteltavaksi. (Yrittäjät)
- Ensisijaisesti kiinteistön liittämismuutoksesta vesihuoltolaitoksen verkkoon tulisi luopua niiden taaja-ma-alueen ulkopuolisten kiinteistöjen osalta, joiden järjestelmät ovat tai ne yritystoimintaa perustettaessa aiotaan laittaa ympäristönsuojelu- ja terveydensuojelunäkökohdat huomioon ottavalla tavalla kuntoon. Toissijaisesti kiinteistöillä olevat tai sinne aiotut järjestelmät tulee ottaa poikkeamissäännöksessä huomioon ja poistaa säännöksestä tulkinnanvarainen kohta vesihuoltolaitoksen taloudellisten kriteereiden huomioon ottamisesta. (Yrittäjät)

Selvilläolo, tarkkailu ja varautuminen erityistilanteisiin

- Ehdotuksen 15 a ja b §:iin lisätty varautumismuutokset on erittäin tärkeä lisäys. (AVI-ES)

- Lainsäädännön uudistukset vesihuoltolaitoksen ylläpidon, riskien hallinnan ja erityistilanteisiin varautumisen näkökulmasta parantavat talousveden turvallisuutta ja tukevat terveydensuojelulainsäädännön tavoitteita. (AVI-IS)
- 15 a ja 15 b § tulisi sovittaa yhteen terveydensuojelulainsäädännön kanssa. Terveydensuojelulaissa korostetaan terveydensuojeluviranomaisen ja laitoksen välistä yhteistyötä varautumisessa. (AVI-IS)
- Hyvä että lakiluonnoksessa on täsmennetty tukkuvesilaitosten selvilläolo- ja tarkkailuvelvoitteita sekä varautumista erityistilanteisiin. (AVI-IS)
- Talousveden terveellisyyttä valvovana viranomaisena terveydensuojeluviranomaisen tulisi olla selvillä talousveden laatuun vaikuttavista tekijöistä (esim. raakaveden laatuun kohdistuvista riskeistä, laitteistojen kunnosta ja vesihuoltolaitoksen käyttötarkkailun tuloksista). Valvontatyön tueksi olisi hyvä, että terveydensuojeluviranomaisella olisi käytössään reaaliaikaista tietoa laitoksen ominaispiirteistä esimerkiksi vesihuollon tietojärjestelmän kautta. (AVI-IS)
- Yleisperusteissa sivulla 11 todetaan, että "Vesihuollon toimintavarmuutta häiriötilanteissa parannetaan verkostojen yhdistämisellä ja organisaatioiden kokoamisella suuremmiksi kokonaisuuksiksi." Kyseiseen virkkeeseen tulisi lisätä toimintavarmuutta parantavana asiana myös varavedenottamot. (ELY-KES)
- Vesihuoltoverkoston huono tekninen kunto, häiriöherkkyys ja kasvavat mikrobiologiset riskit yhdessä ilmaston ääriolosuhteiden lisääntymisen kanssa muodostavat kasvavan riskin myös elintarviketurvallisuudelle. Vesihuollon asiakaskunta ja talousveden turvallisuus tulee nähdä kokonaisuutena. (ETL)
- Velvoite häiriötilanneviestintään erityisasiakkaille tulee kirjataan lakiin (15 a tai 16 §). Nopea tiedottaminen on helpoin ja kustannustehokkain keino vesihuollon häiriöiden aiheuttamien vaikutusten rajaamiseksi ja minimoimiseksi. (ETL)
- Muutosehdotuksilla vesihuoltolaitoksen ylläpidon ja riskien hallinnan parantamisesta turvataan myös elintarvikkeiden laatua, sillä talousveden laatu ja saatavuus ovat elintarviketoiminnan välttämätön edellytys koko ketjussa alkutuotannosta teolliseen elintarvikkeiden valmistukseen. Velvoitteet järjestelmällisen verkostojen kunnan ylläpitämiseksi ovat kannatettavia, sillä tavoitteena oleva vedenjakelun keskeytyksien vähentyminen ja talousveden korkea laatu palvelevat myös elintarvikkeiden laatua ja elintarvikealan toimintamahdollisuuksia. (Evira)
- Muutokset erityistilanteisiin varautumisesta parantavat elintarvikealan toimijoiden toimintamahdollisuuksia erityisesti silloin, kun toiminta on asutukseen vesihuollon kannalta rinnastettavaa. Välillisesti ne parantavat myös erillissopimisen piirissä olevien toimijoiden vesihuollon varmuutta ja laatua. (Evira)
- Erityistilanteisiin varautumiseksi ehdotetut lisäykset ovat tarpeellisia, koska etenkin talousveden saannin ja laadun suhteen on vesihuoltolaitoksilla erityistilanteissa ollut ongelmia. Verkotot myös vanhenevat ja vuoto- ym. riskit lisääntyvät. (Helsinki)
- Myönteistä, että ehdotuksessa selvennetään vesilaitosten varautumisvelvoitteita sekä kunnan ja vesilaitosten työnjakoa varautumiskysymyksissä. (Huoltovarmuuskeskus)
- Vesihuoltopalveluiden toimivuus kaikissa tilanteissa on yhteiskunnallisesti ja alueellisesti erittäin tärkeää. Ehdotetut 15 a § ja 15 b § näyttävät parantavan vesihuollon toimintavarmuutta sekä selkeyttävän erityistilanteisiin varautumisen suunnittelua. (Keski-Pohjanmaan liitto)
- Velvoite varautua paremmin poikkeustilanteisiin on hyvä asia. (Vaasa)
- Vesihuollon varautumisen suunnittelu suhteessa ympäristönsuojelulain ja terveydensuojelulain perusteella annettuihin vastaaviin vaatimuksiin lienee syytä tarkentaa perusteluissa siten, että vältetään päällekkäisyydet. Viemärlaitoksen osalta häiriötilanteet lisäävät riskiä hallitsemattomille jätevesipäästöille ympäristöön, joten erityistilanteinen varautumisen suunnittelu ja suunnitelmien toimeenpano on sopivinta käsitellä nykyisen käytännön mukaisesti ympäristönsuojelulain perusteella. Osana ympäristölupaa erityistilanteisiin varautuminen tulee myös säännöllisen tarkistuksen ja laitoksen lupavalvonnan piiriin. (YM)
- Erityistilanteisiin liittyvät ehdotukset ovat vesiturvallisuuden edistämisen kannalta kannatettavia ja tukevat STM:n johdolla valmisteltavaa talousveden turvallisuussuunnitelmaa (WSP, Water Safety Plan). (THL)
- Ehdotetut selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuudet sekä erityistilanteiden sääntely ovat perusteltuja ja edistävät vesihuoltopalvelujen toimintavarmuutta. (Turku; Turun vesilaitos)
- On varmistettava, että eri säädösten, kuten tällä hetkellä muutosprosessissa olevien vesihuoltolain ja talousvesiasetuksen, varautumisvelvoitteet ovat yhdenmukaisia, eivätkä edellytä päällekkäistä työtä, vaan tukevat toisiaan. (VVY)

Maksut, kirjanpito, yhtiöittäminen, toimintakertomus, tilinpäätöstiedot ja tietojärjestelmä

- Ehdotukset vesihuoltolaitosten toiminnan ja talouden läpinäkyvyyden parantamisesta ja vesihuollon kirjanpidollisesta eriyttämisestä ovat kannatettavia ja tärkeitä. Tavoitteena tulisi läpinäkyvyyden lisäksi olla, että laitosten taloudenpito pitkälläkin aikavälillä varmistaa kohtuuhintaiset ja hyvälaatuiset vesihuoltopalvelut. Voitaisiin koettaa vielä löytää keinoja siihen, että maksut ohjautuisivat ensisijaisesti asianmukaiseen vesihuoltoon sekä verkoston ylläpitämiseen, kehittämiseen ja korjaamiseen. (EK)
- Vesihuoltolaitostoiminnan yleisen kehittämisen lisäksi tulisi kiinnittää erityisesti huomiota vesihuoltolaitosten käyttöomaisuuden hallintaan liittyvään sääntelyyn. Vesihuoltolaitoksen toimintaedellytysten sekä asiakasmaksujen oikean tason turvaamiseksi on lainsäädännössä ensiarvoisen tärkeää määrittellä kohtuullisen tuoton yläraja. Vesihuoltotietojen pohjalta tulisi kehittää toimintamalli, jolla kohtuuttomuuksiin olisi mahdollista puuttua. (ELY-PIR)
- ELY-keskuksen toiminnan kannalta on oleellista, että vesihuoltolaitoksilta ja kunnilta kerättävän vesihuoltotiedon toimittamisesta säädetään yleisellä tasolla. Olennaista tiedonhallinnan kehittämässä on, että vesihuoltolaitokset pystyvät itse hyödyntämään sekä tarkastamaan ja korjaamaan järjestelmään toimitetun tiedon. Nykyiseen järjestelmään toimitettavien tietojen kerääminen, manuaalinen tallentaminen ja korjaaminen työllistää ELYjä kohtuuttomasti. (ELY-POP)
- Maksuilla tulee ensisijaisesti kattaa vesihuoltolaitostoiminnan järjestämis- ja ylläpitokustannukset sekä aktiivisesti vähentää verkoston saneerausvelkaa. Ehdotuksessa maksujen allokoitua on pyritty korjaamaan, mutta ovatko keinot riittäviä ja riittävän nopeavaikutteisia vai tulisiko vesihuoltoa kehittää kunnallisena peruspalveluna Ruotsin mallin mukaan. Yritysassiakailta perittävien maksujen tulee olla suhteessa aiheutettuihin kuluihin ja ennen maksujen korottamista tulisi olla selvää, mihin maksuja käytetään. (ETL)
- Vesihuoltolaitosten taloudenpidon läpinäkyvyyden ja kilpailuneutraaliteetin parantaminen lisäävät avoimuutta ja asiakkaiden mahdollisuutta saada tietoa vesihuoltolaitoksen toiminnasta. (Evara)
- Esityksen tavoitteena olevaa vesihuollon kokonaiskustannusten kohtuullisuuden varmistamista voidaan pitää kannatettava ja tärkeänä asiana. Tätä tarkoitusta tukevat vesihuoltolaitoksen taloudenpidon asianmukaisuuteen ja läpinäkyvyyteen liittyvät sääntelyehdotukset (Helsinki)
- Vesihuoltolaitoksen eriyttämistä kirjanpidossa koskevan lainsäädännön täsmentäminen on tärkeää, jotta eri vesihuoltolaitokset saadaan vertailukelpoisiksi ja jotta tilinpäätös antaa paremmat tiedot arvioida laitoksen toimintaa. Eriyttämistä ja toimintakertomusta koskevien ehdotusten osalta olisi vielä syytä harkita, onko esitetty tarkkuus tarpeellinen ja miltä osin sääntelyä voisi siirtää asetukseen. Perusteluissa on nyt kuvattu kirjanpitoa varsin yksityiskohtaisesti. Vesihuoltolaitoksen kirjanpito pitäisi pystyä myös jatkossa järjestämään kuntakirjanpidon kautta, eikä kirjanpidosta saisi tulla liian raskasta ja jäykkää. (HSY)
- Hulevesiviemäröinnin käyttökuluja, pääomakuluja, tasetta ja rahoituslaskelmaa ei voi laatia muuten kuin laskennallisesti, ainakaan sekaviemäröidyillä alueilla. Ainoastaan investoinnit on mahdollista pääosiltaan eriyttää. (HSY)
- Ehdotetut muutokset, jotka lisäisivät vesihuollon toiminnan ja kustannusten läpinäkyvyyttä, voisivat toimia myönteisesti verkoston kunnossapitoinvestointienkin läpinäkyvyyttä lisättäessä. (Huoltovarmuuskeskus)
- Ehdotetut toimenpiteet vesihuoltolaitoksen taloudenpidon läpinäkyvyyden parantamiseksi ovat kannatettavia. Jatkossa olisi mahdollista arvioida, osoittautuvatko läpinäkyvyyden parantaminen ja julkisuusvalvonta oikein mitoitetuiksi keinoiksi estämään vesihuoltolain vastaiset kohtuullisen tuoton ylitykset, ja tarvittaessa lisätä muita ohjauskeinoja tai luoda sääntelyjärjestelmä. Myös sääntelyn asteittaisen keventämisen tulisi tarvittaessa olla mahdollista etenkin, kun suuri joukko vesihuoltolaitoksista toimii pieninä osuuskuntina. (KKV)
- Vesihuoltolain muuttamista voidaan pitää kuntien kannalta tarpeellisena. Ongelmana on ollut, että voimassaoleva lainsäädäntö mahdollistaa sen, että vesihuoltolaitokset eivät aina toimi kaikilta osin läpinäkyvästi tai siten, että perittävillä maksuilla katettaisiin käyttökustannuksen lisäksi uus- ja korjausinvestoinnit. Kunnilla tai muilla viranomaisilla ei ole riittäviä keinoja puuttua vesihuoltolaitoksen toimintaan, jos vesihuoltolaitos ei huolehdi vesihuollosta asianmukaisesti. Ehdotetut säännökset vesihuoltolaitoksen toiminnan läpinäkyvyyden edistämisestä eivät ole riittäviä edellä lausutut epäkohdat huomioon ottaen. Huolestuttavaa on, että kunnat ovat joutuneet tukemaan yksittäisiä vesihuoltolaitoksia taloudellisesti tai jopa lunastamaan laitoksia. Laissa säädetty selvitysvelvollisuus tukien ja toiminnan osalta edistäisi vesihuoltolaitosten toiminnan ja talouden läpinäkyvyyttä ja yhteiskunnan varojen tarkoituksenmukaista käyttöä. (Kuopio)
- Kiinteistöjen liittymätiedon (talousvesi, jätevesi, hulevesi) ylläpito tulisi määrittää lakisääteiseksi velvollisuudeksi yhdelle rakennuksella koskevien rekisterien ylläpidosta huolehtivalle viranomaistaholle. Tulisi

myös säätää tarpeelliset säännökset tiedonsaantioikeudesta niille viranomaisille yms. asianosaistahoille, joiden tehtävien hoitamisen kannalta tietojen saanti on tarpeen. Muutokset voitaneen tehdä joko vesihuoltolakiin (20 e § vesihuollon tietojärjestelmä) tai maankäyttö- ja rakennuslakiin, joista jälkimmäinen lienee luontevampi sääntelyjärjestelmä. Muutos on tarpeen mm. vesihuoltolain uusien hulevesien viemäriin johtamista koskevien säännösten valvomiseksi. Tällä hetkellä vesihuoltolaitokset tai kunnan rakennusvalvontaviranomaiset eivät pidä yllä kattavasti näitä tietoja. (Mikkeli)

- Vesihuoltolaitoksen asiakkaalla ei ole käytettävissään tehokkaita ja tarkoituksenmukaisia keinoja riitauttaa vesihuollon maksuja. Tätä ongelmaa ei ole ratkaistu lakimuutoksessa. (MTK)
- Perustelut maksusäännöksiä laatimiselle ovat hyvin perusteltuja. On pyrittävä maksujen kustannusvastaavuuteen ja siihen, että ne tuntuvat myös asukkaista kohtuullisilta ja oikeudenmukaisilta. Tarvittaisiin myös julkisen toimijan, regulaattorin, apua maksujen yleiseen seurantaan. Jo periaatteellisesti on kannatettavaa, että vesihuollon maksuihin ei sisällytetä kohtuullista suurempaa tuottoa pääomalle esimerkiksi omistajalle maksettavien ylisuurten tuloutusten muodossa. (Omakotiliitto)
- 20 ja 20 b -20 d §:ään ehdotetut muutokset lisäävät toiminnan läpinäkyvyyttä, edistävät erilaisten toimintamuotojen vertailtavuutta ja ovat kannatettavia. (Turku; Turun vesilaitos)
- Yhteinen tietojärjestelmä vesilaitosten ja kunnan valvontaviranomaisten välillä olisi erittäin tärkeä. Valvontaviranomaisella olisi oltava käytettävissä ajantasainen tieto verkostoon liittyneiden kiinteistöjen omistajista/haltijoista sekä onko kiinteistö liitetty vesi- ja/tai viemäriverkostoon. (Vantaan ympäristökeskus)
- Vesihuoltolaissa on selkeästi määritettävä, miten laitos pystyy taloudellisesti toimimaan järkevästi unohtamatta kasvavaa saneerausvelkaa. Laitokselle tulee osoittaa riittävät sen maksuista saatavat varat vesihuollon kehittämiseen, varautumiseen ja toimintavarmuuden turvaamiseen ja antaa selkeä oikeutus riittäviin ja kohtuullisten maksujen perimiseen. Omistajalle maksettavan kohtuullisen pääoman tuoton on oltava määritelty selkeästi ja yksiselitteisesti. (Vesiyhdistys ry)
- Vesihuoltolaissa tulee tarkentaa vesihuoltoon liittyneen kiinteistön velvollisuudet mm. tonttihoitojen uusimisien kustannuksien maksamisessa (Vesiyhdistys ry)
- Kustannusvastaavuuksien selkeyttäminen liittyy maksusäännöksiin. Kustannukset ja niiden kattaminen läpinäkyvillä maksuilla edellyttävät vesihuoltolaitosten ja kuntien vesihuollon eriytettyjen taseiden muodostamista yhtenäisin perustein. Kustannusten ja myös omaisuuden omistuskysymykset tulevat olemaan ongelmallisia, jos säännökset eivät ole täsmällisiä. (VM)
- Maksujen kustannusvastaavuuden ja näin läpinäkyvyyden aikaansaaminen on sekä asiakkaan kannalta että yleisesti tärkeää. Maksujen kohtuullisuus on epämääräinen ja tulkinnanvarainen ilmaisu. Kohtuullisuus riippuu tarkastelukulmasta. Maksujen osalta on edelleen epäselvää myös se, millaisia maksuja halutaan (julkisoikeudellinen vai yksityisoikeudellinen), kuka kerää maksut (kunta vai Vesilaitos-yhtiö), sopimuskenteko-oikeudet, olemassa olevien sopimusten jatko, maksujen perusteet sekä maksujen suuruuden valvonta. Maksusäännökset eivät ole kaikilta osin riittävän selkeitä ja ymmärrettäviä eivätkä etukäteen arvioitavissa (ks. mm. 103 k §). (VM)
- VM on tehnyt MMM:n kanssa tuottavuussopimuksen yhteiskäyttöisen vesihuollon tietojärjestelmän (20 e §) rakentamisesta. Järjestelmää on tuettu VM:n keskitetyistä tuottavuusmäärärahoista. Asiasta tulisi olla maininta esityksen taloudellisissa vaikutuksissa. (VM)

Vesihuollon virhe, vakiohyvitys ja korvaukset

- Muutokset vesihuollon virheen seuraamuksista parantavat elintarvikealan toimijoiden toimintamahdollisuuksia erityisesti silloin, kun toiminta on asutukseen vesihuollon kannalta rinnastettavaa. Välillisesti ne parantavat myös erillissopimisen piirissä olevien toimijoiden vesihuollon varmuutta ja laatua. (Evara)
- Vahingonkorvausoikeudellisten seikkojen ja näihin liittyvien vakuutusvastuiden osalta esitetyt muutokset eivät selvennä oikeustilaa vesihuoltolain ja erityisesti tuotevastuulain ja kauppalain välisen suhteen osalta. Sovittaessa vedentoimitusehdoista vesihuoltolaitoksen ja yritysten välillä päädytään usein soveltamaan asutuksen vedentoimitusehtoja, jotka sopivat huonosti yritysten välisistä suhteista sopimiseen. Mikäli sopimuksella ei kyetä sopimaan riittävässä määrin vastuusuhteista, syntyy tietynlainen harmaa vyöhyke, johon nähdäksemme kauppalaki soveltuu silloin, kun muuta ei ole sovittu. Vedentoimitukseen liittyvien vahingonkorvausvastuiden suhde kauppalakiin ja tuotevastuulakiin voitaisiin selkeyttää vesihuoltolainsäädännön muuttamisen yhteydessä nimenomaisilla säännöksillä. Mallia laitosten ja yritysten välisten suhteiden järjestämiseen voidaan hakea esim. sähkönjakelussa sovellettavista periaatteista ja käytännöistä. Vedentoimitusten keskeytyksistä aiheutuvien vahinkojen, hinnanalennusten ja vakiokorvausten käsittely voisi olla mahdollisimman samankaltaista kuin sähköntuotannossa ja -jakelussa. (FK)

- On selvää, että vesihuoltolaitoksen toimittama vesi voi olla tuotevastuulaissa tarkoitettu tuote. Tällöin myös osatuotteisiin liittyvät tilanteet tulisi huomioida, koska vesihuoltolaki sisältää tuotevastuulain mukaisen tuotevastuusäännön, mutta ei kuitenkaan muita tuotevastuulaissa olevia asioita, kuten sitä, että tuotevastuulain mukaan osatuotteen valmistaja on myös tuotevastuussa. (FK)
- VHL 28 §:n vahingonkorvaussäännösten suhde vesilain 13 luvun korvaussäännöksiin on epäselvä. Tilanetta selkiyttäisi lainsäätäjän näkökulman tuominen esiin vesihuoltolain yksityiskohtaisissa perusteluissa. Esim. vesihuoltolaitoksen viemäritulvista kiinteistölle aiheutuneiden vahinkojen korvaamisessa on oikeuskäytännössä sovellettu sekä vesihuoltolakia että vesilakia. Niiden korvaussäännökset ovat kuitenkin erisältöiset, vaikka lopputulos ei useinkaan käytännössä muutu. Vesilain mukaan vesihuoltolaitos on tuottamuksesta riippumattomassa vastuussa omistamansa viemärin virheellisestä toiminnasta omaisuutta välittömästi kohdanneista edunmenetyksistä. Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoksen korvausvastuu edellyttää virhettä vesihuollossa ja korvattavaksi tulevat omaisuusvahinkojen lisäksi taloudelliset vahingot. (HSY)
- Korvausten määrittelyt on tehty yksinomaan kiinteistön ja kiinteistölle aiheutuvan haitan näkökulmasta sillä ajatuksella, että korvausten on oltava suuruudeltaan rangaistuksenluonteisia. Korvausten maksaja on viimekädessä palvelun käyttäjä ja korvaukset ovat pois esim. kunnossapidosta ja saneerausinvestoinneista. Rangaistuksen luonteiset lisärasitukset toimivat viimekädessä tarkoitustaan vastaan. Korvausten suuruutta ei ole riittävästi arvioitu suhteessa vesihuoltolaitoksen palvelusta saamaan tulovirtaan tai toimintaedellytysten jatkumiseen. (Jyväskylän Energia)
- Sekä hinnanalennuksen että vakiohyvityksen määrä jää ehdotuksessa varsin alhaiseksi esimerkiksi sähkömarkkinalain vakiokorvausta koskevaan säännökseen verrattuna. Kuitenkin vakiohyvityssäännöksellä oleva tavoite kannustaa vesihuoltolaitoksia riittäviin verkoston kunnossapitotoimenpiteisiin ja korjausvalmiuteen on tärkeä, jotta pitkiltä keskeytyksiltä voidaan mahdollisuuksien mukaan välttyä. (KKV)
- Koska vakiohyvitykset pääasiassa rahoitetaan asiakkailta perittävillä maksutuloilla, ei lain tarkoitus vesihuoltolaitosten motivoinnista toimitusvarmuuden parantamiseksi välttämättä toteudu. (Porvoon vesi)
- Vesihuollon virheestä asiakkaalla on oikeus saada hinnanalennusta tai vakiohyvitystä, jotka ovat nyky muodossa kirjoitettu asukkaan näkökulmasta. Lakiehdotuksessa jää huomioimatta, miten vesihuollon virheestä elinkeinotoiminnalle kohdentuvat haitat ja tappiot korvataan. Korvausasiaa on selkiytettävä myös pienimuotoisen, omassa kiinteistössä tapahtuvan yritystoiminnan harjoittamisen näkökulmasta. (MMM-RO)
- Vakiohyvityssäännös voi johtaa siihen, että korjaustoimenpiteiden käynnistämistä kiirehditään. Tällöin työturvallisuus ja veden laadun varmistustoimenpiteet voivat jäädä vaillinaiseksi. Kiirehtiminen vesijohdon käyttöönnotossa voi vaarantaa veden laadun. (Porvoon vesi)
- Vaikka vesihuoltolaitoksen edun mukaista olisi pyrkiä saattamaan vesihuolto mahdollisimman nopeasti normaalille tasolle, tilanteesta ei saa aiheutua veden käyttäjille minkäänlaista terveydellistä haittaa. Putkirikon tai muun vastaavan tilanteen jälkeen talousveden laatu tulee varmistaa, vaikka siihen menisi hiukan ennakoitua pitempään. Tällaisissa tilanteissa korostuu veden käyttäjille suunnattu tiedottaminen. (THL)
- Virhe- ja hinnanalennuspykälät ovat hyviä, koska ne pakottavat huolehtimaan entistä paremmin verkostoista. (Vaasa)

Siirtymäsääntely

- Lakiin tulisi sisällyttää siirtymäsäännökset tietojärjestelmän käyttöönotosta, vesihuoltolaitosten erityistilanteiden varautumissuunnitelmien valmistumisesta ja toiminta-aluepäätösten tekemisestä. On ilmeistä, että lain voimaantullessa vesihuollon tietojärjestelmä ei ole käytettävissä ja verkostojen paikkatietoa ei suurimmalla osalla pienistä laitoksista ole saatavilla. Suunnitelmat erityistilanteisiin varautumisesta valmistunevat muutaman vuoden sisällä lain voimaan tulosta. Lain voimaan tulon jälkeen lähes kaikki kunnat joutuvat päättämään vesihuoltolaitosten toiminta-alueet uudelleen, koska laki edellyttää, että toiminta-alue, sillä sijaitsevat taajamat sekä vesijohtoverkoston ja jätevesiviemäriverkoston piiriin saatettavat alueet esitetään kartalla. (ELY-LAP)

Hulevesien hallinta

- MRL:iin ehdotetut huleveden johtamista koskevat säännökset ovat tarpeellisia. Hulevesien ja jätevesien erillään pitäminen vähentää ohijuoksu- ja näiden haitallisten ympäristövaikutusten määrää. Tällä on suora vaikutus esimerkiksi useiden yleisten uimarantojen uimaveden laadun paranemiselle. (AVI-ES)

- Esitetty hulevesien hallinnan sääntely on kannatettavaa, jotta saadaan vähennettyä jätevesien pääsyä vesistöön ja ohjauksutuksia jätevesien puhdistuslaitoksilla. (AVI-IS)
- Tärkeää kehittää uusia hallinnointikeinoja hulevesien viemäroinnin ohelle, jotta terveys-, turvallisuus- tai omaisuushaitoilta voidaan välttyä. Samalla maksujen ja ehdotettujen määräysten tulisi olla kohtuullisia. Perusteluissa kuvatut maksujen sekä määräysten kohtuullisuusvaatimukset tulisi kirjata lain säännöksiin. Esityksessä olisi myös hyvä selvittää, missä määrin uusi hulevesien hallinta ja siitä aiheutuvat kustannukset yrityksille kiinteistön omistajana tai haltijoina eroaisivat nykyisestä. (EK)
- Maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä -asetukseen esitetyt muutokset ovat pääosin selkeitä ja tarkoituksenmukaisia. (ELY-EPO)
- Esitys hulevesien hallinnan järjestämisvelvollisuuden siirtämisestä kunnalle on oikea. Maankäyttö- ja rakennuslain muutos yhdessä vesihuoltolain muutosten kanssa muodostavat toimivan lainsäädännöllisen kokonaisuuden. (ELY-KAS)
- Hyvä, että hulevesiä koskevat erityiset säännökset saadaan vihdoinkin lakiin ja maankäyttö- ja rakennuslakiin, koska hulevesien hallinta tapahtuu nykyisinkin pääasiassa MRL:n säännösten nojalla kaavamääräyksillä sekä rakennusjärjestysten ja rakennuslupien määräyksillä. (ELY-KES)
- Esitetyt muutokset tarkentavat kaupunkien keskustojen ja muiden tiheästi rakennettujen alueiden hulevesien hallintaa ja viemärointiä. (ELY-LAP)
- Hulevesien hallinnan toteuttamisen kannalta on erityisesti syytä ottaa huomioon toimintojen laaja-alaiset vaikutukset mm. pohjaveteen ja Natura-alueisiin ja -vesistöihin ja vesiensuojelun kannalta tärkeisiin kohteisiin. Hulevesien hallinnan järjestäminen pienialaisilla asemakaava-alueilla saattaa olla ongelmallista mm. hallintakeinojen aluetarpeen ja toteuttamisajoituksen osalta. (ELY-PIR)
- Hulevesien hallinnan säännösehdoista muodostuu toimiva kokonaisuus. (ELY-POS, ELY-POP)
- Koska vakuutusturvalla on mahdollista kattaa vain poikkeuksellisia hulevesitulvia, riskeihin voidaan ja kannattaa varautua kaavoituksesta lähtien. Tältä osin esitetty aikataulu on hyvä ja siinä tulisi pysyä. (FK)
- Ehdotuksessa rajataan hulevesiviemärointi vesihuoltolaitosten tehtävien ulkopuolelle kunnan vastuulle. Ratkaisu on perusteltu ajatellen hulevesiin liittyviä ympäristöllisiä tavoitteita ja pyrkimystä vesihuollon taloudellisuuteen. Ehdotus ei poissulje vesihuoltolaitoksen toimintaa palvelutuottajana erillistä korvausta vastaan myös hulevesiviemäroinnissä. Linjaus on oikea sekä nykykäytännön näkökulmasta että pyrittäessä myös tulevaisuudessa tarkoituksenmukaiseen ja tehokkaaseen jäte- ja hulevesiviemärointiin. (Helsinki)
- Hulevesien kokonaishallinta tapahtuu maankäytön ja muun suunnittelun esim. katu- ja yleisten alueiden suunnittelun yhteydessä. Rankkasateiden ja tulvien yleistyminen edellyttävät muita hulevesien hallintatoimenpiteitä kuin putkiviemärointiä. On siten luontevaa, että hulevesien hallintaa koskevat säännökset ovat pääsääntöisesti MRL:ssa. (Helsinki)
- Järjestelmän käytännön toimivuuden kannalta on olennaista, että kunnille varataan mahdollisuus sopia hulevesiviemäroinnin huolehtimisvastuusta ja siitä vesihuoltolaitokselle maksettavasta korvauksesta. Erityisesti nk. sekaviemäroinnin osalta on tärkeää, että kunta voi osoittaa sen vesihuoltolaitoksen tehtäväksi korvausta vastaan nykykäytännön mukaisesti. (Helsinki)
- Vesihuoltolainsäädännössä on kunnalle välttämätöntä antaa mahdollisuus rahoittaa hulevesien viemärointiin ym. liittyvät kustannukset verovaroin tai kiinteistön omistajilta perittävien maksuin. On syytä ottaa huomioon, että ehdotetut muutokset tarkoittavat kunnille uusia kustannuksia, koska kunnille asetetaan ehdotuksessa velvollisuus maksaa vesihuoltolaitoksille yleisten alueiden hulevesien viemäroinnistä. Suuressa kaupungissa, kuten Helsingissä, nämä kustannukset tulevat olemaan merkittävät. (Helsinki)
- Määrittelyissä ei tunnusteta nk. sekaviemäroinnin olemassaoloa. Syynä tähän lienee MRL 103 b §:ään ehdotettu pääsääntöinen kieltö johtaa hulevesiä jätevesiviemäriin. On perusteltua määrittellä jätevesiviemäriin johdettu hulevesi jätevedeksi. Sen sijaan sekaviemäroinnin kategorinen torjunta ei ole perusteltua samoilla syillä, millä se voidaan hyväksyä MRL 103 f §:n perusteella. Lisäksi erityisesti tiiviissä kaupunkirakenteessa hulevesien johtaminen jätevesien käsittelyyn on perusteltavissa myös ympäristösyillä. (Helsinki)
- Laki antaa kunnalle mahdollisuuden säädellä kiinteistöjen toimenpiteitä siten, ettei kiinteistökohtaisista toimenpiteistä aiheudu haittaa naapurustolle. (Helsinki)
- Huleveteen liittyvät vesihuoltolain sekä maankäyttö- ja rakennuslain muutokset selkeyttävät kunnan ja vesihuoltolaitoksen vastuita hulevesikysymyksessä. Toivottavasti ne myös käytännössä ohjaavat hulevesijärjestelmien suunnittelua sellaiseen suuntaan, että ilmastomuutoksen (rankkenevat sateet) ja asumistasovaatimusten kasvun (tulvahaitat) edellyttämä palvelutaso saavutetaan aluekuivatuksessa. (HS-Vesi)
- Hulevesiviemäriin rakentaminen ja ylläpito vesi- ja jätevesilaskutuksesta saatavien vedenkäytöstä riippuvien tulojen kautta siirtyisi joko verotuloin tai erillisellä hulevesimaksulla (kunta) katettavaksi. Tästä tulee

varmaan laajaa keskustelua, tapahtuu rahoitus kummalla mallilla hyvänsä, mutta se mahdollistaa myös osaltaan vesihuoltolaitosten taloudellisten resurssien suuntaamista tältäkin osin järjestelmien saneeraus-
seen. Kunnat omistavat maamme merkittävimmät vesihuoltolaitokset ja omistajalla olisi kuitenkin viime
kädessä omat keinonsa ratkaista millaiseen järjestykseen se vesihuoltolaitoksensa kanssa päätyy. (HS-Vesi)

- Ehdotettu hulevesien hallinnan sääntelyn jaottelu on selkeä. Kunnan ja vesihuoltolaitoksen välinen vastuunjako on tuotu selkeästi esiin. Säännökset selkiyttävät myös kiinteistön omistajan ja haltijan vastuuta kiinteistön hulevesien johtamisesta. (HSY)
- MRL:n muutosehdotuksen perustelutekstissä on hulevesien keskitetyn hallinnan edut kuvattu hyvin ja esitetyt muutokset tukevat ilmastonmuutokseen sopeutumisen edellyttämiä toimenpiteitä. Ennen hulevesiviemäritävän alueen määrittelyä tarvitaan ennakoiva ja kattava suunnitelma huleveden hallinnasta kunnassa. Ilmastonmuutoksen seurauksia tulee ennakoida ja ehkäistä suunnitelmallisesti poikkeuksellisten suurten vesimäärien aiheuttamia vahinkoja. Näin ollen huleveden hallintaa tulee tarkastella jo kaavoitusvaiheessa. Muuten on vaarana, että mahdollisuudet erilaisten hallintakeinojen käyttöön jäävät selvittämättä. (HSY)
- Hulevesien hallinta tulee olla kokonaisuus, jossa yhdellä taholla on vastuu alueen hulevesien hallinnasta. Myös alueilla joissa on hulevesiviemäri, on usein tarpeen käyttää samanaikaisesti muitakin hallintakeinoja. Kokonaisuuden kannalta toimiva ratkaisu voidaan saavuttaa vain, mikäli hulevesien järjestämisen vastuu on jakamaton. Hulevesijärjestelmien investoinneista ja käytöstä vastaavan tahon tulee vastata toiminnan rahoituksesta. Hulevesi-investointeja tulee tarkastella kokonaisuutena, minkä vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista hajauttaa viemäroityä hulevesiverkkoa ja muita hulevesirakenteita eri taseisiin. Tämä johtaisi ns. kahden taseen malliin, mikä osaltaan vaikeuttaisi kokonaisuuden hallintaa ja saattaisi johtaa osaoptimointiin. (HSY)
- Hulevesiviemärointi on rahoitettu kiinteistöiltä perittävien hulevesimaksuin. Ne eivät ole aiheuttamisperiaatteen mukaisia, osittain johtuen hulevesien taksarakenteesta ja osittain siitä ettei yleisiltä alueilta maksu- ja ole peritty. Tärkeää että esitetty malli mahdollistaa hulevesimaksujen perimisen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Maksurakenteen tulisi kannustaa kiinteistökohtaisiin ratkaisuihin. (HSY)
- Mahdollisuus hulevesimaksun perimiseen tulee säilyttää siten, että hulevesijärjestelmän hallinnoija voisi vastata toiminnan rahoittamisesta kiinteistöiltä ja muilta hulevesien tuottajilta perittävien aiheuttamisperiaatteen mukaisin maksuin. (HSY)
- Muiden hulevesiin liittyvien tehtävien organisointiin kuin viemärointiin ei luonnoksessa oteta kantaa. On tärkeää, ettei lakimuutos rajoita hulevesien kokonaisvaltaisen järjestämisen organisointimallia. (HSY)
- Hulevesien hallinta on lainsäädännössä täsmentämistä vaativa asia. Kun vesihuoltolaitokset ovat muodostumassa yhä laajemmin osakeyhtiöiksi, korostuvat laitosten ja kuntien keskinäiset tehtävien jaot ja vastuut. Hulevesiin liittyen kadun ylläpito kuuluu kunnalle, mutta kadun kuivatukseen ja pintavesien johtamiseen tarkoitettu hulevesiviemärointi useimmiten vesihuoltoyhtiölle. Näiltä osin kunnalla on kuitenkin maankäyttö- ja rakennuslain mukainen koordinoituvuus. Kunnan ja vesihuoltoyhtiön toimintojen eriytyminen tuo myös esille tarpeen kehittää lupamenettelyä. Tulisiko ns. maankäyttöluvasta säätää nykyistä tarkemmin? (Hämeen liitto)
- Hulevesien hallinnan poistaminen vesihuoltolaista selkeyttää vastuuta. (Hämeenlinna)
- Ehdotusta tulisi muuttaa vesihuollon tarkistamistyöryhmän loppuraportin (MMM 2010:6) mukaiseksi. Loppuraportissa ehdotettu malli on selkeä. Laitos yksiselitteisesti omistaisi toiminta-alueen hulevesiviemäriverkostoon, vastaisi sen mitoituksista, suunnittelusta, tarvittavista investoinneista ja ylläpidosta. Lisäksi se tekisi tarvittavat liittymissopimukset, perisi maksut ja korvausta kunnalta yleisten alueiden osalta. Kunta vastaisi huleveden kokonaisvaltaisesta hallinnasta ja toimenpiteistä lukuun ottamatta hulevesiviemäreitä. Malli mahdollistaisi ehdotusta paremmin maksujen kohdistamisen hulevesiviemäriverkostoon rakentamiseen ja ylläpitoon. Myös ehdotettu eriyttämisvaatimus (VHL 20 §) ja toiminnan läpinäkyvyys toteutuisivat paremmin. Vesihuoltolaitoksen vastuu hulevesiviemäroinnistä olisi perusteltua myös sen vuoksi, että käytännössä hulevesiviemärit, jätevesiviemärit ja vesijohdot muodostavat asemakaava-alueilla pääsääntöisesti yhden toiminnallisen kokonaisuuden. (Joensuu)
- Huleveden viemäroinnin vastuunjako selkeytyy merkittävästä ehdotusten ansiosta ja samalla hulevesien hallintapalvelulle saadaan luotua kustannusperusteinen rahoituspohja. Hulevesien hallinnan ongelma on tähän asti ollut nimenomaan rahoituspohjan puuttuminen, jolloin palvelu on jouduttu rahoittamaan muista vesihuoltopalveluista saaduilla tuloilla. Kun palvelun rahoituspohja saadaan kuntoon, kunnan ja vesihuoltolaitoksen välisestä vastuunjaosta voidaan päästä sopimukseen. (Jyväskylän Energia)

- Ehdotus tehostaisi hulevesien hallintaa. Ilmastonmuutoksen aiheuttama veden kierron muutos on lisännyt sekä tulvien että kuivien ajanjaksojen yleisyyttä. Näistä aiheutuvien vahinkojen ennaltaehkäisy tulee ottaa vakavasti huomioon. (Keski-Pohjanmaan liitto)
- MRL:n muutosluonnokset ovat perusteltuja. Ympäristöministeriön tulisi vielä arvioida huolellisesti, onko säädosmuutosten kokonaisuudessa elementtejä, jotka voivat tuoda yllätyksellisesti kohtuuttoman suuria kustannusvastuita olemassa olevien kiinteistöjen omistajille. (Kiinteistöliitto)
- Kun rakennetaan tiiviimmin ja yhä suurempi osa maasta päällystetyksi, rankkasateiden aiheuttamat riskit hulevesi- ja jätevesiviemäreiden kantokyvyllä kasvavat, ellei samanaikaisesti lisätä hulevesiviemärintiä ja muita hulevesien torjuntajärjestelmiä. Nämä haasteet pitää ottaa huomioon rakennuslupia haettaessa ja myönnettäessä. Rakennettuun ympäristöön on kallista rakentaa uusia hulevesiviemäreitä, joten vahinkojen rajaamisessa muiden menetelmien ja ennakkovarautumisen merkitys kasvaa tuntuvasti. Riskienhallinnan kattavuuden kannalta toimiva yksityinen vakuutusjärjestelmä on myös keskeisen tärkeä, kun valtio vetäytyy tulvavahinkojen korvaamisesta vuoden 2014 alusta alkaen. (Kiinteistöliitto)
- Joissain tapauksissa hulevesien haltuunotto voi edellyttää kiinteistön omistajalta tai haltijalta kohtuuttoman isoja investointeja. Näitä tapauksia koskevat käytännöt jäävät lakiesityksessä ja niiden perusteluissa vähälle huomiolle. (Kiinteistöliitto)
- Esityksestä ei ilmene, mitä toimenpiteitä muutos jatkossa edellyttää sellaisten jo hyväksytyjen toiminta-alueiden osalta, joiden osana on hulevesiverkosto. Tuleeko ne käsitellä muutoksen yhteydessä uudelleen?
- Huleveden viemäroinnin korostamisesta on siirryttävä kattavaan hulevesien kokonaishallintaan (KTK ry)
- Sekaviemäroinnin muuttaminen erillisviemärointiin tulee olemaan kallis operaatio. Onko muutoksen aikataulu vapaa? Muutoksen kustannukset tulee korvata (valtiolta kunnille). (KTK ry)
- Hulevesien imeyttäminen pitäisi mainita selkeämmin laissa (KTK ry)
- Ehdotetut säännökset poikkeavat huleveden putkiviemärointiä koskevilta osiltaan huomattavasti vesihuoltolain tarkistamisryhmän loppuraportista (MMM 2010:6). Loppuraportissa vesihuoltolakiin ehdotettiin sisällytettäväksi muun muassa hulevesiviemäroinnin toiminta-alueen muodostaminen ja maksujen perimismahdollisuus vesihuoltolaitokselle ja toiminta-alueen sisällä hulevesiviemäreistä vastasi vesihuoltolaitos. (Kuntaliitto)
- Loppuraportissa esitetty ratkaisu tulee ottaa vesihuoltolain muutoksen pohjaksi. Siinä ehdotettu malli on selkeä eikä aiheuta epäselvyyksiä eri lakien soveltamisalojen suhteen. Jos kunta päättää siirtää hulevesien viemäroinnin vesihuoltolaitoksen hoidettavaksi, tulee viemärointiin soveltaa vesihuoltolain säännöksiä kattavasti. (Kuntaliitto)
- Ehdotus hulevesiviemäroinnin osalta voisi toteutuessaan aiheuttaa epäselvyyksiä toiminnassa ja käytännön ongelmia niin kunnille kuin vesihuoltolaitoksillekin. Ehdotusta niin vesihuoltolain kuin maankäyttö- ja rakennuslain osalta tulisi muuttaa vesihuollon tarkistamistyöryhmän loppuraportin mukaiseksi. (Kuntaliitto; samaan tapaan Vantaa)
- Hulevesiviemärointi on operatiivista toimintaa. Kiinteistönomistajien kannalta on kaikin puolin selkeämpää, että he ovat suoraan oikeudellisessa suhteessa palvelun tuottajaan eli vesihuoltolaitokseen. Tämä on myös selkeämpää toimijoiden vastuiden kannalta. (Kuntaliitto)
- Ehdotus johtaisi siihen, että uudet hulevesiviemärit olisivat peruskuntien ja vanhat vesihuoltolaitoksien taseessa. Myös uudet viemärit tulee olla laitoksen taseessa. Jos peruskunta maksaa hulevesiviemäreiden rakentamiskustannukset, tulevat nämä pääomat peruskunnan taseeseen ja näin syntyy kahden taseen malli. Tästä päästään sillä, että vesihuoltolaitos perii yksityisoikeudellista hulevesimaksua asiakkailtaan. Kunnat voivat perii julkisoikeudellista hulevesimaksua, joka kattaa muiden rakenteiden sekä kosteikkojen rakentamis- ja ylläpitokustannukset. Julkisoikeudellisen maksun nimeksi voi muuttaa esim. kuivatusmaksu, ettei julkis- ja yksityisoikeudellisella maksuilla olisi samaa nimeä. (Kuntaliitto)
- Ehdotus vesihuollon eriyttämisestä kirjanpidossa koskee myös huleveden viemärointiä (VHL 20 §). Tämä eriyttämisvaatimus ja sen tavoitteena oleva toiminnan läpinäkyvyys toteutuvat paremmin, mikäli vesihuoltolaitos vastaisi hulevesiviemäroinnistä. Vesihuoltolaitoksen vastuu viemäroinnistä olisi perusteltua myös sen vuoksi, että käytännössä hulevesiviemärit, jätevesiviemärit ja vesijohdot muodostavat asemakaava-alueilla yhden toiminnallisen kokonaisuuden. Vesihuoltolaitoksen perimä kustannukset kattava korvaus yleisten alueiden osalta on oikeudenmukainen. (Kuntaliitto)
- Jos peruskunta ottaisi vastuun myös hulevesiviemäreistä, niin mitä tehdään vanhoille sopimuksille ja mikä on niiden suhde uusiin, ei sopimuksellisiin liitoksiin? Kokonaan on myös miettimättä, kuinka vastuukysymykset järjestettäisiin. Vastaisiko kunta myös laitoksen mahdollisesti ennen uutta järjestelmää aiheutta-

mista vahingoista. Lausunnolla oleva ehdotus on siirtymävaiheen osalta puutteellinen eikä siinä ole tarkemmin pohdittu järjestelmän muutoksen vaikutuksia. (Kuntaliitto)

- Vastuukysymykset ovat säännöksissä selvittämättä. Vesihuoltolaissa on nykyisin vahingonkorvausvastuuta koskeva erityissäännös ja sitä ei ehdotuksen mukaan sovellettaisi jatkossa kuntiin. Korvausvelvollisuus on vesihuoltolain mukaan rajoitettu. Kuntien vahingonkorvausvastuuta koskee VahL 3:2, jos voidaan katsoa, että kyse on julkisen vallan käyttämisestä. Muussa tapauksessa tulee sovellettavaksi VahL 3:1. Vastuukysymysten ennakointi edellyttää, että ehdotuksessa otetaan tarkemmin kantaa tilanteisiin, joissa kuntien vastuut voisivat laueta. Asian yhteydessä on syytä valottaa myös oikeuskäytäntöä. Vaarana on, että epämääräinen sääntely aiheuttaa sen, että kunnat olisivat jatkossa käytännössä vastuussa tulvavahingoista. Olisi hyvä arvioida ja esittää perusteltu kanta, missä kunnan vastuu voisi tulla kyseeseen, mihin vastuu perustuisi ja millaisia seikkoja vastuun arvioinnissa otettaisiin huomioon. Asiaa ei voida jättää oikeuskäytännön varaan. (Kuntaliitto)
- Hulevesivastuu jää yksin kunnan tehtäväksi. (Kuopio)
- Hulevesien hallinnan muutosesitystä voidaan pitää maankäytölliset näkökulmat huomioon ottaen perusteltuna. Ehdotetut muutokset ovat hyviä hulevesien hallinnan ja vastuiden selkiyttämisen osalta, koska kunta nykyisin vastaa hulevesitulvariskien hallinnasta. (Kuopio)
- Kunnat eivät ole voineet varautua talousarvioissaan siihen, että arviolta kolmasosa verkostosta voisi siirtyä lainsäädäntöön perustuen lunastettaviksi kunnille. Vesihuoltolaitoksilla ei myöskään välttämättä ole tarkkaa tietoa verkoston kunnosta, korjaustarpeista tai käyvästä arvosta. Koska omaisuuden siirto kunnille perustuu lainsäädäntöön, olisi kohtuullista, että valtio osallistuisi siirrettävän omaisuuden osalta tarvittaviin järjestelyihin, kuten käyvän arvon määrittämiseen. Perusoikeuden näkökulmasta olisi myös pohdittava lainsäädännön vaikutus omaisuuden suojaan. Laissa tulisi olla mahdollisuus lunastustoimenpiteeseen, jos osapuolet eivät pääse yksimielisyyteen siirrettävän omaisuuden ajankohdasta ja käyvästä arvosta. (Kuopio)
- Kuntien vastuulle siirrettävän hulevesiverkoston osalta olisi syytä säätää, että vesihuoltolaitokset ovat velvollisia antamaan kunnille kaikki hulevesiverkostoa koskevat tarpeelliset tiedot. (Kuopio)
- Hulevesien hallintaa tulee tarkastella suunnitelmallisena kokonaisuutena erilaiset hallintakeinot riittävästi selvittäen ennen kuin hulevesiviemäritäviä alueita lähdetään määrittelemään. Erityisen tärkeää on, että hulevesien hallinta otetaan huomioon alueita kaavoitettaessa. Niilläkin alueilla, joilla on jo vesihuoltolaitoksen hulevesiviemärointi, on usein tarpeen käyttää myös muita hallintakeinoja. (Kuopion Vesi)
- Vastuu putkiviemäreistä ja viemäroinnistä, siltä osin kuin se liittyy hulevesiin, on oltava vesihuoltolaitoksilla. Niillä tulee olla myös mahdollisuus tehdä sopimuksia asiakkaiden kanssa ja periä hulevesiviemärointiin liittyviä maksuja. Kahden taseen mallia hulevesiviemäreiden osalta tulee ehdottomasti välttää eli jatkossakin rakennettavat putkiviemärit tulevat vesihuoltolaitoksen taseeseen. (Lahti)
- Liikenneväylien ja muiden liikenteeseen liittyvien alueitten rakentamisella ja kunnossapidolla on suuri vaikutus hulevesien syntyyn. Toisaalta myös hulevedet vaikuttavat väylien rakentamiseen ja kunnossapitoon. Hulevesien kokonaishallintaa on parannettava sään ja vesiolojen ääri-ilmiöiden lisääntyessä ja päällystettyjen pintojen määrän kasvaessa yhdyskunnissa. Luontevin paikka hulevesiä koskevalle sääntelylle olisi maankäyttö- ja rakennuslaki ja -asetus. Yksityiskohtaisempien kommenttien osalta LVM viittaa Liikenneviraston lausuntoon. (LVM)
- Ehdotettu lainsäädäntöratkaisu ja hulevesien hallinnan kokonaisuuden ottaminen osaksi maankäytön suunnittelua on kannatettavaa. (Liikennevirasto)
- Jatkovalmistelussa tulisi ottaa huomioon (erityisesti MRL 103 c ja g §:n yksityiskohtaiset perustelut), että valtion ylläpitämien väylien kuivatusjärjestelyt suunnitellaan erityislakien (maantielaki, ratalaki) mukaisissa menettelyissä ja suunnitelmilla. (Liikennevirasto)
- Tarkastamistyöryhmän raportin johtopäätöksistä on poikettu joissakin oleellisissa kohdissa, kuten vesihuoltolaitoksen ja kunnan välisistä vastuista hulevesien järjestämisessä, maksuissa ja hulevesiviemäroinnissä. (MMM-RO)
- Ehdotus on laadittu pitkälti taajamien ja uudiskaavoituksen näkökulmasta. Hulevesien hallintaan onkin tarpeen kiinnittää huomiota erityisesti taajaan rakennettavilla alueilla. Olevien taajamien tiivistämisen problematiikkaa ei ehdotuksessa ole kuitenkaan otettu huomioon. Rakennuspaikan koon pienentyessä ja imeytävän pinnan vähetessä hulevesien hallinta voi jälkikäteenä ratkaisuna osoittautua vaikeaksi. Lakiehdotuksessa tulisi erikseen käsitellä olemassa olevien taajamien tiivistämisestä aiheutuvat toimenpiteet ja vaikutukset esimerkiksi kunnan ja vesihuoltolaitoksen viemärointi- ja talousvastuisiin. (MMM-RO)
- Hulevesiviemäroinnin toiminta-alueen määrittely vaikuttaa sekä rakennettujen että rakentamattomien alueiden velvoitteisiin ja kustannuksiin. Vesihuollon kehittämissuunnitelman (5§) laajuus, suunnittelu, osal-

listuminen, muutoksenhaku ja oikeudelliset vaikutukset jäävät lakiehdotuksessa auki. Mikäli rakentamisen painopisteet ja ajoitus olisivat kunnan alueella tiedossa, kehittämissuunnitelmassa olisi luontevaa osoittaa alueita, jotka voisivat toimia pysyvästi osana hulevesijärjestelmää. Vesihuoltolaitosten tulisi voida perustaa hulevesien hallintaa ainakin osittain tällaisille pysyvästi em. käyttöön tarkoitetuille alueille, jos tavoitteena on lakiesityksen mukaisesti luonnonmukainen hulevesihallinta. Kuntien maanomistus on yleisesti vähäistä, joten ko. tarvittavien alueiden hankkimisen kustannusvaikutusta hulevesimaksuihin on tarpeen avata lakiehdotukseen. (MMM-RO)

- Ehdotuksen kohdassa 4 arvioidaan, että lakimuutoksella ei olisi merkittäviä vaikutuksia kotitalouksien taloudelliseen asemaan tai käyttäytymiseen. Tätä on kuitenkin vaikea todeta esitystekstin perusteella. Kiinteistöjen omistajille kohdistuisi liittymismaksu hulevesijärjestelmään ja lisäksi vuosimaksu hulevesien hallinnasta. MRL:n mukaisesti hulevesimaksuihin voitaisiin sisällyttää viemärintikustannuksia laajemmin erilaisia hulevesihallinnan rakenteiden kustannuksia. Lakiehdotuksissa on puutteellisesti esitetty, millä tavalla ja millaisilla tavoitteilla, kuten ympäristön laatuun liittyen, suunnittelu ja toteutus tehtäisiin, missä vaiheessa prosessiin voisi vaikuttaa ja millaisia muutoksenhakumahdollisuuksia menettely sisältäisi. Tähän saakka kaupungit ovat huolehtineet verovaroin mm. asuinalueiden sisäisten, alueita yhdistävien tai laajojen virkistysalueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Myöskään kaavoitussopimusten kannalta hulevesijärjestelmän hallintaa ei ole esityksessä ole selvitetty. (MMM-RO)
- Ympäristöön kohdistuvista vaikutuksista (4.3) puuttuvat arviot muutoksista yhdyskuntarakenteesta, mikä olisi tarpeen lisätä. Hulevesien luonnonmukaiseen käsittelyyn pyrkiminen tulisi lisäämään merkittävästi käsittelyyn tarvittavien alueiden tarvetta. Hulevesien hallinta on kannatettavaa. Lisäselvityksiä ja opastusta tarvittaisiin hulevesien laadun parantamiseen, sijoittamisen ja ohjaamisen vaihtoehtoihin ja merkitykseen esimerkiksi asuinalueiden ja viheralueiden viihtyisyyden ja monimuotoisuuden lisäämiseksi. (MMM-RO)
- Rakentamismääräyskokoelman määräyksiä siirtäminen sellaisenaan lakitasolle on epäsuhtana nykyisen kaltaisen rakentamisen suunnittelun ja etenemisen kanssa. (MMM-RO)
- Yksittäisen kunnan tai kaavan laatimisen yhteydessä tai sen vaikutusten arvioinnissa on vaikeasti otettavissa huomioon esimerkiksi rankkasateiden ja sademäärien lisääntyminen tai ilmaston muuttuminen pitkällä aikavälillä. Nämä vaatimukset tulisi poistaa laista kohtuuttomina. (MMM-RO)
- MRL:n säännöksissä ei ole otettu huomioon maaseutumaisen alueiden asemakaavoituksen erityiskysymyksiä hulevesisuunnitelman laatimisen ja toteuttamisen osalta. (MMM-RO)
- Jatkovalmistelussa tulisi vielä tutkia hulevesien suunnittelun säätämisen yksityiskohtia tarkemmin käytännön rakennustoiminnan ja erilaisten alueiden lähtö-kohtien näkökulmasta. MRL:n säännökset ovat vaikeasti kytkettävissä kaavoituksen ja muun rakentamisen ohjausjärjestelmään ja oikeudellisiin vaikutuksiin. Hulevesien hallintaan sisältyy siinä määrin MRL:n säädöksiin kytkeytymättömiä asioita, että on tarpeen harkita säädettäväksi hulevesien tavoitteellinen ja yksityiskohtainen hallinta erillislailla. (MMM-RO)
- Hyvä pyrkimys vähentää jätevedenpuhdistamojen ylijuoksutuksia. Hulevedet aiheuttavat säännöllisesti vedenpuhdistamojen ylijuoksutuksia ja sitä kautta pilaavat alapuolella olevia vesistöjä. Näihin ongelmiin ja niihin liittyvään korvausvastuuseen tulee puuttua voimakkaammin, jotta viemärintia kehitettäisiin ja peruskorjattaisiin nopeammassa aikataulussa. Käytettävissä olevat rakentamis- ja korjausresurssit tulee kohdistaa olemassa olevan viemäristön perusparantamiseen viemärintialueiden laajentamisen sijasta. MTK haluaa lisäksi huomauttaa, että lakimuutoksen seurauksena tulee välittömästi käydä läpi ja tarkistaa puhdistamojen vesilain mukaiset luvat jäteveden päästämisestä vesistöön. (MTK)
- On ensisijaisen tärkeää, että hulevesien käsittelyä koskevia säädöksiä sovelletaan vain silloin kun se on aidosti tarpeen. Soveltaminen tulee kohdistaa harkitusti vain MRL:n piirissä oleviin toimintoihin, eli asemakaava-alueisiin. Vaatimuksia ei tule kohdentaa olemassa oleviin tuotantolaitoksiin, ellei tähän ole erityisen hyvää paikallista perustetta (esim. tulvimisvaara). Tuotantolaitoksilla hulevedet kuuluvat ympäristölupamenettelyyn, eikä hulevesiproblematiikkaan ole tarpeellista tuottaa päällekkäistä sääntelyä. (Metsäteollisuus)
- Hulevesien käsittelyyn liittyvää rahoitusta ei ole varsinkaan huoltoon ja hoitoon liittyvissä asioissa käytännössä ratkaistu kestäväällä tavalla. Olennaista hulevesiin liittyvän huolehtimisvastuun osalta on, että velvollisuus on sellaisella taholla, joka voi määrätä hulevesien käsittelystä koottavista maksuista. (Mikkeli)
- On perusteltua, että kunnalle siirtyy hulevesien hallinnan kokonaisvastuu. Kunta voisi periä hulevesien hallinnasta maksuja. Perusteltua olisi myös, että hulevesien johtamisvastuu siirtyisi vesihuoltolaitokselta kunnalle. Hulevesien johtaminen ja käsittely tuleekin poistaa vesihuoltolaitosten lakisääteisistä tehtävistä ja vastuu hulevesien hallinnasta lähinnä asemakaava-alueilla tulisi kuulua kunnalle maankäyttö- ja rakennuslakiin otettavien säännöksiin (Oulun Vesi)

- Hulevesien käsittelyn siirtäminen pääsääntöisesti maankäyttö- ja rakennuslain puolelle tarkentaa ja selkeyttää hulevesien käsittelyn kokonaisuutta. (Paavolan Vesi)
- Hulevesien käsittelyä koskeva työnjako kunnan ja vesihuoltolaitoksen kesken aiheuttaa todennäköisesti uusia kustannuksia kunnalle. Esitetyn VHL 17 a §:n mukaan vastuu hulevesien käsittelystä siirtyisi kokonaan kunnalle. Kunnalle ja vesihuoltolaitokselle jätettäisiin kuitenkin mahdollisuus sopia käytännön järjestelyistä, mikä on järkevää. Hulevesien käsittelyvastuun osalta vesihuoltolakiin tulisi tehdä tarkennus, että käsittelyvastuu ei koske ranta-asemakaava-alueita. (Porvoo)
- Hulevesiverkostot on perusteltua toteuttaa vesihuoltolaitoksen toimesta. Muut hulevesijärjestelmät puistoissa ja yleisillä alueilla voidaan toteuttaa kaupungin toimesta. Vesihuoltolaitoksilla on olemassa laskutusjärjestelmä, jonka avulla hulevesijärjestelmiin liittyviltä asiakkailta voidaan maksut. Kustannusten ja tulojen siirto vesihuoltolaitoksen ja kunnan välillä tulee järjestää erillisenä toimenpiteenään. Mikäli hulevesimaksujen periminen siirretään kunnan vastuulle, uudet liittyjät ovat helposti eriarvoisessa asemassa aikaisemmin ilman liittymismaksua liittyneisiin asiakkaisiin. (Porvoo)
- Ehdotettu vastuunjako lisää kunnan verovaroiden tuotettujen palveluiden kustannuksia, koska henkilöresurssien tarve lisääntyy kuntien teknisillä sektoreilla laskutuksen ja muun byrokratian johdosta. Myös maankäyttö- ja rakennuslain muutokset aiheuttavat osaltaan lisäresurssien tarvetta. Tämä ei ole toivottava kehityssuunta kuntien nykyisessä taloustilanteessa. (Porvoo)
- Hyvin perusteltua, että maankäyttö- ja rakennuslakiin otettaisiin oma luku hulevesiä koskevista erityisistä säännöksistä. (SM)
- Esitys parantaa merkittävästi yhdyskunnan hulevesien hallintaa. (SLL)
- Hulevesien hallinnasta säätäminen MRL:ssa olisi erityisen merkittävä muutos. Hallinnan kehittäminen edellyttää, että siitä säädetään kokonaisvaltaisesti ja että kunnalla on vastuu järjestämisestä asemakaava-alueella. Kunnilla on myös vesihuoltolaitoksia paremmat mahdollisuudet toteuttaa tilaa vaativia avoimia hulevesijärjestelmiä yleisillä alueilla ja ohjeistaa niiden suunnittelua kaava-alueiden tonteilla. (SYKE)
- Hulevesien hallintavastuun muutoksesta ja kuntien ja vesihuoltolaitosten toteuttamien hulevesijärjestelmän osien yhteen sovittamisesta tarvitaan käyttökokemuksia. Hulevesien käsittely ja uudentyyppisten rakenteiden hoito vaativat kehittämistoimintaa ja niiden toimivuuden arviointi tutkimusta. Olisi myös syytä varmistaa, että osa vesi- ja hulevesimaksuista osoitetaan seurantaan ja tutkimukseen. (SYKE)
- Kunnan monijäseniselle toimielimelle osoitettaisiin 103 d ja e §:n kautta merkittäviä kunnan hulevesien hallintaan liittyviä tehtäviä. 182 §:n esitetty uhkasakkoa ja teettämisuuhkaa koskeva muutos lisäisi edelleen toimielimen päätösten painoarvoa. (Tampere)
- Esitys sisältää monia merkittäviä työkaluja yhdyskunnan hulevesijärjestelmän hallitsemiseksi. (Tampere)
- Hyvä että kunnalla on kokonaisvastuu hulevesien hallinnasta. Viemäröinnin huolehtimisesta voidaan sopia vesihuoltolaitoksen ja kunnan kesken. (Turun vesilaitos)
- Hulevesien hallinnan keinojen monipuolistaminen ja hulevesiasioiden siirto kokonaisuudessaan maankäyttö- ja rakennuslakiin on hyvä. Positiivista lakimuutoksessa on mm. se, että sen perusteella hulevesiasioiden käsittely voidaan ja tulee selkeästi antaa jollekin kunnan toimielimelle, sillä tällä hetkellä vastuut eivät ole aivan selkeitä. (Turku; Turun vesilaitos)
- Hulevesijärjestelyiden erottaminen muusta kunnan perinteisestä vesihuollosta voi olla perusteltua, mutta sen käytännön järjestäminen vaatii riittävästi siirtymäaika. Siirrettäessä hulevesitoiminta pois vv-laitoksen vastuusta, siirretään kunnan harteille melkoinen investointivelvoite. Tämä johtuu siitä, että vanhat kaupungit rakentuvat tiiviimmin ja sateiden rankkuuden kasvu edellyttää monessa paikassa hulevesikapasiteetin lisäämistä. On oletettavaa että hulevesien käsittelystä vastaaminen aiheuttaa kunnille kokonaisuudessaan melkoisia lisäkustannuksia. (Vaasa)
- Muutosten ehdottaminen maankäyttö- ja rakennuslakiin ja -asetukseen on hyvä uudistus. (Vantaan ympäristökeskus)
- Hyvä että kokonaisvastuu hulevesien viemäröinnin järjestämisestä on siirtymässä kunnalle (Vesiyhdistys ry)
- Hulevesien eriyttämisvelvollisuuteen jätevesiviemäristä tulisi ottaa kantaa maankäyttö- ja rakennuslaissa. Eriyttämisvelvollisuus tulee huomioida uusilla kiinteistöillä sekä vesihuollon verkostojen uusimisten yhteydessä myös olemassa olevilla kiinteistöillä. Vesihuoltolaissa tulee tarkentaa liittyjän velvollisuutta eriyttää hulevedet jätevesiviemäristä ja antaa tarkemmat lakisääteiset määräykset liittyjän velvollisuuksista ja sanktioista, mikäli eriyttämistä ei hoideta. (Vesiyhdistys ry)
- On tärkeää, että lakimuutos ei kokonaan rajoittaisi hulevesien kokonaisvaltaisen järjestämisen organisoinnilla, ja jatkossakin kunnalle ja vesihuoltolaitokselle jätettäisiin mahdollisuus keskinäisesti sopia hule-

vesijärjestelmän suunnittelusta, rakentamista, kunnossapidosta ja omistamisesta teknisesti ja taloudellisesti parhaalla mahdollisella tavalla. Esimerkiksi HSY:lle yhdeksi tehtäväksi on perussopimuksessa kirjattu hulevesien hallinta. (Vantaa)

- Vesihuoltolaitoksen kiinteistöiltä perimät kustannukset kattavat myös korvauksen julkisen kaupunkitilan osalta. Hulevesiviemärit palvelevat pääosin yleistä aluekuivatusta. Hulevesimaksun tulee kannustaa järkevien ja kestävien kiinteistökohtaisien hulevesiratkaisujen saamiseksi ja ohjata kiinteistöjä hulevesien vähentämiseen ja hallintaan lähtökohtaisesti tontin puolella. (Vantaa)
- Hulevesimaksut veloitetaan kiinteistöiltä samassa yhteydessä vesi- ja jätevesilaskun kanssa. Lakiehdotuksen (VHL 17 c § ja MRL 103 k §) malli johtaisi lähetettävien laskujen ja niiden käsittelyyn tarvittavan työ määrän huomattavaan lisääntymiseen ts. sekä vesilaitos että kunta lähettäisivät kumpikin omat laskunsa. (Vantaa)
- Alueellisesta hulevesien hallinnasta vastaavalla taholla tulee säilyttää oikeus tarkistaa kiinteistöjen hulevesiratkaisujen toimivuus. (Vantaa)
- Aiemman mitoituskäytännön suhteen muuttuneet olosuhteet on otettava huomioon tulvatarkastelussa. Kuitenkin vaatimus hulevesien hallinnan tasosta tulee pysyä kohtuullisena kaikille osapuolille. Hulevesisuunnitelmassa tulee käyttää yhteisesti sovittuja (virallisia) mitoitussateita, ja useampaa mitoitussadetta hulevesien hallinnan eri osioissa. Esimerkiksi pienissä sateissa syntyvät hulevedet voi puhdistaa. Keskisuurten sateiden kaikkia hulevesiä ei voi puhdistaa, mutta virtaamia voidaan hallita. Suurten sateiden aiheuttamien tulvien riskejä voidaan hallita tonteilla tai muilla läheisillä alueilla. Poikkeuksellisten, hyvin suurten sateiden aiheuttamia tulvariskejä voidaan vähentää ohjaamalla vedet pois tulvariskikohteista suunniteltuja tulvareittejä pitkin sekä hallitsemalla virtaamia vesistöissä. (Vantaa)
- Vesihuoltolaitoksella ei ilman kunnan erillistä päätöstä olisi jatkossa velvollisuutta huolehtia huleveden viemäroinnistä, vaan se kuuluisi asemakaava-alueella kunnan vastuulle osana hulevesien hallintaa. Esitys lisäisi kuntien vastuuta hulevesien hallinnassa ja tulisi kasvattamaan kuntien tehtäviä ja kunnille koituvia kustannuksia. Hulevesien viemäroinnissä tulisi pitäytyä vesihuoltolain tarkistamistyöryhmän ehdotuksen mukaisessa ratkaisussa. Tällöin vesihuoltolaitos vastaisi edelleen entiseen tapaan putkiviemäreistä sekä sopimuksista asiakkaiden kanssa. Kunta vastaisi huleveden kokonaisvaltaisesta hallinnasta ja toimenpiteistä putkiviemäreitä lukuun ottamatta. (VM)
- Hulevesien hallinnan keinojen monipuolistaminen ja hallinnan kokonaisvastuun siirtäminen kunnille on tärkeää. Ehdotuksessa tuodaan selkeästi esiin eri osapuolten roolit. Olisi tarkoituksenmukaista, että pääosa hulevesistä käsiteltäisiin jo kiinteistöllä. Hulevesien hallinta ja kuivatuksen järjestäminen edellyttää, että otetaan aktiivisesti huomioon alueiden käytön suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa. Ehdotuksessa vahvistetaan kunnan roolia ja annetaan hallinnollisia työkaluja kokonaisvaltaisen hulevesien hallinnan toteuttamiseksi. (VVY)
- MRL:iin otettavat hulevesisäännökset ovat olennainen osa lainmuutosta. Säännösten muodostama kokonaisuus ratkaisee, onko lainmuutos hulevesien johtamisen kannalta onnistunut. (VVY)
- Pidämme MRL:iin ehdotettuja lisäysehdotuksia erittäin kannatettavina, sillä tarve hulevesien tehokkaaseen ja asianmukaiseen käsittelyyn lisääntyy tulevaisuudessa ääri-ilmiöiden lisääntyessä. (YYL)

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

- Erityistä perustuslaillista tarkastelua vaativat sekä liittämispakkoon ja siitä vapauttamiseen liittyvät yksityiskohdat, hulevesiä koskevat uudet lakisääteiset velvollisuudet, kohtuullisuuden arviointiin liittyvät kysymykset sekä siirtymäsäännös. Perustuslakivaliokunta otti poikkeuksellisesti kantaa edelliseen hajajätevesiasetukseen ja sen perustuslainmukaisuuteen jälkikäteen, vuosia asetuksen voimaantulon jälkeen. Vesihuoltolaki käytännössä koskee samaa asiaa, mutta suuremmassa mittakaavassa. On ensiarvoisen tärkeää, että esityksen perustuslainmukaisuus tutkitaan tarkasti ja viimeistelty lakiehdotus saatetaan perustuslakivaliokunnan tarkasteltavaksi. (MTK)
- Vesihuoltolain kiinteistöjen liittämiselvollisuuteen liittyvät pykälät on syytä arvioida tarkkaan perustuslain omaisuuden suojan näkökulmasta. (Omakotiliitto)

Lakitekniikka

- Lakiluonnoksissa ehdotetaan muutettavaksi vain osia tietyistä pykälistä. Suositus on kuitenkin, että pykälästä ei muutettaisi vain osia, vaan koko pykälä kerralla. (OM)
- Lakiluonnos sisältää useita asetuksenantovaltuuksia, joita voidaan pitää riittävän tarkkarajaisina. Vesihuoltolakiä koskevan ehdotuksen 15 a §:ssä olevaa valtuutusta ei ole perusteltu. (OM)

Pykäläkohtaiset kommentit

Vesihuoltolaki

2 § *Soveltamisala*

- Tarkennus jonka mukaisesti asutuksesta poikkeava jätevesi rajaisi tietyt yritykset soveltamisalan ulkopuolelle, herättää epävarmuutta yhdessä toimialueen supistamismahdollisuuden kanssa. (ETL)
- *Asutukseen vesihuollon kannalta rinnasteinen toiminta* olisi tarpeen määritellä tarkemmin laissa. Monet toimijat ovat kokeneet ongelmaksi lainsäädännöllisten puitteiden puuttumisen ja osa myös erillissopimusten laatimisen. (Evira)
- Pykälän täsmennys on paikallaan erityisesti suhteessa elintarviketeollisuuteen. Sen perusteella esim. nykymalliset suuret alueelliset meijerit voidaan rajata soveltamisen ulkopuolelle. Pienempimuotoisen elintarvike yms. teollisuuden osalta vesihuollon toteuttaminen ei yleensä vaadi erityisiä toimenpiteitä ja niinpä näiden sisältyminen lain soveltamisalaan lienee paikallaan. Vesihuoltolaitosten sopimuskäytäntöjä suhteessa lain ulkopuolelle jäävään elinkeinotoimintaan lienee syytä pyrkiä muuttamaan. (HS-Vesi)
- Soveltamisala on epäselvästi määritelty ja vaikeasti tulkittavissa. Pykälän muotoilusta ei selviä, missä tilanteessa elinkeinotoiminnan vesihuolto on rinnastettavissa asutuksen vesihuoltoon. Pykälää tulee muuttaa siten, että siitä on selvästi tulkittavissa tilanteet, jolloin vesienhuoltolakia ei sovelleta. (Metsäteollisuus)
- Soveltamisala koskee paitsi asutusta myös vesihuollon kannalta asutukseen rinnastettavaa elinkeinotoimintaa. Sen tulisi siten kattaa myös pienimuotoinen, omassa kiinteistössä tapahtuva yritystoiminnan harjoittaminen, kuten elintarvikkeiden jalostus ja valmistus (mikroyritykset, pitopalveluyritykset ja monet muut vastaavat toimijat). Suurempien elintarvikealan toimijoiden jääminen soveltamisalan ulkopuolelle on hyväksyttävissä, koska alalle ovat vakiintumassa vesisopimusmallit, joissa veden toimituksen häiriötilanteita koskevat tiedottamis- ja korvausvelvollisuudet sovitaan vesitoimittajan ja yrityksen kesken. (MMM-RO)
- Vesihuoltolain lähtökohtana tulee olla lähinnä asutuksen vesihuollon tarpeet ja vaatimukset. Vapaa-ajanalueilla saattaa vedenkäyttö jäädä vuositasolla pieneksi, joka johtaisi kannattamattomaan toimintaan. Myöskään elinkeinotoiminnan rinnastaminen asutukseen ei korvausmenettelyiden osalta tyydytä, koska tuotannollisen toiminnan keskeytyksiin liittyy suuriakin riskejä. (Oulun Vesi)
- Esitetty tarkennus hyvä, jotta esim. runsaasti vettä käyttävät, suuret maatalouden tuotantoyksiköt on rajattu lain ulkopuolelle. (Paavolan Vesi)
- Lain soveltamista huleveden viemärointiin tulee tarkastella uudestaan, koska esitettyjen perustelujen mukaan esim. 21 §:ää (sopimuksen tekeminen) sovellettaisiin siihen, mutta 22 §:ää (Vesihuollon yleiset toimitusehdot) ei. (Rautjärvi)
- Vesihuoltolaitoksen huolehtiman hulevesien viemäroinnin sisällyttäminen vesihuoltolain soveltamisalaan olisi edistysaskel hulevesien hallintaa koskevalle lainsäädännölle. (Tampere)
- Hyvä ja perusteltua täsmentää soveltamisalan sanamuotoa. (Turku; Turun vesilaitos; Tampereen Vesi)
- Nykyisen lain perusteella ollut ongelmana, sovelletaanko vesihuoltolaitoksen ja Valio Oy:n toimipaikan suhteessa vesihuoltolakia ja koskevatko vesihuoltolaitosta tästä riippumatta tietyt vesihuoltolain yleiset periaatteet. Pykäläehdotuksessa soveltamisala on aiempaa yksiselitteisempi ja suurimittainen elintarviketeollisuus rajautuu vesihuoltolain ulkopuolelle. Ehdotuksen perusteella olisi kuitenkin edelleen epäselvää, sitovatko tietyt vesihuoltolain yleisperiaatteet laitosta tehtäessä sopimuksia lain soveltamisalan ulkopuolelle rajautuvan asiakkaan kanssa.

Säännösehdotus uuden momentin sisällöksi:

- Vesihuoltolaitos voi tehdä vesihuoltoa koskevia kahdenvälisiä sopimuksia 1 mom perusteella vesihuoltolain soveltamisalan ulkopuolelle jäävien toimijoiden kanssa
- Näissä sopimuksissa tulee noudattaa tasapuolisuuden varmistamiseksi vesihuoltolain pykälä 13-15,15A, 18 ja 19.

Näin vältetään tulkintaepäselvyyksiä ja luodaan yhdenmukaiset perusteet vesihuoltolain piirissä oleville sopimuksille ja kahdenvälisille sopimuksille. (Valio ja M2L)

- On tarpeellista selvittää pykälän sanamuotoa ehdotetun mukaisesti. (VVY)

3 § *Määritelmät*

- Ehdotus:

1) vesihuollolla *raakaveden ottoa*, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä viemärintiä eli jäteveden *kokoamista*, käsittelyä *ja käsitellyn jäteveden johtamista vesistöön (ympäristöön?)*; (CADWES)

- Vesihuoltolaitos olisi tarpeen määritellä tarkemmin eli mitkä laitokset kuuluvat ja millä kriteereillä vesihuoltolain soveltamisalan piiriin. Tähän mennessä tulkinnat tästä ovat olleet sekavia. Yksityiskohtaisissa perusteluissa (15 a §, 9. kappale, sivu 43) käytetään lisäksi termiä ”pieni laitos”, jonka määritelmää ei ole myöskään yksilöity. Lain soveltamisalan piiriin kuuluvan laitoksen määrittäminen helpottaa muun muassa laitosta itseään tiedostamaan paremmin omat vastuut ja velvollisuudet. Nykyisen vesihuoltolain voimaan tulon jälkeen on perustettu huomattava määrä erilaisia ja kokoisia vesihuoltoyhtymiä, joiden tehtävänä on osaltaan vastata yhdyskunnan vesihuollosta. (ELY-HÄME)
- Laitoksen vastuitten lisääntyessä vesihuoltolaitoksen määritelmää voisi olla syytä tarkentaa tai selkeyttää. Pienten vesihuoltolaitosten määrä on kasvanut. Tulkinta siitä, onko kyseessä vesihuoltolain tarkoittama vesihuoltolaitos ja onko laitokselle esim. vahvistettu toiminta-alueita, on ollut kirjavaa. (UUD-ELY)
- Huleveden määrittelemisen koskemaan vain vesihuoltolaitoksen hulevesiviemärissä johdettavaa hulevettä on paikallaan ja selkeyttää vesihuoltolaitoksen ja kadunpitäjän/ kunnan välisiä vastuita. (HS-Vesi)
- Perustelujen mukaan sekaviemäreitä pidettäisiin jatkossa jätevesiviemäreinä. Pitää varmistaa, että sekaviemärin padotuskorkeussääntöjä noudatetaan jatkossakin niiden nykyisin termein kutsuttujen sekaviemärien osalta, joille ne on määritely. (HS-Vesi)
- Taajaman määritelmä olisi hyvä lisätä määritelmiin, koska sillä on ehdotuksessa erityinen juridinen merkitys liittämiselvollisuuden kannalta. (Hämeenlinna)
- Huleveden viemäroinnin määritelmällä mahdollistetaan edelleen sekaviemäroinnin käyttö, vaikka tämä olisi ristiriidassa puhdistamon ympäristöluvan kanssa. Yksiselitteisenä tavoitteena tulee olla, että sekaviemäroinnistä luovutaan. (Rautjärvi)
- ”Hulevesien käsittely” tulisi määritellä tarkemmin, koska yhden toimijan tulisi vastata kaikista hulevesien johtamiseen ja käsittelyyn liittyvistä rakenteista. Näin kiinteistöiltä perittävään maksuun voitaisiin kustannusperusteisesti sisällyttää kaikki hulevesijärjestelmän kustannukset. (Rautjärvi)
- Vesihuoltoon (1 kohta) kuuluvat myös veden ottaminen ja käsitellyn jäteveden purkaminen vesistöön sekä jätevesilietteen käsittely. Myös muualla lainsäädännössä on vesihuoltoon liittyviä määrittelyjä. Perusteluissa voisi todeta, että pohjavedenottamalla tarkoitetaan yhdyskuntien vedenhankintaan käytettäviä kaivoja. Ehdotus:

1) vesihuollolla vedenhankintaa eli *raakaveden ottamista*, johtamista, käsittelyä *sekä* toimittamista talousvetenä käytettäväksi *ja* viemärointiä eli jäteveden poisjohtamista, *jäteveden ja jätevesilietteen* käsittelyä *sekä käsitellyn jäteveden purkamista vesistöön*; (SYKE)
- Vesihuoltolaitoskäsitys on nykyisessä sekä laissa että lain perusteluissa epämääräinen. Tarkemman vesihuoltolaitoksen määritelmän voisi antaa asetuksessa, jolloin tulisi myös rajattua laitokset, joiden on toimittettava säädöksissä määrätyt tiedot. Tulisi mm. selkeästi todeta, että vesihuoltolaitoksella ei tarkoiteta vesihuoltoyhtymää, eikä kiinteistökohtaista vesihuoltoa. Tässä on ilmennyt ongelmia nykyisen vesihuoltolaitostietojärjestelmän ylläpidossa. (SYKE)
- 5-kohdassa tarkoitetaan asiakasta, joka käyttää vesihuoltolaitoksen palveluja. Ehdotus:

5) asiakkaalla kiinteistön omistajaa tai haltijaa taikka muuta, joka tekee vesihuoltolaitoksen kanssa sopimuksen kiinteistön liittämistä *vesihuoltolaitokseen* tai laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käytämisestä; (SYKE)
- Hulevesikäsitteen eriyttäminen vesihuoltokäsitteestä edistänee hulevesien hallinnan- ja siihen liittyvien tekijöiden ymmärtämistä. (Tampere)
- Maankäyttöön ja kadunpitoon ensisijaisesti liittyvien hulevesien jättäminen pois vesihuollon määritelmästä on kannatettavaa. (Tampereen Vesi)
- Määritelmien täsmentäminen on välttämätöntä, jotta ne ovat linjassa ehdotettujen hulevesiin ja viemärointiin liittyvien pykälien kanssa. (Turku; Turun vesilaitos)
- Huleveden viemäroinnin määritelmä on tarpeellinen. Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien poisjohtaminen liittyy maankäyttöön ja kadunpitoon eikä se kuulu luontevasti vesihuoltolaissa tarkoitettuun vesihuoltoon. Näin ollen hulevesien jättäminen vesihuollon määritelmän ulkopuolelle on kannatettavaa. Niissä tapauksissa, joissa vesihuoltolaitos huolehtii hulevesistä, vesihuoltolaissa tulee kuitenkin taata mahdollisuus kustannukset kattaviin maksuihin. (VVY)

4 § Viranomaiset

- Valvontaviranomaisten väliset roolit ja toimivaltuudet jäävät edelleen osittain epäselviksi esimerkiksi päällekkäisen toimivallan osalta. (AVI-IS)
- Ehdotus selkiyttää ELY-keskusten roolin ymmärtämistä asiakkaiden keskuudessa. Vesihuoltopalvelujen käyttäjien ja vesihuollon taloudellisten toimintaedellytysten turvaamisen näkökulmista vesihuoltolain luku-
jen 4 - 6 viranomaisvalvonnalle olisi myös tarvetta. (ELY-EPO)
- Olisi tarpeen todeta, että kuluttaja-asiamies ja kilpailuviranomainen valvovat VHL 4-6 lukuja. (ELY-HÄME)
- MMM:n sekä ELY-keskuksen roolit selkeytyvät, ELYn rooli valvontaviranomaisena ei merkittävästi muutu. (ELY-POS)
- Mikään viranomainen ei tosiasiallisesti valvo, miten vesihuoltolaitos toimii ja miten sen maksut määräytyvät. Edelleen puutteita on ollut mm. toiminta-alueen toteuttamisessa ja asioiden asianmukaisessa hoitamisessa sekä vesihuoltolaitosten päätösten ja toimintojen tiedottamisessa asiakkaille. Ehdotetussa lainsäädännössä ei ole säädetty kunnille tai edes ELY-keskukselle mahdollisuutta toimia näiltäkään osin vesihuoltoasioissa valvontaviranomaisena. (Kuopio)
- Olisi tarkoituksenmukaista miettiä, tulisiko vesihuoltolaissa säätää valvontaviranomaisen tehtävistä, jotta se voisi velvoittaa vesihuoltolaitoksen tuottamaan palveluja kohtuullisella ja taloudellisesti järkevällä tavalla sekä toimimaan vesihuoltolain ja sen tavoitteiden mukaisesti. Viranomainen voisi esim. viipymättä velvoittaa laitosta korjaamaan ympäristöön vuotavan verkoston tai edellyttää, että vesihuoltolaitoksella on toimiva verkosto ja että laitos on varautunut myös häiriö- ja vikatilanteisiin. Lisäksi valvontaviranomainen voisi valvoa, että laitoksella on käytössä kohtuulliset ja tasapuoliset maksut. Laissa on säädetty laitokselle velvoitteita, muttei sitä, kenen tehtävänä on valvoa ja tarkistaa täyttyykö laissa edellytetyt vaatimukset. Ongelmana on, kenellä on toimivalta puuttua epäkohtiin ja miten niihin voidaan puuttua. (Kuopio)
- Rooleja tulee selkeyttää yleisen ohjauksen ja kehittämisen kannalta. (Rautjärvi)
- Tarkennukset eri viranomaisten rooleista ovat kannatettavia. Ehdotettu pykälä on kuitenkin osittain tulkin-
nanvarainen ja ristiriitainen. Yksittäisten vesihuoltolaitosten toimintaa ohjaavaa viranomaistahoa ei ole nimetty. Pykälän nojalla jää esim. epäselväksi, mikä taho ohjaisi suunnitelman laadintaa erityistilanteisiin varautumiseksi siten, että suunnitelmat olisivat 15 a §:ssä mainittujen yhteistyötahojen hyväksyttävissä, riittävän kattavat ja että riskinarviointi on tehty asianmukaisesti. Esim. terveydensuojeluviranomaisella ei olisi toimivaltaa määrittää, missä laajuudessa laitoksen riskinarviointi talousveden laadun turvaamiseksi olisi tehtävä. (STM)
- Roolien tarkentaminen on kannatettava ja viranomaistoimintaa selkeyttävä ehdotus (THL)
- Tärkeää että viranomaisten valvontatehtävät on määritelty 4 §:n mukaisesti. (Turku; Turun vesilaitos)
- Yksityisoikeudelliset säännökset tulee rajata 4 §:ssä mainittujen valvontaviranomaisten valvontavallan ulkopuolelle. (VVY)

5 § Vesihuollon yleinen kehittäminen

- Ehdotus:
...tulla kuulluiksi. ***Kehittämissuunnitelmassa tulee kiinnittää huomiota esihuoltolaitosten toiminnan tehostamiseen ja esittää niitä koskevat tehostamistavoitteet ja -toimenpiteet. Kehittämissuunnitelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota vesihuoltolaitosten uus- ja korjausinvestointien riittävyteen ja investointien oikeaan ajoitukseen laitosten toimintaedellytysten turvaamiseksi.*** Kehittämissuunnitelmasta on tiedotettava... (CADWES)
- Lakiin tulisi harkita kehittämissuunnittelun yhteyteen elinkeinoelämän tarpeiden jonkinasteinen kartoitus, jotta toiminta-alueen kaikkien vesihuoltopalvelujen käyttäjien pitkänajan tarpeet olisivat selvillä. (EK)
- Yhteistyövelvoitteen lisääminen ja valvontaviranomaisten kuuleminen parantavat kehittämissuunnitelmien laatua. ELY-keskuksen kuuleminen antaa mahdollisuuden ennako-ohjaukseen ja vesihuoltolain tavoitteiden toteutumisen edistämiseen. Kehittämissuunnitelman laatimisen yhteistyövelvoitteen voisi täydentää koskevan ***kaikkia*** kunnan alueen vesihuoltolaitoksia ja niille vettä toimittavia tai niiden jätevesiä käsitteleviä laitoksia. Osassa kuntia yhteistyöhön on otettu mukaan vain merkittävimmät toimijat. (ELY-EPO)
- Kehittämissuunnitelman asema tulisi virallistaa säätämällä sen hyväksymismenettelystä kunnassa. Myös sen ajantasaisuuden tarkastelusta määrävälein ja siihen liittyvästä menettelystä tulisi harkita säädöksiä. (ELY-EPO)
- Kuntien velvoittaminen kehittämissuunnitelman viemiseen tietoverkkoon ei olisi kohtuuton vaatimus.
Säännösehdotus:

...on oltava yleisesti saatavilla tietoverkossa ~~tai~~ ja muulla tavalla. (ELY-EPO)

- Kehittämissuunnitelmat eivät kaikilta osin vastaa nykyläinsäädännön vaatimuksia. Niiden sisällöstä tulisi säätää asetuksella, jolloin kunnat saataisiin paremmin sitoutumaan suunnitelman laatimiseen. (ELY-KAI)
- Vesihuollon kehittämissuunnitelmien sisällöstä tulee säätää asetuksella, jotta kunnat sitoutuvat riittävästi suunnitelman laatimiseen ja toteutukseen. Sisällön kannalta on keskeistä edellyttää, että kunnat huolehtivat vesihuollon palvelujen tarpeen ja saatavuuden seuraamisesta, tavoitteiden asettamisesta palvelujen parantamiselle sekä tarvittavien toimenpiteiden yleisestä suunnittelusta koko kunnan alueella. Suunnitelma tulisi pitää ajan tasalla, tarvittaessa tarkistaa sekä seurata sen toteutumista. (ELY-PIR)
- Kehittämissuunnitelman tulee jatkossakin olla suuntaa antava asiakirja, jonka sisältövaatimukset ovat väljähköt. Tarpeet eri paikkakunnilla ovat erilaisia. (HS-Vesi)
- Vesihuoltopalveluiden toiminta erityistilanteissa ja laitosten ylläpitoperiaatteet etc. ovat vesihuoltolaitosten erityisosaamista. Jos ne sisällytetään kehittämissuunnitelmiin, tulee niiden muuttaminen ja ylläpitäminen kuulua vesihuoltolaitokselle eikä kunnalliseen päätöksentekoon. (HS-Vesi)
- Ylikunnalliselle laitokselle asetettavien tavoitteiden ja vaatimusten tulee olla samanlaisia kaikkien kuntien kehittämissuunnitelmissa. Kehittämissuunnitelmia on tehty laajoina ylikunnallisina yhteistyöprojekteina, joiden tuloksena on yleinen vesihuoltolaitoksen toimintaan liittyvä osa ja erilliset kuntakohtaiset osiot, jotka hyväksytään erikseen kussakin kunnassa. (HS-Vesi)
- Kuulemis- ja tiedottamisvaatimukset ovat perusteltuja ja helposti toteutettavissa samoin kuin sähköinen tiedottaminen ensisijaisena tiedottamiskeinona. (HS-Vesi)
- Kehittämissuunnitelman vastuutahon nimeäminen kunnan organisaatiossa selkiinnyttäisi asioiden hoitoa. (Hämeenlinna)
- Pykälään olisi syytä lisätä velvoite kehittämissuunnitelman tarkistamisen aikataulusta. Nyt niiden ajantasaistaminen ei todennäköisesti tapahdu riittävän usein. Menettely voisi olla samantyyppinen kuin kaavojenkin osalta eli suunnitelma vanhenisi tiettyssä ajassa. (Joensuu)
- Kehittämissuunnitelma on syytä pitää joustavana välineenä, johon ei liity oikeudellisia vaikutuksia. Perusteluihin tulisi saada maininta siitä, että kaikkien kunnan alueella toimivien vesihuoltolaitosten tulee osallistua kehittämissuunnitelman laatimiseen. (Kuntaliitto)
- Kehittämissuunnitelman tulisi olla ainoastaan suuntaa-antava. Sen tulisi perustua ajantasaiseen rakentamisen edistymistietoon, mutta sitä tulisi voida tarkistaa kehityksen mukaan. Perusteluissa on mainittu karjataloudessa (mieluummin esimerkiksi termi "kotieläintalous / koti-eläintuotanto") tapahtuva kehitys suurempiin yksikköihin. Kotieläintuotantoon eikä oletettavasti myöskään esimerkiksi erikoiskasvituotantoon ei jatkossakaan olisi tarkoitus soveltaa vesihuoltolakia. Taajamista erillään olevien yksiköiden vesihuollon tarpeita ja ratkaisuvaihtoehtoja olisi tarkoituksenmukaista kartoittaa yrittäjien kanssa kehittämissuunnitelman laatimisen yhteydessä. Mikäli kehittämissuunnitelmaa ohjeistetaan raskaasti hallinnoitavaksi, se voi hidastaa alueiden kehittymistä tai aiheuttaa rakentamispaineita alueille, joille ei muutoin olisi tarkoituksenmukaista sitä vielä suunnata. (MMM-RO)
- Ehdotetun tehostetun tiedottamisen lisäksi kehittämissuunnitelmia laadittaessa tulisi kuntalaisille suoda mahdollisuus tulla kuulluiksi. (MTK)
- Vesihuoltolaitokset laativat todellisuudessa usein kehittämissuunnitelmat. Näin ei voida toimia ja tähän asiaan on tarve ottaa kantaa tässä lakimuutoksessa sekä valvonnan osalta muutoinkin. (MTK)
- Muutokset täsmentäisivät kuntien kehittämissuunnitelmia koskevia velvollisuuksia ja parantaisivat kansalaisten tiedonsaantimahdollisuuksia. (OM)
- Vuorovaikutuksen lisääminen on tervetullut uudistus. Asukkaille on syytä lisätä mahdollisuuksia vaikuttaa vesihuollon ratkaisuihin jo suunnitelmavaiheessa. Asian kirjaaminen lakiin korostaa tämän vuorovaikutusmenettelyn tärkeyttä. (Omakotiliitto)
- Ehdotettuja yhteistyö-, kuulemis- ja tiedottamisvelvoitteita voidaan pitää hyvinä. (Oulun Vesi)
- Esitetyt tarkennukset ovat hyviä. (Paavolan Vesi)
- Kehittämissuunnitelmassa tulee huomioida erityistilanteet ja valvontaviranomaisten tulee osallistua suunnitelmaprosessiin. Terveysturvaviranomaisella on kokemusta terveyshaittaa aiheuttavista erityistilanteista ja tuntemusta alueen talousveteen liittyvissä asioissa. (Rautjärvi)
- Vesihuollon verkostomaisuudesta johtuen vesihuoltolaitoksista, niiden keskinäisistä toimintaperiaatteista sekä yhteistyöstä tulisi säätää suoraan laissa. Kunnallisten ja osuuskuntamuotoisten vesihuoltolaitosten muodostamasta kokonaisuudesta tulisi pykälässä säätää tarkentaen seuraavasti:

Kunnan kehittämissuunnitelmassa tulee kiinnittää erityisesti huomiota kunnan alueella vesihuoltolaitosten yhteistyöhön, keskinäisiin toimintaperiaatteisiin sekä yhteistyöhön siten, että kuntalaisten keskinäinen yhdenvertaisuus toteutuu kunnan eri osissa riittävässä määrin.

Vesihuoltolaitosten keskinäisistä maksuperusteista ja menettelytavoista tulisi määrittää kuntatasolla, jotta maksujen yleiset perusteet täytyisivät kohtuullisesti kuntalaisten yhdenvertaisuuden kannalta. (SVOSK)

- Kehittämissuunnitelmia tulisi hyödyntää entistä laajemmin ja myös yli kuntarajojen. Haja-asutuksen vesihuolto tulee käsitellä suunnitelmissa entistä paremmin. Suunnitelmien päivitettävyyttä on myös tärkeää. Näitä tavoitteita tukee lakiesitys yhteistyöstä ja kuulemisesta. Positiivista on, että lakiehdotukseen kehittämissuunnitelmasta sisältyy myös täsmennetty aikataulu sekä toiminta-alueen supistuminen. (SVYL)
- Ehdotettu yhteistyö kehittämissuunnittelussa varmistaisi kunnan koko vesihuoltokentän huomioon ottamisen, mutta tekisi prosessista verrattain raskaan. Samalla lausumismenettelyn painoarvo suunnittelussa pieneni. Kehittämissuunnitelmasta tiedottamisen velvoittaminen varmistaisi avoimuuden ja asukkaiden mahdollisuuden saada tietoa kuntansa vesihuollon tilasta ja tulevaisuuden suunnitelmista. Valvontaviranomaiselta pyydetään lausunto nykyisinkin ennen suunnitelman hyväksymistä. (Tampere)
- Kehittämissuunnitelman sitovuustasoa ei tule kiristää ja valvontaviranomaisia tulee kuulla sen valmistelussa vain asiantuntijan roolissa. (Tampereen Vesi, samaan tapaan HS-Vesi)
- Kehittämissuunnitelma on syytä edelleen pitää joustavana välineenä, johon ei liity oikeudellisia vaikutuksia. (Turku; Turun vesilaitos; VVY)
- Tärkeää että kehittämissuunnitelmat tehdään yhteistyössä vesihuoltopalveluiden järjestämisen kannalta olennaisten tahojen kanssa. Lakiin ei pidä kirjata velvollisuutta ottaa kehittämissuunnitelman valmisteluun mukaan kaikkia vesihuoltolaitoksiksi tulkittavia yksiköitä, vaan kunnalle tulisi jättää harkintavaltaa järjestämisvelvollisuuden kannalta tarpeelliseen yhteistyöhön. (Turku)
- Kuulemismahdollisuuden varaaminen valvontaviranomaisille on hyvä ehdotus. Kunnan terveydensuojeluviranomaisella olisi mahdollisuus esittää vesihuollon kehittämisessä huomioon otettavat terveydelliset näkökohdat (THL)
- Valvontaviranomaisten kuulemista suunnitelmaa laadittaessa tulee täsmentää niin, että kuuleminen olisi luonteeltaan asiantuntijakuulemista eikä ennakkovalvontaa. (VVY)
- Jos liittämismahdollisuutta ollaan lieventämässä taajaman ulkopuolella 10 §:ssä ehdotetulla tavalla, on perusteluissa syytä tuoda loppuraportin tapaan esiin, että kaikkien kunnan alueella toimivien vesihuoltolaitosten tulisi osallistua kehittämissuunnitelman laatimiseen. Samasta syystä pykälässä tulisi nimenomaisesti säätää, että kehittämissuunnitelmassa tulee esittää myös ne kunnan alueet, joiden vedenhankinta ja jätevedet on tarkoitus hoitaa kiinteistökohtaisilla järjestelmillä. Näin voitaisiin välttyä laajentamasta vesihuoltolaitoksen toiminta-alueita sellaisille alueille, joille ei olisi tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta ulottaa laitoksen verkostoa. (VVY)

6 § Vesihuollon järjestäminen

- Lisäysehdotus 2 mom. loppuun:
... Kunnan tulee myös huolehtia siitä, että ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin vesihuoltolaitosten toiminnan tehostamiseksi sekä vesihuoltolaitosten tarvetta vastaavien uus- ja korjausinvestointien turvaamiseksi. (CADWES)
- Kaikkia mahdollisen toiminta-alueen kiinteistönomistajia tulisi kuulla erityistiedonannoin, jotta saataisiin luotettava käsitys siitä, miten kiinteistönomistajat haluavat hoitaa vesihuoltonsa
Säännösehdotus:

 Ennen 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä kunnan on **kuultava alueen kiinteistöjen omistajia ja haltijoita erityistiedonannoin.** (Christer Nikander)
- Selkeät määritelmät taajamasta ja taaja-asutuksesta ovat tarpeen helpottamaan vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden rajaamista ja suurehkon asukasjoukon tarpeen hahmottamista. (Rautjärvi)

7 § Vesihuoltolaitosten toiminta-alueet

- Muutosesitys on hyvä ja perusteltu. Toiminta-alueiden määrittämisessä on hyvä ennakoita yhdyskuntakehitystä ja ottaa maankäytön suunnitelmat huomioon. Ennakoiva toiminta-alueiden määrittäminen on monestakin syystä tarpeen, mutta nyt se on kirjoitettu lakiin ikään kuin se olisi tavoite. Säännökset eivät varsinaisesti velvoita ennakoimaan toiminta-alueen määrittämiseen. (ELY-KES)

- Ehdotettu näkökulma ”toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi” ei välttämättä yksinään ole riittävä peruste toiminta-alueen kattavuuden arvioinnille. Pykälään tulisi sisällyttää lisäksi vesihuollon tarpeen arviointi määrän ja laadun osalta. Tällöin myös ympäristön- ja terveydensuojelulliset näkökohdat tulevat riittävästi huomioon otetuiksi. (ELY-PIR)
- Nykyinen käytäntö, jossa verkostoja on voitu rakentaa asutuskeskuksissa ja taajamissa ennen toiminta-aluepäätöksen tekemistä, on ollut toimiva. Ennakoivasta määrittelystä voi tulla käytännössä ongelmia, kun tulkintaa tarvitaan sen suhteen, onko verkostojen toteuttaminen ajankohtaista esim. yhdyskunnan reuna-alueella sijaitsevalla kaavoitettavalla alueella, jossa on jo jonkin verran vanhaa asutusta. Myöskään kasvu-keskuksissa, joissa maankäyttöä toteutetaan nopealla syklillä maanhankinnan jälkeen, ei toiminta-aluepäätöksiä tehdä käytännössä ”lennosta” vaan ehkä muutaman vuoden välein. Näin ennakointi jäisi myös vaikeasti toteutettavaksi. (HS-Vesi)
- Tärkeää on, että jatkossakin toiminta-alueet voidaan määrittää ja hyväksyä tarkasti jopa tonttirajoja noudattaen. Tällöin asiakkaankin kannalta on helppo ymmärtää velvollisuutensa (esim. liittymispakko) (HS-Vesi)
- Toiminta-alueiden perustuminen ”suunnitellun yhdyskuntakehityksen mukaan” määräytyviin alueisiin voi olla taloudellinen rasite laitokselle. Tällaisella ennakoivalla toiminta-alueiden määrittämisellä ei juuri saavutettaisi käytännön etuja, mutta sitä vastoin toiminta-alueen käsite hämärtyisi. Jos esimerkiksi suunniteltu rakentaminen viivästyy, on kohtuutonta, että laitokselle syntyisi toiminta-alueen ennaikaisesta laajentamisesta VHL:n mukaisia velvoitteita. Esitämme, että lopusta poistetaan sanat ” tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi”. (Kouvolan Vesi)
- Toiminta-alueen kattavuuden kytkeminen toteutuneeseen ja suunniteltuun yhdyskuntakehitykseen on hyvä lisäys, mutta ko. kohtaa esitetään tarkennettavaksi siten, että asiaan kytketään aikaisempaa tiiviimmin myös toteutunut ja suunniteltu maankäyttö. Toiminta-alueiden laajentumisen asemakaavoitettujen alueiden ulkopuolelle tulisi tapahtua nykyistä hallitummin maankäytön suunnittelun ja vesihuollon kehittämissuunnittelun kautta, jotta keskitetyn vesihuollon tuleminen alueelle ei ala ohjata maankäyttöä. Maankäyttölliset tarkastelut tulisi tehdä myös jo rakennettujen alueiden osalta ennen kuin niille rakennetaan tai laajennetaan vesihuoltoverkostoa. Tällaiset alueet tulisi nimetä kehittämissuunnitelmissa selvitysalueiksi. Selvitysalueita ei tulisi sisällyttää toiminta-alueisiin ennen kuin niillä on tehty myös liittymishalukkuuden selvitys sekä vesihuollon yleissuunnitelmalliset tarkastelut kaikkine verkostojen toteuttamiseen liittyvine kustannuksineen. Laitosten toiminta-alueisiin ei tulisi sisällyttää sellaisia taajamien ulkopuolisia alueita, joilla liittymishalukkuus on alhainen, jotta 10 §:ssä esitetty liittymisvelvollisuuden lievennys ei muodostuisi vesihuoltolaitoksille kohtuuttomaksi. (Kuopion Vesi)
- Osa kiinteistönomistajista on halukas maksamaan normaalia enemmän vesihuoltoverkkoon liittymisestä; tällaisiin liittymisiin ei tulisi voida velvoittaa yleisesti, mutta jo liitettyjen kiinteistöjen pysyminen laitoksen asiakkaina tulisi turvata toiminta-aluepäätöksellä

Säännösehdotus

(alku sama kuin nykyisessä 7 §:ssä) ...**Tämän lisäksi kunta voi vahvistaa vesiosuuskunnan pyynnöstä toiminta-alueen johon kuuluu vain osuuskuntaan liittyneet kiinteistöt.** (Christer Nikander)

- Ottaen huomioon vesihuollon infrastruktuurin rakentamiseen liittyvät näkökohdat, säännöstä voidaan pitää perusteltuna. (OM)
- Uusien alueiden toiminta-aluepäätös olisi edelleen mielekästä tehdä aikaisintaan kaavoituksen vahvistamiseen liittyvänä, jolloin taloudelliset edellytykset vesihuollon toteuttamiseksi on arvioitavissa ja alueen rakentaminen on varmistunut. Toiminta-alueiden vahvistaminen tulisi aikataulullisesti kytkeä asemaakaavan hyväksymiseen. Toiminta-alueet tulisi hyväksyä ennen kuin vesihuoltoverkostot rakennetaan, ja kuntien tulisi suunnitella vesihuolto johdonmukaisella ja ennakoivalla tavalla kehittämissuunnitelmista toiminta-aluepäätöksiin. Vesihuollon näkökulmasta hajanaisen yhdyskuntarakenteen syntymistä tulisi pystyä ehkäisemään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisin keinoin nykyistä tehokkaammin. (Oulun Vesi)
- Ainakin perusteluissa tulisi painottaa enemmän realismia pohdittaessa alueidenkäytön ennakoitua toteuttamista, toiminta-alueen laajentamista ja näistä seuraavaa verkoston laajentamista. Toiminta-alueen ennakoiva määrittely on periaatteessa hyvä asia. Yhdyskuntakehitys ja alueidenkäytön kehittyminen vaihtelee kuitenkin suuresti Suomen eri osissa ja useissa taantuvissa kunnissa kehitysodotukset perustuvat pikemminkin toiveajatteluun kuin realismiin. Vaarana on, että ennakoivan määrittelyn seurauksena verkostoja laajennetaan ennaikaisesti ja osin täysin turhaan (7 ja 8 §). (Paavolan Vesi)
- Aikataulun määrittely on helpompaa uusien asemakaava-alueiden kuin haja-asutusalueiden osalta. Verkoston ulkopuolelle osoitettavien toiminta-alueiden olisi hyvä olla tulevia asemakaava-alueita, haja-

asutusalueiden viemäroinnistä tulee sopia ennakoivasti vain vesihuollon kehittämissuunnitelmassa. On tulokunnanvaraista, milloin yhdyskuntakehitys edellyttää verkoston toteuttamista esim. niin sanotuilla lievealueilla. Ennakoivan määrittämisen myötä toiminta-alueen käsite hämärtyisi. Toiminta-aluepäätös edellyttää kohtuullisen tukevan hallinnollisen käsittelyn. (Rautjärvi)

- Sääntöökseen kirjattu “tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi” ei riittävästi ota huomioon kunnan roolia haitallisen yhdyskuntakehityksen torjumisessa kasvavien kaupunkien lievealueiden suunnittelussa. Ehdotus:
...tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi **ottaen huomioon se, mitä MRL:n 137:ssä säädetään haitallisen yhdyskuntakehityksen aiheuttamisesta.** (SYKE)
- Toiminta-alueen hyväksyminen suunnitellun yhdyskuntakehityksen perusteella voi olla ongelmallista sen tarkkuuden määrittelyn kannalta. Alueet tulisi pystyä rajaamaan kiinteistöjen rajojen perusteella tarkasti, jotta välttyttäisiin esimerkiksi epätarkoituksenmukaisilta vapautushakemuksilta. (Tampere)
- Toiminta-alueen tulee olla sellainen, että vesihuoltolaitoksen voidaan katsoa kykenevän huolehtimaan vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti. Kiinteistön liittämisestä verkostoihin aiheutuvien kustannusten tulee olla tasapuolisesti määriteltyjä ja liittyjille kohtuullisia. Liittämisestä aiheutuvat kustannukset eivät saa olla laitokselle yksittäistapauksessakaan kohtuuttomia, koska liittyjästä aiheutuvat ylimääräiset kustannukset jäävät välillisesti muiden vastattavaksi, mikä ei ole vesihuoltolain aiheuttamisperiaatteen mukaista. (Tampereen Vesi)
- Muutosesityksellä on sisältö korjattu vastaamaan lain soveltamisalaa ja muutos on sinällään kokonaisuuden kannalta välttämätön. Suunnitellun yhdyskuntakehityksen mukaan ottaminen toiminta-alueita koskevaan rajaukseen on tärkeää, ja siten saadaan maankäytön suunnittelu ja vesihuolto paremmin kytketty suunnitelmallisesti toisiinsa. (Turku; Turun vesilaitos)
- Pelkkä kehittämissuunnitelmaan sisällytetyn rajauksen tai kaavan olemassaolo ei saa edellyttää toiminta-alueita. Toiminta-alueen hyväksyminen tulisi ajankohtaiseksi vasta, kun suunnitelman toteuttaminen alkaa käytännössä. (VVY)
- Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja suunnittelemtoman hajarakentamisen rajoittaminen kaupunkiseutujen lievealueilla ovat alueidenkäytön ohjauksen keskeisiä tavoitteita. Koska vesihuoltoverkostojen rakentaminen ohjaa osaltaan suunnittelemtonta hajarakentamista kyseisillä alueilla, on asiaan kiinnitettävä vakavaa huomioita myös vesihuoltolain uudistamisen yhteydessä. MRL:n mukaisilla suunnittelutarvealueilla vesihuoltoverkoston toteuttaminen tulee kytkeä osaksi yleis- ja asemakaavoitusta. Pykälässä mainittu "suunniteltu yhdyskuntakehitys" tulee täsmentää tarkoittamaan yleiskaavan tai asemakaavan tarkoittamaa yhdyskuntakehitystä ja poistaa vastaavasti perusteluista viittaukset yhdyskuntakehityksen ”ennakoivaan” huomioon ottamiseen. (YM)
- Vesihuoltoverkostojen rakentaminen tapahtuu merkittävältä osin julkisin varoin. Tämän vuoksi laitosten toiminta-alueen sääntelyssä on kiinnitettävä huomiota myös verkostojen rakentamisen ja ylläpidon taloudellisuuteen. Jatkovalmistelussa on syytä hyödyntää SYKE:n haja-asutusalueen yhdyskuntarakennetta ja vesihuoltopalveluita vuoteen 2030 käsittelevän tutkimushankkeen tuloksia (Suomen ympäristö 4/2012). (YM)

8 § Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen

- Toiminta-alueen rajauksessa on otettava huomioon myös se, että toiminta-alue ei välttämättä noudata kuntarajoja ja että toiminta-alueita on perusteltua laajentaa kuntarajoista riippumatta. Näin ollen toiminta-alueita hyväksyessään kunnan tulee olla riittävässä yhteistyössä muiden kuntien kanssa. (AVI-ES)
- Kunta tulisi velvoittaa selvittämään suunnitellun toiminta-alueen läheisyydessä toimivien vesihuoltolaitosten mahdollisuudet tuottaa tarvittava vesihuoltopalvelu alueelle. Alue tulisi liittää sellaisen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen, joka pystyy palvelun parhaiten vesihuoltolain tavoitteiden mukaisesti tarjoamaan. Kunnan omien ja muiden tahojen omistamien vesihuoltolaitosten tasapuolinen kohtelu toiminta-alueita hyväksyttäessä tulisi lainsäädännössä turvata. (ELY-EPO)
- Esitys mahdollistaa kartalla myös muun kuin kiinteistörajoja noudattavan aluerajauksen tekemisen ja on näin tulkittuna käytännön tarpeisiin nähden riittävän väljä. Toiminta-aluerajauksen periaatteita voisi perusteluissa määritellä laajemmin. (ELY-EPO)
- Toiminta-aluekarttaan merkittäväksi esitettyjen taajamien määrittelyä tulisi harkita. Toiminta-aluepäätökseen tulisi edellyttää rajattavan YKR-taajamat ja YKR-kylät, joiden ulkopuolisilla alueilla 10 §:n mukainen lievennys liittymisvelvollisuuteen on perusteltua. (ELY-EPO)

- Toiminta-alueista tulisi tiedottaa ja niistä tulisi kunnan asukkailla, toimijoilla ja viranomaisilla olla tieto helposti saatavilla.
Säännösehdotus:
Hyväksytyistä vesihuoltolaitosten toiminta-alueista on tiedotettava riittävässä laajuudessa ja niiden on oltava yleisesti saatavilla tietoverkossa ja muulla tavalla.
Vähintään tulisi edellyttää, että kunta toimittaa hyväksymänsä toiminta-alue-rajaukset valvontaviranomaisille. (ELY-EPO)
- Esitykset tavoitteellisen yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavan aikataulun laatimisvelvollisuudesta eri toiminta-alueen osa-alueille sekä toiminta- ja verkostoalueiden esittämisestä karttaesityksenä ovat tarpeellisia. Periaatteita ja ohjeistusta toiminta-alueiden rajaamiseksi tulisi edelleen kehittää. (ELY-KAS)
- Toiminta-alueäärityksen muuttaminen ennakoivaan suuntaan ja maankäytön suunnitelmien huomioimisen korostaminen on kannatettavaa siten, että toiminta-aluepäätöksessä vahvistetaan toiminta-alue toteutuneen yhdyskuntakehityksen tarpeen vuoksi. Suunnitellun yhdyskuntakehityksen alueelle toiminta-aluepäätös tulisi olla tavoitteellinen. (ELY-UUD)
- On tervetullut uudistus osana hulevesien hoitamisen kokonaisu järjestelyä, että hulevesiverkoston toiminta-alueita ei enää olisi pakollista määrittää/päätää samalla tavalla kuin vesijohdon ja jätevesiviemärin. (HS-Vesi)
- On luonnollista, että toiminta-aluepäätösten yhteydessä määritetään tavoitteellinen aikataulu, esitetään alueet kartalla ja kuullaan valvontaviranomaisia. (HS-Vesi)
- Toiminta-alueiden tarkistamiselle tulisi asettaa velvoite, mikäli yhdyskuntarakenteen kehitys sitä vaatii. (Joensuu)
- Käytäntönä on ollut erillisten toiminta-alueiden hyväksyminen eri vesihuoltopalveluille. Ehdotetaan että vedenhankinnalle ja jäteveden viemäroinnille voitaisiin hyväksyä omat toiminta-alueet. Myös hulevedelle tulee määrittellä oma toiminta-alue. (Kuntaliitto)
- Toiminta-alueen määrittelyä tulee tarkentaa perusteluissa. Verkostojen rakentamisen ja niihin liittymisen taloudellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta tulee arvioida jo toiminta-alueista päätettäessä. Toiminta-aluepäätökset tulee perustua maankäytön suunnitteluun. Erityisasemaan nousee kunnan järjestämisvastuun ulkopuolella olevat alueet, joissa tulee tehdä kustannuslaskelmat ja liittämishalukkuuden selvittäminen kunnalle päätöksenteos tueksi. Ennen toiminta-alueen laajentamista tulee myös uusille alueille tehdä laskelmat viemäroinnin taloudellisesta kannattavuudesta. (Kuntaliitto)
- Taajama-alueen esittämistä kartalla voidaan pitää epätarkoituksenmukaisena. Taajama käsitteenä ei ole yksiselitteinen. Jossakin tapauksissa alue voi muuttua taajamaksi vasta rakennusten rakentamisen myötä kaavoitetulla alueella. Toiminta-aluepäätöksessä taajama-alue on oltava esitetty yksiselitteisesti. Tämä edellyttäisi vähintään vuosittain uusien toiminta-aluepäätösten tekemistä kunnassa ja lisäksi siten työtä ja kustannuksia nykyisestä. (Kuopio)
- Vesihuoltolaitosten kannalta toiminta-alueiden maltillinen laajentaminen on tarkoituksenmukaista. Toiminta-aluepäätöksessä asetetut tavoiteaikataulut tuovat verkostojen rakentamiseen jonkin verran joustoa, mutta laajentuminen voi silti olla haasteellista, jos vesihuoltolaitoksella on samanaikaisesti paljon investointikohteita. Toiminta-alueisiin tulisi sisällyttää tavoiteaikataulullisiakin kohteita harkiten ja vasta selvitysten jälkeen. (Kuopion Vesi)
- Tärkeää että pykälän 2 momentti säilytetään sellaisenaan lakia tarkistettaessa. (Kuopion Vesi)
- On välttämättömänä säätää vesihuoltolakiin olevan käytännön mukaisesti, että kuntien maaseutumaisilla alueilla on mahdollista muodostaa omia toiminta-alueita erikseen sekä vedenhankinnalle että viemäroinnille. Tästä syystä myös MRL:n 103 f §:ää tulisi täsmentää hulevesien ja jätevesien erottelun osalta. (MMM-RO)
- Yhdyskuntakehityksen hitaus ja aikataulujen pettäminen eivät saa tuoda lisäkustannuksia ja tuplainvestointeja kiinteistönomistajille. Mikäli vesihuoltoa ei saada luvatuista aikatauluista huolimatta toimimaan ennen hajajätevesiasetuksen siirtymäajan loppumista, täytyy vesihuoltolaitoksen huolehtia esimerkiksi väliaikaisen umpikaivon järjestämisestä kiinteistölle. (MTK)
- Mikäli kustannukset hankkeesta muuttuvat olennaisesti esim. yli 20 % ensivaiheen kuulemisesta, täytyy rajauspäätös käsitellä uudelleen. (MTK)
- Tilanteet, joissa kiinteistön omistajalla ei ole tietoa kuulumisestaan toiminta-alueeseen, eivät saa toistua. Kiinteistöille tiedottaminen erityistiedoksiantona tulisi kunnille kalliiksi. Rajauspäätöksiä esivalmistelujen pitääkin olla niin yksityiskohtaiset ja tarkkarajaiset, että jo suunnitteluvaiheessa selviää kiinteistönomistajien liittämishalukkuus. (MTK)

- Erillinen hulevesiviemäroinnin toiminta-alue on tarkoituksenmukainen. Myös vedenhankinnalle ja jäteveden viemäroinnille tulisi voida hyväksyä omat toiminta-alueet. (Rautjärvi)
- Toiminta-alueen määrittelemisessä tulisi myös huomioida alueen kiinteistöjen kiinnostus muodostaa verkosto ja siten toiminta-alue. Tämä on erityisen tärkeää perustettaessa vesihuolto-osuuskuntia. Kiinteistöjen kuuleminen tulisi toteuttaa kiinteistöille lähettävillä tiedonannoilla. (SVYL)
- Ehdotetaan säännöksen tarkistamista niin, että vedenhankinnalle ja jäteveden viemäroinnille voitaisiin hyväksyä omat toiminta-alueet. Hyvin toimivana käytäntönä on ollut erillisten toiminta-alueiden hyväksyminen eri vesihuoltopalveluille. (Turku; Turun vesilaitos)
- Laissa tulee yksiselitteisesti määrittää myös huleveden toiminta-alue (Vesiyhdistys ry)
- 2 momentti, jonka mukaan toiminta-alueen tulee olla sellainen, että vesihuoltolaitoksen voidaan katsoa kykenevän huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti, tulee säilyttää laissa. Sellaisilla alueilla, joilla liittämismahdollisuus lievenisi 10 §:n mukaan, toiminta-alueen hyväksyminen edellyttäisi entistä suurempaa sitoutumista vesihuoltoon liittymiseen mm. viranomaisilta ja alueen asukkailta sekä liittyjiltä valmiutta kustannusten kattamiseen. (VVY)
- Aikataulun tulee olla tavoitteellinen, koska yhdyskuntakehitystä on vaikea ennustaa, ja yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa myös vesihuollon rakentamismahdollisuuksiin. (VVY)
- Yleisenä käytäntönä ollut erillisten toiminta-alueiden hyväksyminen eri vesihuoltopalveluille on toiminut hyvin. VVY ehdottaa säännöksen tarkistamista niin, että vedenhankinnalle ja jäteveden viemäroinnille voitaisiin hyväksyä omat toiminta-alueet. Se olisi nyt erityisen perusteltua, koska vesijohtoon ja viemäriin liittymisestä vapauttamisen edellytykset ovat ehdotuksessa etääntyneet verrattuna nykyiseen. (VVY)

8 a § Vesihuollon turvaaminen toiminta-alueita supistettaessa

- Esitys poikkeaa oleellisesti vesihuoltolain tarkistamistyöryhmän esityksestä. Tarkistamistyöryhmä esitti kiinteistönomistajalle kompensoitavaksi niitä liittymismahdollisuuteen liittyviä menetyksiä, jotka aiheutuvat toiminta-alueen supistamisesta. Tarkistamistyöryhmän painottama oikeusturva olisi tullut paremmin huomioida hallituksen esityksessä. (ELY-KAS)
- Pykälän perusteluissa mainitaan, että vesihuollon turvaaminen on edellytyksenä sille, että toiminta-alueita voitaisiin supistaa. Koskeeko tämä myös soveltamisalueen ulkopuolella olevia yritysasiakkaita? (ETL)
- Säännöstä voidaan pitää tarpeellisena, koska kuntien yhdentymisestä ja muista muutoksista johtuen tarve vesihuoltoon voi myös vähentyä tai muutoin muuttua tai alkuperäinen toiminta-alue todetaan jälkikäteen virheelliseksi. Se on kuitenkin epätarkoituksenmukainen siltä osin, että kunnan tulisi toiminta-alueen supistamisesta huolimatta taata toiminta-alueen verkostoon liittyneelle kiinteistölle, että vesihuoltolaitos tai kunta turvaa myös jatkossa kiinteistön vesihuollon ja vastaa tästä aiheutuvista rakentamis- ja käyttöönotto-kustannuksista. Säännöksestä aiheutuisi kunnalle ja vesihuoltolaitokselle mittavia vastuita myös tulevaisuuteen. (Kuopio)
- Supistamistilanteet ovat ongelmallisia. Supistamispäätökselle on ensisijassa hankittava kiinteistönomistajan suostumus ja sovittava korvaavista järjestelmistä. Hyödyttömäksi käyneestä laitteistosta aiheutunut menetys on korvattava ja turvattava oikeus toimivaan, kohtuuhintaiseen ja aiempaa vastaavaan vesihuoltoon. Kaikki vahingot ja haitat on korvattava kiinteistön omistajalle tai haltijalle. (MTK)
- Kun otetaan huomioon kiinteistön velvollisuus liittyä järjestettyyn vesihuoltoon, ei vesihuollon uudelleenjärjestämisen kustannusten jättämistä yksinomaan kiinteistön kannettavaksi voida pitää perusteltuna. (OM)
- Supistamismenettelystä säättäminen on tarpeellista. Pykälässä pitäisi määritellä, mitä supistamisella tarkoitetaan, ja todeta, että kunta päättää, millä keinoin kiinteistöjen vesihuolto voidaan turvata. (Rautjärvi)
- Hyvä että toiminta-alueen ulkopuolelle jääville kiinteistöille turvataan laadultaan turvallisen talousveden saanti. Yksityiskaivojen veden laatuun on liittynyt usein puutteita. (THL)
- Säännös toiminta-alueen supistamisesta on tarpeellinen. (Turku; Turun vesilaitos, VVY)
- Jos supistettavalla toiminta-alueen osalla ei ole liitettyjä kiinteistöjä, toiminta-alueita tulee voida pienentää ilman lisäedellytyksiä vesihuoltolain 8 §:n muuttamissäännöksen mukaisesti. (Turku; Turun vesilaitos, HS-Vesi, VVY)
- Supistamisen tarkoituksena on verkoston kautta tapahtuvan vesihuollon lakkauttaminen. 24 §:ssä tarkoitettun sopimuksen irtisanomisen tulee olla tässä yhteydessä mahdollista ilman jatkotoimenpiteitä vesihuoltolaitoksen taholta. (VVY)

10 § Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon

- 1 momenttia olisi hyvä tarkentaa kursivoidulla lisäyksellä: ”Kiinteistöllä, jota ei liitetä laitoksen vesijohdoton, tulee olla käytettävissä riittävästi *sosiaali- ja terveystieteiden asetuksissa määritellyt talousveden laatuvaatimukset täyttävää* talousvettä.” (AVI-ES)
- Yhdyskuntarakenteen seurantarjestelmän (YKR) mukainen taajamarajaus (YKR-taajama) kuvaisi paremmin kuin tilastollinen taajama yhdyskuntarakenteen vaatimia vesihuollollisia tarpeita. Nauhamaisen kylän vesihuollollisesti järkevät ratkaisut rinnastuvat taajamien vesihuoltoratkaisuihin, vaikka tilastollinen asukasluku tarkasteluudulla jää taajamarajaa pienemmäksi. Yhdyskuntarakenteen seurantarjestelmä (YKR) sisältää myös kylärajausten, josta myös nauhamainen kylärakenne käy ilmi. Kylän ulkopuolisen haja-asutuksen osalta liittymisvelvollisuuden lieventäminen on perusteltua. (ELY-EPO)
- Sellaisten kiinteistöjen, jotka eivät olisi enää velvollisia liittymään laitoksen verkostoon, liittymisoikeutta verkostoon tulisi ainakin perusteluissa hieman laajemmin avata. Samalla tulisi harkita, onko liittymisoikeuden säilyminen näissä tapauksissa VHL 18 §:n mukaista. (ELY-EPO)
- Liittymisvelvollisuuden sitominen kiinteistö-käsitteeseen tulisi harkita uudelleen. Kiinteistöllä voi olla useita rakennuksia sekä asuntoja. Liittymisvelvollisuus voisi olla sidottu esim. toiminta-alueella sijaitseviin vesihuoltolain soveltamisalaan kuuluviin toimintoihin. (ELY-EPO)
- Taajaman käsite ei saa jäädä epäselväksi, koska sillä on suuri merkitys kiinteistön omistajan oikeusturvan kannalta. Säännöksestä tulisi käydä ilmi, että taajamalla tarkoitetaan 8 §:n säännöksen mukaisesti sitä taajamaa, joka on esitetty kunnan hyväksymän toiminta-alueen osoittamalla kartalla. (ELY-KES)
- Esityksessä ei ole otettu kantaa kiinteistöllä olevan talousveden laatuun vaan ainoastaan sen riittävyteen. Pykälä tulisi tältä osin olla samoin muotoiltu kuin esityksen 11.2 §:n 3a) kohta. (ELY-KAI)
- Kiinteistön asianmukaisen vesihuollon arviointi on tulkinnanvarainen. Kiinteistön omistajan ja valvontaviranomaisen näkemykset tästä voivat olla ristiriitaisia. Esityksessä ei käy ilmi, kuinka tällaisissa tapauksissa poikkeukset liittämismuutoksesta käsitellään. (ELY-KAI)
- 2 momentin sanamuoto voisi olla määrävämpi liittyen kiinteistön liittämiseen jätevesiviemäriin huleveden ja perustusten kuivatusveden poisjohtamiseksi, varsinkin kun ehdotetussa MRL 103 f §:ssä kielletään hulevesien johtaminen jätevesiviemäriin. Esim. *kiinteistöä ei saa liittää...* (ELY-LAP)
- Jos toiminta-alueet rajataan asianmukaisesti yhteistyössä vesihuoltolaitosten kanssa, ei esitetyille liittämismuutoksille ole tarvetta. Jos toiminta-alueerajaukset perustuvat liittymishalukkuuteen, saattaa tämä aiheuttaa vesihuoltopalveluiden hajautumista eli pienten yhtymien syntymistä. Tavoitteena tulisi olla järkevät verkostokokonaisuudet toiminta-alueina. (ELY-PIR)
- Pykälän 1 momentissa ei ole otettu kantaa kiinteistöllä käytössä olevan talousveden laatuun. Pykälä tulisi tältä osin muotoilla samoin kuin esityksen 11 §:n 2 momentin 3 a) kohta, jolloin myös veden laatu olisi laissa tarkoitettu poikkeamisperuste. (ELY-POK)
- Kuinka poikkeukset liittämismuutoksesta on tarkoitettu käsiteltävän etenkin tilanteissa, joissa kiinteistön vesihuollon asianmukaisuuden arviointi on ristiriitainen kiinteistön omistajan ja lakia valvovan viranomaisen osalta? (ELY-POK)
- Toisessa momentissa esitetty ensimmäinen virke on tarpeeton, koska sitä ei ole nykyisen lain mukaankaan mahdollista vaatia. (ELY-VAR)
- Toisen momentin toinen virke on ristiriidassa 6 §:n kanssa. Pelkästään sillä, että kiinteistö on tarkoitettu vapaa-ajantoimintaan, ei voida arvioida kiinteistön vedenkäyttöä. Ehtona pitäisi olla vähintään se, että liittymisvelvollisuus ei koske kiinteistöjä, joiden vedenkäyttö on vähäistä ja jotka eivät ole ympäristönsuojelulain 27 b §:n mukaisen jätevesien yleisen puhdistamisvelvollisuuden piirissä. (ELY-VAR)
- Liittymisvelvollisuutta ei tule soveltaa yrityksiin, jos ne hoitavat vesihuollon itse tai yhteistyössä muiden tahojen kanssa. (ETL)
- Uudistukset ovat perusteltavissa ja vähentävät paineita hakea liittämismuutoksesta vapautusta. Tosin taajamat on määriteltävä. (HS-Vesi)
- Vakitukseltaan asuttujen kiinteistöjen liittäminen toiminta-alueilla HS-Veden verkostoihin ei ole toteutunut kovinkaan hyvin. Valvontaviranomaiset eivät ole olleet erityisen aktiivisia patistelemaan kiinteistöjä liittymään verkostoihin, ja anomuksia liittymisvapaudesta on tullut vähäisistä ja jotka eivät ole ympäristönsuojelulain 27 b §:n mukaisen jätevesien yleisen puhdistamisvelvollisuuden piirissä. Toisaalta palvelulaitoksena toimivan vesihuoltolaitoksen kannalta ns. ”pakkoliittäminen” on erityisen epätoivottava tilanne, eikä se liene käytännössä edes realistista. (HS-Vesi)
- Lomakäyttöisten kiinteistöjen liittämismuutoksesta viemäristä taajaman ulkopuolella edellyttää tietoa kiinteistön käyttötarkoituksesta, jota vesihuoltolaitoksella ei aina ole. Asiaa voinee kuitenkin hoitaa kunnan viranomaisen. (HS-Vesi)

- On ollut epäselvää, minkälainen kiinteistö on sellainen (esim. varustelutaso), että se tulisi liittää vesihuoltoverkostoon. (HS-Vesi)
- Ehdotukset liittämiselvöllisyyden lieventämiseksi ovat perusteltuja. Niillä vältetään kohtuuttomia tilanteita tapauksissa, joissa kiinteistön omistaja on järjestänyt kiinteistönsä vesihuollon asianmukaisesti. (HSY; Vantaa)
- Ehdotukseen oli hyvä kirjata maininta talousveden laadusta esim. siten, että talousveden laadun pitää täyttää muussa lainsäädännössä asetut vaatimukset. (Hämeenlinna)
- Onko vesihuoltoa koskeva erityislaki oikea taajama käsitteen määrittelyyn vai tulisiko se määrittellä ensisijaisesti maankäyttö- ja rakennuslaissa? (Joensuu)
- Esitetyt muutokset liittämiselvöllisyyteen ovat hyvä ratkaisu. Ympäristönsuojeluviranomaisen näkökulmasta toiminta-alueiden määräämisen yhteydessä on erityisen tärkeää säännöksen mukaisesti määrittellä myös taajamat kartoille, näin valvonta helpottuu. (Joensuu)
- Liittämiselvöllisyyden lieventäminen taajaman ulkopuolella rapauttaa sellaisten laitosten taloutta, jotka ovat jo rakentaneet vesihuoltoverkoston ko. alueelle. Nykyisenkin lain perusteella kiinteistö on voinut saada vapautuksen (käytännössä määräaikaisen) liittämiselvöllisyydestä, jos se on osoittanut, että kiinteistökohtainen vesihuolto on hoidettu asianmukaisesti. Ehdotetusta vapautuksesta tulisi pysyvä, pidettiin kiinteistölaitteiden kunto millaisena tahansa. Ehdotamme, että liittämiselvöllisyydestä ei anneta siirtymäajan jälkeistä automaattista vapautusta sellaisilla haja-asutusalueilla joissa on lain voimaantullessa toiminta-aluepäätös ja joiden läheisyyteen vesihuoltoverkosto on rakennettu (Jyväskylän Energia)
- Erityisesti maankäytön muutostilanteessa taajaman määrittelynä olisi selvempi käyttää asemakaavarajausta laskennallisen taajamamäärittelyn sijasta. (Jyväskylän Energia)
- Tuntuu erikoiselta kirjoittaa 2 momentin sisään kohtia, joilla mahdollisuutta hulevesien johtamiseen jätevesiviemäriin avataan. (Jyväskylän Energia)
- Muutosta ei tule tehdä, vaan liittämiselvöllisyyden tulisi säilyä nykyisenä. (Karttulan vesiosuuskunta)
- Kannatettava ajatus, että kiinteistöä ei tarvitsisi taajaman ulkopuolella liittää laitoksen verkostoon, jos kiinteistölle on rakennettu asianmukainen vesihuolto ennen toiminta-alueen hyväksymistä. Liittämiselvöllisyyden väljentämisen ja vapautusten tulisi koskea myös takautuvasti kaikkia toiminta-alueita. (KHS)
- Kuivakäymälään liittyvän vapautuksen tulisi koskea myös kiinteistöjä, joissa asutaan pysyvästi, jos kiinteistökohtainen vesihuolto on järjestetty ekologisemmin kuin laitoksen viemäriverkosto pystyy jätevedet käsittelemään. Kuivakäymälä on oikein hoidettuna terveyden ja ympäristönsuojelun kannalta perustelluin jätevesien käsittelyratkaisu ja vastaa jo nykyisen vesiensuojelu- sekä ympäristölain linjauksia. Jos esim. loma-asunto muutettaisiin vakituiseksi asunnoksi, pitää poikkeuksien ja vapautusmahdollisuuksien olla mahdollisia ja vapautuksen myöntäminen perusteltua. Kiinteistöllä olevan vesikäymälän käyttämättä jättäminen pitää olla ympäristönsuojelullisista syistä peruste liittämiselvöllisyydestä poikkeamiselle. (KHS)
- Kannatettava tarkoitus, että vesihuoltolaitos varmistaisi kiinteistöjen omistajien tarpeen ja halukkuuden verkostoon liittämiseen ennen verkostojen rakentamista (KTK ry)
- Kiinteistön liittämässä verkostoon ei tule olla lievennyksiä, jos kunnalle on syntynyt vesihuollon järjestämiselvöllisyys. Puhuttaessa kiinteistökohtaisesta veden hankinnasta, tulee puhua riittävyyden rinnalla laadusta. (Kuntaliitto)
- Ehdotuksesta ei käy ilmi kuinka, kenen toimesta ja miten usein kiinteistökohtaisten järjestelmien asianmukaisuus on tarkoitus todentaa. Tarkistaminen on varsin työläs toimenpide, johon kunnilla ei ole resursseja. (Kuopio)
- Ehdotus johtaa väistämättä tilanteeseen, että haja-asutusalueilla vesihuoltolaitoksen toiminnan taloudelliset edellytykset heikkenevät nykyisestä merkittävästi, koska liittämiselvöllisyys perustuu vanhojen kiinteistöjen osalta vapaaehtoisuuteen. Liittämiselvöllisyydestä vapauttaminen voi kuitenkin vaarantaa koko vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen toteutumisen. (Kuopio, samaan tapaan Karttulan vesiosuuskunta)
- Kun viranomaisella ei ole keinoja velvoittaa rakennettua kiinteistöä liittymään, vesihuoltolaitoksella ei ole keinoja toteuttaa verkostoja tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti sekä verkostot mitoiteetaan ja rakennetaan liian pieniksi. Verkoston toteutuminen voidaan taata ainoastaan julkisen tuen avulla. Ei voida pitää tarkoituksenmukaisena muutoksena, että toiminta-alueen vahvistamisesta huolimatta ei ole täyttä varmuutta sen toteutumisesta. (Kuopio)
- Lain tarkoituksena on, että kunta arvioi tarpeen vesihuoltopalveluiden laajuudesta. Lähtökohtana on kunnan tarve järjestää vesihuoltopalvelut. (Kuopio) Lähtökohtana on kunnan ja vesihuoltolaitosten tarve järjestää vesihuoltopalvelut. Kyse on vesiosuuskunnan näkemyksen mukaisesta tarpeesta, jolloin kunta tar-

kastelee kokonaisuuden kannalta asiaa objektiivisesti. Yksittäisen kiinteistönomistajan subjektiiviset näkemykset eivät voi olla lähtökohtana tehtäessä toiminta-aluepäätöksiä. (Karttulan vesiosuuskunta)

- Voimassa oleva lainsäädäntö antaa riittävässä määrin mahdollisuuden tarkastella liittymisvelvollisuudesta vapauttamista yksittäisen kiinteistön kannalta, mutta ottaa samalla huomioon vesihuoltolaitoksen toiminnan. Päätös tehdään kokonaisharkintaan perustuen. Esitetty muutos johtaa tältä osin huonompaan tilanteeseen ja tämän vuoksi muutosta ei tulisi tehdä. Muutosta ei ole esitetty vesihuoltolain tarkistamistyöryhmän loppuraportissa, joten sille ei ole edes todettu käytännön tarpeita. (Kuopio, Karttulan vesiosuuskunta)
- On herännyt epäily, että muutosesityksen taustana voi yritys epätarkoituksenmukaisesti sovittaa yhteen vesihuoltolain ja ympäristönsuojelulain säännöksiä. Tätä ei voida pitää lain säätämisen tai soveltamisen kannalta hyvänä ratkaisuna. (Kuopio)
- Nykyinen 10 §:n mukainen pääsääntö liittymisvelvollisuudesta on tärkeä. Esitettyjen lievennysten johdosta vesihuoltolaitosten verkostojen rakentamisen taloudellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta tulee arvioida liittymishalukkuusselvitykset huomioon ottaen nykyistä syvemmin jo laadittaessa vesihuollon kehittämissuunnitelmia ja hyväksyttäessä laitosten toiminta-alueita. Verkostojen rakentaminen jo käytössä oleville alueille voi muodostua vesihuoltolaitoksen kannalta kustannuksiltaan kohtuuttomaksi, jos alueen kiinteistöille myönnetään paljon vapautuksia. (Kuopion Vesi)
- Ehdotus on ristiriidassa sen kanssa, että vesienhoitolain mukaisissa vesienhoitosuunnitelmissa on viemäriverkoston laajentaminen otettu yhdeksi toimenpiteeksi vesien tilan parantamiseksi. Ulkoisen kuormituksen riittävä leikkaaminen tietyillä vesistöalueilla edellyttää haja-asutuskiinteistöjen jätevesien poisjohtamista, vaikka hajajätevesiasetuksen mukaiset puhdistusvaatimukset saavutettaisiin. Liittymisvelvollisuuden ulkopuolelle jättäminen vaarantaisi useassa tapauksessa vesihuollon taloudellisen hoitamisen. (Lahti)
- Kiinteistön liittämisvelvollisuuden poisto on kannatettava ja oikeudenmukainen toimenpide taajamien ulkopuolisilla alueilla. Tällaiset kiinteistöt on otettava huomioon kehittämissuunnitelman laatimisessa ja vesihuoltolaitoksen toiminta-alueita rajattaessa. Tulisi mahdollistaa liittämisvelvollisuudesta vapautus myös sellaiselta kiinteistöltä, jonka pinta-ala riittää asianmukaisen ja laadukkaan vesihuoltoratkaisun järjestämiseen. Juridisesti lienee hyvin vaikeasti perusteltavissa, miksi olisi pakko liittyä järjestelmään, jonka toiminnalle liittymättömyys ei aiheuta häiriötä. Perustelut toiminta-alueen taloudellisten hyötyjen menetyksistä eivät liene pitäviä perusteluja, koska tällaiset poikkeukset voidaan ottaa huomioon jo toiminta-alueita suunniteltaessa, laajennettaessa tai supistettaessa. (MMM-RO)
- Lain perusteluosiossa tulisi tuoda esille, että vanhoja toteutumattomia toiminta-alue rajauksia on syytä käsitellä kunnissa uudelleen. Perusteluissa tulee kirjata myös auki, milloin poikkeaminen voidaan kohdistaa vain toiseen vesihuollon palveluun. (MTK)
- Vapaa-ajankiinteistö tulisi olla mahdollista olla liittämättä myös vesihuoltolaitoksen vesijohtoon, jos sillä ei ole vesikäymälää. (MTK)
- **Säännösehdotus:**
...Taajaman ulkopuolella sijaitsevaa kiinteistöä **ei liitetä** laitoksen verkostoon, **jos kiinteistöllä on jo asianmukainen vesihuoltolaitteisto...**
Kiinteistöä **ei liitetä** jätevesiviemäriin huleveden ja perustusten kuivatusveden poisjohtamiseksi, jos kiinteistön hulevesi ja perustusten kuivatusvesi voidaan muutoin poistaa kiinteistöltä asianmukaisesti. Taajaman ulkopuolella sijaitsevaa vapaa-ajantoimintaan tarkoitettua kiinteistöä **ei liitetä laitoksen verkostoon**, jos kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain (86/2000) 3 a luvussa säädetään. (MTK)
- Säännökset liittämisvelvollisuudesta taajaman ulkopuolella selkiyttävät YSL:n ja VHL:n toimivaltakysymyksiä. Taajama tulisi kuitenkin määritellä suhteessa MRL:n käsitteistöön niin, että käytännön valvontatilanteessa asia voidaan ratkaista MRL:lla ratkaistun maankäyttötavan mukaan (asemakaava, suunnittelutarvealue). Tilastollinen taajama on ongelmallinen mm. siksi, että lain velvoite syntyy tilastollisen asiantuntija-arvion perusteella ilman hallinnollista päätöstä ja siihen liittyvää asianosaiskuulemistä (vrt. pohjavesialue). (Mikkeli)
- Yhdyskuntakehitykseen liittyvä päätöksenteko tulisi ratkaista ensisijassa MRL:n mukaisilla päätöksillä. Vaiivikkaa syntyneen taajamakehityksen hallintaan soveltuu MRL:n käsitteistä/säätelyjärjestelmistä parhaiten suunnittelutarvealue, jota voitaisiin käyttää hallinnollisena päätösmuotona tilanteissa, joissa sovellettaisiin 1 momenttia. (Mikkeli)
- Säännöstä liittämisvelvollisuuden väljentämisestä voidaan pitää perusteltuna kohtuullisuusnäkökohdista. (OM)

- Liittämismvelvollisuuden väljennykset ovat tärkeitä tarkennuksia ja lisäyksiä nykyiseen lakiin. On tarpeen huomioida kiinteistökohtaisen vesihuollon tila päätettäessä liittämismvelvollisuudesta. (Omakotiliitto)
- Lakiesitys noudattaa nykyistä käytäntöä. (Oulun Vesi)
- Sääntely tarkoittaisi, että nykyaikainen loma-asunto joudutaan liittämään viemäriverkostoon (ellei ole kompostoivaa käymälää) vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella. (Pohjois-Savon liitto)
- Taajama-alueen tarkempi määrittely on syytä jättää kuntien omaan harkintaan, koska asutus harvoin sijoittuu lain perusteluissa esitetyn ruudukkorajauksen mukaisesti. (Porvoo)
- Vapautus viemäriverkostoon liittymisestä tulisi voida myöntää myös, jos taajaman ulkopuolella sijaitsevaan vakinaiseen asuntoon valitaan ympäristöä säästävä käymälävaihtoehto ja sillä muodostuvat harmaat vedet käsiteltäisiin asianmukaisesti. Tällöin voidaan paremmin taata asukkaiden oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu kiinteistön käyttöasteista tai nimikkeistä riippumatta. (Porvoo)
- Taajaman määrittely perusteluissa ei ole toimiva. Olisi hyvä, jos perusteluissa olisi tarkempi kuvaus tulkintojen yhtenäistämiseksi. (Porvoon vesi)
- Säännöstä tulisi tiukentaa siten, että hulevesiä ei johdeta jätevesiviemäriin. 2 mom. tulisi lukea, että kiinteistöä ei saa liittää laitoksen jätevesiviemäriin huleveden ja perustusten kuivatusveden poisjohtamiseksi ilman laitoksen/kunnan lupaa. (Ratujärvi)
- Erityisesti haja-asutusalueella vesilaitoksella tulisi olla oikeus kieltäytyä liittämästä kiinteistöä myös sellaisista seikoista, mitkä vaikeuttavat vesilaitoksen taloudellisia resursseja toteuttaa vesihuoltoa toiminta-alueellaan. Ts. liittäminen verkostoon muodostuisi vesilaitokselle kohtuuttomaksi, kun otetaan huomioon verkoston jatkorakentamisesta aiheutuvat kustannukset tai muu vastaava erityinen syy, joka saattaisi tulla kyseeseen mm. silloin, kun kiinteistö on ollut vapautettuna liittämismvelvollisuudesta mutta haluaa myöhemmin liittyä verkostoon. (SVOSK)
- Toiminta-alueita on hyväksytty huolimatta, että aikataulu verkoston rakentamisesta on epäselvä. Tämä riski tulisi poistaa esityksestä korostamalla toimivaa järjestelmää. (SVYL)
- Kuivakäymäläehto tulee päteä myös haja-asutusalueen vakituiseen asuntoon. Vähävetinen käymälä tulisi myös rinnastaa kuivakäymälään. Ympäristön ja terveyden kannalta suositeltavin ratkaisu on pesuvesien ja käymäläjätteen pitäminen ja käsittelemien erillään. Lainsäädäntömuutoksilla tulee tukea kuiva- ja vähävetisten käymälöiden käytön lisäämistä. Myös vapaa-ajan ja vakituisen asumisen raja on muuttunut kiinteistön käytön ja ympäristökuormituksen kannalta häilyvämmäksi. Lainsäädännön muutosten on kannustettava myös vakituksia asuntoja toimimaan ekologisesti, paikallisesti ja kestävästi. (SVYL)
- 1 momentin muutos voisi vaikuttaa taajama-alueen ulkopuolisen keskitetyn vesihuollon järjestämiseen tilanteessa, jossa järjestämismvelvollisuus on olemassa, mutta toiminta-aluetta ei ole määritetty. Tämä voisi vähentää vapautushakemusten määrää, mutta myös vaikuttaa hankkeiden rahoituksen järjestämiseen. Kiinteistökohtaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät eivät kuitenkaan pääsääntöisesti täytä YSL 3 a §:n mukaisia vaatimuksia, joten muutoksen vaikutukset voivat jäädä vesihuoltohankkeiden toteutettavuuden näkökulmasta vähäisiksi. (Tampere)
- 1 momentin oheiseen kohtaan voisi lisätä alleviivatun tekstin:
...kiinteistöllä, jota ei liitetä laitoksen vesijohtoon, tulee olla käytettävissä riittävästi vaatimukset täyttävä talousvettä.
- Taajaman määrittely tulisi lisätä 3 §:ään tai 10 §:ään, jotta liittämismvelvollisuuden tulkinta olisi yksiselitteistä. (Turku; Turun vesilaitos)
- Ehdotetussa 7 §:ssä toiminta-alueen kattavuus kytketään toteutuneeseen tai suunniteltuun yhdyskuntakehitykseen, mutta 10 §:ssä ei eroteta toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä, vaan liittämismvelvollisuus on pykälän sanamuodon mukaan ehdoton. Tästä voi aiheutua tulkintaongelmia. (Turku; Turun vesilaitos)
- Pykälän 1 momenttia tulisi tiukentaa siten, että erityisesti jätevesilaitteiston uusimisen tullessa ajankohtaiseksi kiinteistön olisi liitettävä vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon. (Turku; Turun vesilaitos)
- Vapaa-ajankiinteistön liittämismvelvollisuudelle jätevesiviemäriin esitetty lievennys on hyvä. (Turku; Turun vesilaitos)
- 2 mom. pakottaa liittämään jätevesiviemäriin vesikäymälällisen vapaa-ajan kiinteistön, vaikka sen jätevesien käsittely täyttäisi ympäristönsuojelulain 3 a luvun säännökset. (Vantaa)
- On hyvä asia, että taajaman ulkopuolisten kiinteistöjen liittämismvelvollisuuskriteereitä on tarkennettu. (Vantaan ympäristökeskus)
- Lievennyksiä nykyiseen liittämismvelvoitteeseen ei saa antaa uudessa laissa. Jos vesiosuuskunta saa kunnalta riittävästi tukea ja ohjausta, ei ongelmia toiminta-alueista tai vapautushakemuksista synny. Liittymisen vesihuoltolaitokseen pitäisi pohjautua vapaaehtoisuuteen, ja vesiosuuskuntien toiminta-alueiden tulisi kat-

taa liittyneet kiinteistöt ja ne kiinteistöt, joilla on terveydellisiä ja ympäristönsuojelullisia ongelmia vesihuollossa. Jos liittämisvelvollisuudesta annetaan huojennuksia, tulevat laitokset olemaan taloudellisesti vaikeassa tilanteessa. Lisäksi huojennukset aiheuttavat eriarvoisuutta eri alueiden liittymisvelvollisuudessa ja tästä seuraavia riitoja. (Vesiyhdistys ry)

- Kiinteistö on aina liitettävä hulevesiviemäriin, jos sille on osoitettu toiminta-alueella tähän mahdollisuus, ja kiinteistö johtaa hulevesiä jätevesiviemäriin.

Säännösehdotus:

Kiinteistöä ei saa liittää jätevesiviemäriin huleveden ja perustusten kuivatusveden poisjohtamiseksi, jos kiinteistön hulevesi ja perustusten kuivatusvesi voidaan muutoin poistaa kiinteistöltä asianmukaisesti.

(Vesiyhdistys ry)

- Liittämisvelvollisuudessa ei ole maaseudulla taloudellista tai ympäristönsuojelullista järkeä; harmaat vedet tulisi johtaa saostuskaivokäsittelyn jälkeen maahanimeyttämöön ja käymäläjätteet kompostoinnin tai kalkkistabiloinnin jälkeen takaisin kiertoon (VJ ry)
- Lainmuutoksella tulisi tukea kaikin tavoin harmaiden ja mustien jätevesien erilliskäsittelyä haja-asutusalueilla, ei pelkästään vapaa-ajankiinteistöjen osalta (VJ ry)
- Kyseessä on merkittävä muutos, jonka vaikutuksia tulisi arvioida esitettyä tarkemmin. Muutos voi aiheuttaa mm. sen, että vesihuoltoa ei jatkossa kehitetä kokonaisuutena alueilla joilla niin tulisi tehdä, mikä voi vaarantaa koko alueen verkon rakentamisen. (VM)
- Nykyiseen yleiseen liittymisvelvollisuuteen ei tule tehdä muutoksia. Sen sijaan toiminta-alueiden rajaamiseen liittyviä toimintatapoja on tarpeen kehittää. Julkisuudessa esillä olleet muutamat valitettavat yksittäistapaukset ovat ilmeisesti vaikuttaneet lakiehdotuksen sisältöön. (VVY)
- Olisi tarkoituksenmukaisinta saada mahdolliset liittyjät mukaan jo hankkeen alkuvaiheessa. 1 momentin säännösehdotus jättää auki, kuka arvioisi ja miten, onko kiinteistöllä asianmukainen vesihuolto. Talousveden riittävyden lisäksi tulisi arvioida sen laatua. (VVY)
- Vapaa-ajantoimintaan tarkoitettujen kiinteistöjen liittämisen lieventäminen taajaman ulkopuolella voisi selkeyttää tilannetta silloin, kun ne eivät varustelutasoltaan vastaa vakituista asutusta. Se edellyttää, että tätäkin säännöstä tulkitaan samalla tavalla sekä vesihuoltolaitoksen että liittyjän näkökulmasta. Se tarkoittaisi, että vesihuoltolaitoksen ei tarvitsisi liittää taajaman ulkopuolella olevaa vapaa-ajankiinteistöä. Ensisijaisesti nämäkin tilanteet tulisi ottaa huomioon jo siinä vaiheessa, kun selvitetään mahdollisen toiminta-alueen taloudellisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja rajauksia. (VVY)
- Ehdotus liittämisen lieventämisestä on kannatettava. Se vähentää kotitalouksiin kohdistuvia tarpeettomia kustannuksia ja yhtenäistää tähän saakka kirjavaa alueellista käytäntöä siirtymäaikaisten poikkeuksien myöntämisessä. (YYL)

11 § Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen

- ELY-keskuksen kuulemisesta luopuminen on hyvä uudistus ja vapauttaa jonkin verran ELY-keskusten vesihuoltohenkilöstön resursseja muihin vesihuoltotehtäviin. (ELY-EPO)
- Vapauttamisen tulisi aina olla määräaikaista, sillä olosuhteiden olennaisen muuttumisen seuraaminen on käytännössä mahdotonta. Vapautuksen saaneella kiinteistöllä tulee kiinteistökohtaisen vesihuollon toimia säädösten mukaisesti. Kiinteistökohtaisten järjestelmien uusiminen ei ole kokonaisuuden kannalta järkevää, vaan tällöin kiinteistö tulisi liittää vesihuoltolaitoksen verkostoon. (ELY-EPO)
- 2 momentin lisäys kiinteistön vesihuoltolaitteiston rakentamisesta aiheutuneiden kustannusten huomioon ottamisesta on hyvä, mutta säännöstä tulisi selkeyttää enemmän, sillä kuntien hallintokäytännöt vaihtelevat paljon ja hallintotuomioistuimien oikeuskäytäntö eroaa siitä. Vapautussäännöksen oikeaa tulkintaa tulisi avata enemmän perusteluissa. Jos perusteluja ei tarkenneta, saattavat kunnat nyt tehtävän lisäyksen perusteella laittaa entistäkin enemmän painoa hakijan subjektiivisille sille (ELY-KES).
- ELY-keskuksen kuulemisesta luopuminen on sinällään paikallaan, mutta valvontatehtävän hoitamiseksi kunnat tulisi velvoittaa toimittamaan tekemänsä vapautuspäätökset sähköisesti ELY-keskukselle tiedoksi. Lisäksi voitaisiin harkita myös ympäristönsuojelulainsäädännön valvonnan kannalta, että luokitelluille pohjavesialueille sijoittuvat vapautushakemukset tulisivat ELY-keskukseen lausunnon. (ELY-LAP)
- Vapautuksen tulee olla määräaikainen (tässä yhteydessä viranomainen arvioi kiinteistön järjestelmän asianmukaisuuden voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti). Menettely varmistaa vesihuollon tarkoituksenmukaisen toteutumisen ja kohtuullisuuden kiinteistön omistajan / haltijan kannalta. (ELY-PIR)
- Vesihuoltolaitoksen kannalta on huomattava, että verkostojen rakentaminen ja vesihuollon talouden ylläpito edellyttää korkeaa liittymisastetta. (HS-Vesi)

- Lienee perusteltua, että ympäristökeskuksen kuuleminen rajattaisiin lain ulkopuolelle. (HS-Vesi)
- ELY-keskusten lausunnonanto voidaan poistaa vapautushakemusten käsittelystä. (Hämeenlinna)
- Vapautushakemusten käsittelystä tulee voida periä maksu. (Hämeenlinna)
- Määräaikaisen vapautuksen kirjaaminen lakiin on hyvä ratkaisu, joka selkiyttää tilannetta. ELY-keskuksen kuulemisesta luopuminen on asian käsittelyn kannalta hyvä asia ja nopeuttaa hakemusten käsittelyä. Terveysturvajärjestelmän lausunnon osalta tulisi asia rajata niin, että terveysturvajärjestelmältä olisi tarpeen pyytää lausunto vain silloin kun haetaan vapautusta liittymisvelvollisuudesta vesijohtoon. Kun VHL 10 §:ssä määrätään, että jätevesijärjestelmän tulee täyttää YSL 3a luvun mukaiset vaatimukset, ei lausunnon pyytäminen ole erikseen tarpeen. (Joensuu)
- Lakiin tulisi kirjata, että siirtymäkausi voisi olla enintään esimerkiksi 12 vuotta tai enintään siihen asti, kun kiinteistössä tehtäville saneeraus- ja rakennustöille haetaan rakennuslupaa. On tärkeää huomioida, että verkostojen rakentaminen ja talouden ylläpito vesihuoltolaitoksilla edellyttää korkeaa liittymisastetta rakennettuihin verkostoihin. (Kouvola Vesi)
- Liittymisvelvollisuudesta vapauttamisen edellytys ei tule olla sidoksissa kiinteistön vesihuoltolaitteiston rakentamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Vapautusperuste tulee olla yksiselitteinen. Perusteena olisi ehdotuksen mukaan muun muassa vesihuoltolaitteiston hyödyntämismahdollisuus kohtuullisen ajan. Kohutuullisuus tulisi laissa määrittellä tarkemmin esimerkiksi maksimikäyttöä perusteella. (Kuopio)
- Ehdotus ELY-keskuksen kuulemisesta on paikallaan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa kysyä ELY-keskuksen mielipidettä ilman erillistä kuulemistä. (Lahti)
- Tärkeää että pykälä on monilta osin esitetty muutettavaksi. Muutosta ELY-keskusten valitusoikeuden poistamisesta on kannatettava. (MTK)
- Määräaikaisen vapautuksen myöntämiskriteereitä on tarkasteltava yksityiskohtaisemmin perusteluissa. Esitys siitä, että kiinteistönomistajan pitäisi pystyä myymään laitteensa eteenpäin ilman merkittäviä tappioita, on epäonnistunut. Laitteistoja ei hankita eteenpäin myymistä varten, eikä tällaista vaatimusta voida kiinteistönomistajalle asettaa. Määräaikaisuus ei myöskään voi liittyä laitteiston oletettuun käyttöikänsä. Se ei ole sama asia kuin tuotteelle myönnetty takuu. Oletettu käyttöikä pitää sisällään kiinteistönomistajan halukkuuden huoltaa ja parantaa olemassa olevaa laitteistoaan. Tällaisessa tilanteessa onkin ainut mahdollisuus myöntää toistaiseksi voimassa oleva vapautus siihen asti, kunnes olosuhteet kiinteistöllä muuttuvat eli laitteisto saavuttaa todellisen käyttöikänsä lopun. (MTK)
- Mahdollisuus myöntää liittämisenvelvollisuudesta vapautus toistaiseksi voimassa olevana tai määräaikaisena on tarpeellinen muutos vesihuoltolaissa. Kiinteistön omistajan tai haltijan taloudellisen tilanteen rinnastaminen vesihuoltolaitoksen taloudelliseen asemaan on kuitenkin kohtuutonta. Pykälän 2 momenttiin on tämän takia tarpeen lisätä lause, jossa todetaan, etteivät kiinteistön omistajaan tai haltijaan kohdistuvat kohtuuttomat kustannukset ole rinnastettavissa vesihuoltolaitoksen taloudelliseen asemaan. Tällöin vapautusta määräajaksi kohdan 1) perusteella haettaessa ei kohdan 2) tarvitse samanaikaisesti täyttyä. (Porvoo)
- Vapauttamispäätösten perusteiden yhtenäisyyttä tulee parantaa erityisesti ottaen huomioon hajajätevesiase- tuksen täytäntöönpano. (Rautjärvi)
- Uuden toiminta-alueen rakentamisen yhteydessä liittämisenvelvollisuudesta vapauttaminen vaikeuttaa koko hankkeen toteuttamisedellytyksiä. Toiseksi määräaikaisen vapautuksen jälkeen liittäminen saattaa aiheuttaa haja-asutusalueella alueestaan vastaavalle vesilaitokselle kohtuuttomia kustannuksia. (SVOSK)
- Pykälässä säädetään kiinteistölle perusteista vapautukselle. Ehdotus otsikoksi ja säännöksen muotoiluksi: ***Liittämisenvelvollisuudesta vapauttaminen***. (SYKE)
- Määräaikainen vapautus voisi edesauttaa myönteistä suhtautumista esimerkiksi taajaman ulkopuolisiin vesihuoltohankkeisiin, joissa kiinteistöillä on hyvin eritasoisia jäteveden käsittelyjärjestelmiä. (Tampere)
- Jos 2 momentissa vaadittaisiin ottamaan huomioon kiinteistön vesihuoltolaitteistosta aiheutuneet kustannukset, voisi se osaltaan vaikuttaa liittymämääriin, tuskin kuitenkaan merkittävästi vesihuoltohankkeen toteutettavuuden näkökulmasta. (Tampere)
- Mahdollisuus myöntää vapautus määräaikaisena tai toistaiseksi voimassa olevana sekä ELY-keskuksen pakollisen kuulemisesta poistaminen lisäävät joustavuutta vapautusten myöntämiseen. (Turku; Turun vesilaitos)
- Kannatetaan muutoksia, joiden mukaan vapautuksen voi myöntää joko toistaiseksi tai määräaikaisena eikä vapautushakemuksesta tarvitse pyytää ELY-keskuksen lausuntoa. (Vantaan ympäristökeskus)
- Kustannusten kohtuuttomuuden määrittäminen tulisi tarkentaa. Vapauttamispäätöksessä tulisi ottaa huomioon tarvittaessa myös kiinteistön hulevesien eriyttämisenvelvollisuus jätevesiviemäristä. (Vesiyhdistys ry)
- Liittämisenvelvollisuudesta vapautuminen on osoittautunut käytännössä mahdottomaksi (VJ ry)

- Säännöksen täydentäminen ”toistaiseksi voimassa olevalla tai määräaikaisella” vapautuksella on tarkoituksenmukaista. Vapautuksen tulee pääsääntöisesti olla määräaikainen. Määräaika voitaisiin asettaa laitteiston poistoiän mukaan, mutta valvonta muodostaa ongelman. (VVY)
- Viittaus perusteluissa (s. 40) YSL 3 a -luvun mukaisten jätevesien käsittelyn poikkeusten huomioon ottamiseen tulee poistaa erittäin tulkinnanvaraisena. Ensinnäkin YSL 3 a -luku koskee talusjätevesien käsittelyä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla. Toiseksi sen mukaan arvioitaessa käsittelyvaatimusten kohtuuttomuutta kiinteistön haltijan kannalta otetaan huomioon mm. kiinteistön sijainti viemäriverkoston piiriin ulotettavaksi tarkoitetulla alueella. Näin ollen 3 a -luvun mukaisia poikkeamismahdollisuudet eivät sovellu silloin, kun on kyse liittämismahdollisuudesta vapauttamisesta verkoston piiriin ulotettavalla alueella. Lisäksi 3 a -luvussa viitataan eräisiin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, mikä on omiaan sekoittamaan ympäristönsuojelulain ja vesihuoltolain mukaisia vapautusperusteita. (VVY)
- Kiinteistönomistajan ja vesihuoltolaitoksen roolit tulee pitää erossa toisistaan. Vesihuoltolaitokselta ei tule edellyttää kiinteistökohtaisista vesihuoltojärjestelmistä huolehtimista. Jos kiinteistölle myönnetään vapautus liittämismahdollisuudesta, edellytyksenä tulee olla, että kiinteistönomistaja tai -haltija vastaa kiinteistön jätevesien kokonaisesta ja käsittelystä ympäristönsuojelulain 3 a -luvussa asetettujen vaatimusten mukaisesti. (VVY)
- Säännökseen lisätyt viittaukset määräaikaiseen vapautusmahdollisuuteen sekä ympäristönsuojelulain talusjätevesien käsittelyä koskevaan 3 a lukuun ovat tarpeellisia ja kannatettavia, ja selkiyttävät osaltaan vesihuoltolain ja ympäristönsuojelulain säännösten suhdetta. (YM)

12 § Liittämiskohdat

- Suositukset siitä, ettei liittämiskohtaa saa asemakaava-alueiden ulkopuolella määrätä 100 metriä kauemmas liitettävästä lähimmästä rakennuksesta ja asemakaava-alueilla enintään 20 metrin päähän tontin rajasta, on tarpeen sisällyttää asetukseen. (ELY-PIR, samaan tapaan ELY-KAI)
- Täsmennys kohtuuttomien kustannusten välttämisestä on tarpeellinen. Perusteluja voitaisiin täsmentää kunnossapitokustannusten osalta seuraavasti: ”Kohtuuttomia kustannuksia voisi aiheutua esimerkiksi siitä, että kiinteistön laitteiston rakentaminen *tai kunnossapito* edellyttäisi kiinteistön rajan ulkopuolella selvästi tavanomaista laajamittaisempaa kaivutyötä...”
- Muutos on tarpeeton eikä sitä tulisi tehdä. Sääntely olisi pidettävä vastuurajausten näkökulmasta mahdollisimman selkeänä. Mahdolliset yksittäistapaukselliset kohtuuttomuudet voitaisiin ratkaista muullakin tavalla kuin lakiin kirjaamalla. Esitetty muutos voisi käytännössä soveltua lähinnä täydennysrakentamisen ja rakennetuilla alueilla jälkikäteisiin liittymiin. Uudisrakennusalueilla vesihuoltolaitokset lähes pääsääntöisesti rakentavat ns. tonttijohtojen alkuosat valmiiksi kaikille kaavan mukaisille tonteille. Alkuosien taksat ovat ilmeisesti tällöin aina samoja. Monella vesihuoltolaitoksella myös liittämiskohta sijaitsee tontin rajassa. Jälkiliittymistilanteissa vertailukohtia kustannuksien osalta ei välttämättä löydy lähialueilta. (HS-Vesi)
- Vesihuoltolaitokset rakentavat yhä vähenevässä määrin omana työnä ns. jälkiliittymiä tai esim. täydennysrakentamisen yhteydessä toteutettavia liittymiä. Laitos määrittää tällöin yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti liittämiskohdan runkojohtoon, jos se on laitoksen käytäntö. Tulisi kummallinen tilanne, jos liittämiskohtaa muutettaisiin rakentamisen kustannusten tultua selväksi esim. ennakoimattoman louhinnan johdosta. (HS-Vesi)
- Tärkeää on, ettei erilaisista korkeusasemista johtuvaa erihintaisuutta katsottaisi kohtuullistamisen alaiseksi. Monesti jotkut kiinteistöt sijaitsevat niin alhaalla, että niiden jätevedet on pumpattava. Perusteluosassa voisi käsitellä tätä asiaa tarkemmin. (HS-Vesi)
- On hyvä, että yksityiskohtaisia metrimääriä ei ole kirjattu pykälään, koska liittämistilanteet voivat olla hyvin erilaisia ja koska ne voisivat johtaa laitoksen kannalta tietyissä tilanteissa kohtuuttomiin kustannuksiin. Vesihuoltolaitosten kannalta olisi kuitenkin suotavaa, että kohtuuttomien kustannusten kieltä olisi kirjattu pykälään molemminpuolisesti. Joka tapauksessa pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä tuoda esiin esimerkkejä, missä tapauksissa tapauskohtaisten olosuhteiden perusteella laitoksella olisi mahdollisuus poiketa aikaisemmassa lainsäädännössä olleista ja käytännössä noudatettaviksi tarkoitetuista metrimääristä. (HSY)
- On vakiintunut käytäntö, että asemakaavan mukaisen tonttijaon ja kunnallistekniikan rakentamisen jälkeen vesihuoltolaitoksella ei ole enää velvoitetta tuoda liitoskohtaa tontin läheisyyteen. Epäkohtana on pidetty, ettei asiaa ole kirjattu vesihuoltolakiin tai lain perusteluihin. Jos vesihuoltolaitos joutuisi aina jatkamaan verkoston rakentamista jälkikäteen tonttien lohkomisten seurauksena, johtaisi se laitokselle kohtuuttomiin kustannuksiin, jotka tulisivat viime kädessä kaikkien liittyjien maksettaviksi, mitä voitaisiin pitää vastoin

vesihuoltolain mukaista kustannusten kohdentamis- ja aiheuttamisperiaatetta. Kiinteistön omistajat voivat luonnollisesti huomioida tonttivesijohtojen ja tonttviemärien rakennuskustannukset sekä rasiteasiat lohkomis- ja myyntitilanteessa. (HSY; Vantaa)

- Pykälä pitäisi säilyttää ennallaan. Yksittäistapauksissa liittyvä rakennus saattaa olla hankalassa paikassa (esim. kallioinen maasto, ranta tai epäedullinen korkeusasema tai kapea kuja). Liittämisen kustannukset, joihin vesihuoltolaitos ei ole voinut vaikuttaa, olisivat tällöin varmasti kohtuuttomat. Lisäksi on hyvä huomioida, että vesihuoltolaitokset rakentavat pääsääntöisesti tonttijohtojen alkuosat valmiiksi, jolloin kokonaiskustannuksia vähennetään ja katujen myöhemmältä avaukselta vältytään tonttijohtojen rakentamisen yhteydessä. (Kouvola Vesi)
- MTK kannattaa ehdotusta. (MTK)
- Esetetyt lisävaatimukset ovat kohtuuttomia. Lainsäädännössä ei tule asettaa yksityiskohtaisia vaatimuksia liittämiskohdan sijainnille, vaan sen tulee olla vesihuoltolaitoksen päätettävissä. Kohtuuttomat kustannukset on tulkinnanvarainen käsite, koska olosuhteet kaupunkiympäristössä ja haja-asutuksessa voivat vaihdella huomattavasti. (Oulun Vesi)
- Selvyyden vuoksi ja tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi ”kohtuuttoman kustannuksen” määritelmää tulisi avata perusteluosan periaatteita noudattaen myös itse lakitekstissä. (Paavolan Vesi)
- Pykälän muuttaminen on tarpeetonta, sillä kohtuuttomuudet voidaan välttää muutenkin. Laitteistojen kunnossapitovastuiden kannalta liittämiskohtien rajaaminen tulisi olla mahdollisimman selkeää. Liittämiskohdan sijainnin tulee olla vesihuoltolaitoksen päätettävissä. Kaupunkien keskustoissa ja taajamien ulkopuolella olosuhteet ovat erilaiset, joten liittämiskohtaa ei yleensä voida määrätä samalla tavalla. Liittämiskohdan muuttaminen on vesihuoltolaitokselle iso taloudellinen kysymys, eikä tähän tule velvoittaa. (Rautjärvi)
- Liittämiskohdan määrittäminen kiinteistön välittömään läheisyyteen soveltuu hyvin taajama-alueilla, muttei haja-asutusalueella. Myös kiinteistö käsitteenä tulisi selkeyttää. Haja-asutusalueella kiinteistön vesihuollon käyttöpiste saattaa sijaita varsin kaukana kiinteistön rajoista. Liittämiskohtien tiukka määrittely johtaa siihen, että haja-asutusalueiden toiminta-alueet tulevat muodostumaan hyvin suppeiksi runkojohtojen ympärille. (SVOSK)
- Liittämiskohta tulee jatkossakin säilyttää kiinteistökohtaisena. (Tampereen Vesi)
- Liittämiskohdista ei ole tarpeen säätää lakiehdotusta tarkemmin. (Turku; Turun vesilaitos)
- Vesihuoltolaitosten kannalta olisi suotavaa, että kohtuuttomien kustannusten kieltä olisi kirjattu pykälään molemminpuolisesti. (Vantaa)
- Liittämiskohtien sijainnille tulee laissa määrittää tarkka kohta joko runkolinjaan katualueella tai kiinteistön rajalle. Taajama-alueen ulkopuolella tulee laissa määrittää liitoskohdalle tarkka maksimi etäisyys (100 m) kiinteistöllä sijaitsevasta rakennuksesta, johon vesihuolto rakennetaan. (Vesiyhdistys ry)
- Pykälän tarkistaminen ei ole tarpeen. Jos säännöstä halutaan kuitenkin tarkistaa, ovat muutosehdotus ja sen perustelut riittäviä ehkäisemään liittyjälle kohtuuttomat tilanteet. Säännöksessä tulisi ottaa vastaavasti huomioon kohtuuttomuus vesihuoltolaitoksen kannalta. Lisäksi perusteluista tulisi poistaa viittaus ”tavallista laajamittaisempaan kaivutyöhön” liian tulkinnanvaraisena. (VVY)

13 § Vesihuoltolaitteistojen suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito ja käyttö

- Liittämistavat saattavat erota eri puolilla toiminta-aluetta (esim. paineviemäri järjestelmät / viettoviemärit). (HS-Vesi)
- Vesihuoltolaitoksella tulee jatkossakin olla oikeus päästä tarkastamaan kiinteistön hulevesijärjestelmän laatu, kunto ja toiminta, jos kiinteistö on liitettyä laitoksen hulevesijärjestelmään. Sanamuotoa tulisi tarkistaa niin, että se ottaa jatkossakin huomioon myös hulevesiviemäröinnin tarpeet. (VVY) Tämä tulee lisätä pykälään, koska hulevesiviemäröinnin tarkastukset tulee saada hoitaa kuten vesihuollon tarkastukset. (Kuntaliitto)

15 § Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuudet

- Selvilläolovelvollisuuksien lisääminen on tärkeää ja perusteltua talusveden laadun turvaamisen vuoksi. (AVI-ES)
- Tarkkailu- ja selvilläolovelvollisuusesitys on tarpeellinen. Vesihuoltolaitteiston kunnon ja vuotovesien määrän tarkkailu edistäisi kunnostustarpeiden suunnitelmallista huomioon ottamista sekä riittävän rahoituksen varaamista kunnostamista varten. (ELY-KAS)

- Raakaveden laadun tarkkailutiheydestä olisi hyvä kirjata vähimmäisvaatimus, esim. kerran vuodessa. Tarkkailutulokset tulisi tallentaa uuteen tietojärjestelmään ja pohjavesitietojärjestelmään (POVET) sekä lähettää sähköisesti tiedoksi ELY-keskukseen. (ELY-LAP)
- Pohjaveden tarkkailua on tarpeen laajentaa pohjavedenoton vaikutusalueelle. Tämä tarkoittaa sekä vedenoton vaikutuksia että pohjavesiriskejä havainnoivaa pohjaveden laadun tarkkailua myös pohjavesiputkista. Tällöin edistetään myös vesienhoidosta annetun lain tavoitteita tärkeiden tietojen keräämisestä talousveden ottoon tarkoitetuilta alueilta. (ELY-PIR)
- Lisäysehdotus 1 mom. loppuun:

Vesihuoltolaitoksen tulee ryhtyä viipymättä toimenpiteisiin havaittujen riskien saattamiseksi hyväksyttävälle tasolle. Vesihuoltolaitoksen tulee lisäksi olla selvillä toiminta-alueellaan olevista merkittävistä vesihuollon toimivuuden ja väestön turvallisuuden kannalta kriittisistä elintarviketeollisuusyrityksistä ja vesihuoltolaitoksen tulee yhteistyössä näiden asiakkaiden kanssa pyrkiä minimoimaan tunnistetut riskit. (ETL)
- Vesihuoltolaitostoiminnan uhkakuvia ovat verkostojen rappeutuminen aiheuttamat ongelmat erityisesti veden laatuun, toimitusvarmuuteen ja viemärien ympäristöpäästöihin. Saneeraustason lisääminen liittyy talouden lisäksi usean kadulla operoivan organisaation saneeraustoimenpiteiden yhteensovittamiseen. Oikea linjaus, että ei esitetä yksityiskohtaisia säädöksiä laitteistojen ylläpidosta ja saneerauksesta samoin kuin selvillääolovelvollisuuden ulottaminen laitteistojen kuntoon. Työkaluja laitteiden ja verkostojen kunnon ja riskien arviointiin voi ajatella jatkossa lain ja sen perustelujen perusteella löytyvän. Toivottavasti tätä avataan myös lisää erilaisilla ohjeistuksilla. (HS-Vesi)
- Ehdotus ja sen perustelut ovat asianmukaisia. Kuitenkin olisi syytä harkita, tulisiko raakaveden tarkkailua koskevat säännökset sijoittaa ennemmin terveydensuojelulakiin. (Keski-Pohjanmaan liitto; VVY)
- Selvillääoloon ja tarkkailuvelvoitteeseen tulisi lisätä säännös, jossa vesihuoltolaitos velvoitetaan antamaan kaikki tarpeelliset selvitykset tiedoksi kunnalle ja valvontaviranomaisille. (Kuopio)
- Lakiehdotukseen tulisi lisätä tarkennus, joka velvoittaa vesihuoltolaitoksen informoimaan maanomistajaa vesihuoltorakennelmassa tapahtuneesta vuodosta. Pumppaamoja ja putkia on usein vedetty pelloille ja tieto jätevesivuodoista ja niiden määrästä on kriittistä välittömästi saattaa maanomistajan tai haltijan tietoon. (MTK)
- Riittävä määräys laitteiston kunnon ja vuotovesien määrän selvillääolovelvollisuuteen liittyen olisi, että laitos voi todentaa laitteistojen kunnon suunnitelmallisen tarkastuksen ja saneeraustarpeiden kartoittamisen avulla. (Oulun Vesi)
- Pykälä on tervetullut lisäys lakiin. (Porvoo)
- Selvillääolovelvoitteet edistävät vesihuollon turvallisuutta ja toimintavarmuutta. Yksityiskohtaista sääntelyä ei tule antaa, vaan pikemmin ohjeistaa. Raakaveden tarkkailusäännökset tulee sijoittaa terveydensuojelulakiin. Laitteiston kunnosta selvillääolon osoittamiseen tulee riittää laitteiston kunnon suunnitelmallinen tarkkailu ja saneeraustarpeiden kartoittaminen. (Rautjärvi)
- Ehdotus vesihuoltolaitoksen selvillääolovelvollisuudesta on tarpeen. Riskipohjaiset raakavesitarkkailutiedot liittyvät kiinteästi vesienhoitoon ja muodostavat vesihuoltolaitoksilta saatavan tärkeän aineiston vesienhoidon seurannassa. Tiedot on tarpeen toimittaa ELY-keskuksille myös pohjavesien tilan arviointia varten. Tulisi myös harkita, että näytteiden laadun varmistamiseksi olisi säännös laboratorioilta edellyttävästä laatuja järjestelmästä ja muusta tarvittavasta osaamisesta samalla tavoin kuin nyt ollaan ehdottamassa YSL:n uudistuksessa. Tietojen toimittamisen varmistamiseksi ehdotetaan, että 15 §:ään (tai 20 §) lisätään raakaveden määrä- ja laatu-tietojen toimittaminen numeerisessa muodossa ELY-keskuksille ja tästä säädetään tarkemmin asetuksella. (SYKE)
- Selvillääolovelvoitteet ovat tärkeitä, sillä raakaveden saastuminen tai laitevika voi johtaa vesivälitteisen epidemian syntymiseen. (THL)
- Tarkkailuvelvollisuus tulee rajoittaa tekijöihin, joilla on merkitystä vesihuoltopalvelun laatuun. Erityisesti raakaveden tarkkailuun ei saa sisällyttää yleistä ympäristöntarkkailua. (Turku; Turun vesilaitos)
- Selvillääolo- ja tarkkailuvelvollisuudet tulee selkeästi säilyttää laitoksen ja sen liittyvien tarpeita palvelevina. Niihin ei tule sisällyttää vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa viranomaisten tehtäviksi määriteltyjä tehtäviä. Laitosten ei tule joutua aiheuttamisperiaatteen vastaisesti kustantamaan muista toimijoista johtuvaa vedenlaadun tarkkailutarvetta. (Tampereen Vesi)
- Laitoksen tarkkailuvelvollisuuksia ei pidä ulottaa pidemmälle kuin mitä asianmukaisen vesihuoltopalvelun toimittaminen asiakkaille edellyttää. (Oulun Vesi, VVY)

- Ehdotetut selvilläolovelvoitteet ovat omiaan edistämään vesihuollon turvallisuutta ja toimintavarmuutta pitkällä aikavälillä. Kovin yksityiskohtaiseen sääntelyyn ei tule kuitenkaan mennä. Sen sijaan vesihuoltolaitokset tarvitsevat ennen kaikkea tarkoituksenmukaista ohjeistusta. Laitteiston kuntoon liittyvästä selvilläolosta ei voisi säätää ehdotettua tarkemmin, koska eri-ikäiset laitteet ja laitokset eivät välttämättä sovi saman menetelmän piiriin. Selvillä olon osoittamiseen tulee riittää esimerkiksi laitteiston kunnan suunnitelmallinen tarkkailu ja saneeraustarpeiden kartoittaminen. (VVY)
- Vesihuoltolaitoksen velvollisuuden kartoittaa käyttämänsä raakaveden riskitekijöitä tulee liittyä palvelun laadun ja asiakkaiden terveyden turvaamiseen. Säännöstä tulee soveltaa käytännössä niin, että vesihuoltolaitoksia ei aseteta muiden toimintojen/toimijoiden aiheuttamien tarkkailutarpeiden maksajiksi aiheuttaja maksaa -periaatteen vastaisesti. (VVY)
- Käytännössä lähes kaikilla vesihuoltolaitoksilla tulisi tarkkailla sekä otetun raakaveden määrää, laitteistoja että käytetyn raakaveden määrää, jotta mahdolliset verkoston tai laitteiston vuodot voitaisiin todeta. Tarkkailutulokset ovat tärkeitä vesihuoltolaitoksen oman toiminnan kannalta, mutta myös valtion ympäristöhallinto joutuu raportoimaan monelle eri taholle vesihuoltoon ja vedenkäyttöön liittyviä tunnuslukuja. Tämän vuoksi olisi tarpeen harkita, että pykälässä säädettäisiin myös tietojen toimittamisesta asianmukaiseen tietojärjestelmään sellaisessa muodossa, että ne ovat helposti hyödynnettävissä eri toimijoiden tahoilla. (YM)
- Raakaveden laadun riskiperusteinen tarkkailu on hyvä lähestymistapa. Kuitenkin riskinarvioiden tulee olla riittävän tarkkoja ja pohjaveden otossa tulee tuntea pohjavesialueen virtaussuhteet, jotta voidaan arvioida mahdollisten haitta-aineiden kulkeutumista raakavesikaivoihin. Riskien tunnistamisessa on tärkeää tehdä yhteistyötä pohjaveden suojelusta vastaavien tahojen kanssa, ja erityisesti suojelusuunnitelman laatimisen yhteydessä tehtyjä riskinarvioita tulee hyödyntää sekä turvallisuussuunnitelmaa laadittaessa (WSP) että ko. seurannan suunnittelussa. Tulisi harkita lisättäväksi pykälään myös velvoite raakaveden tarkkailutietojen toimittamisesta valtion yhteisiin tietojärjestelmiin asianmukaisessa muodossa. (YM)
- Pykälän velvoitteet ovat hyvin yleisellä tasolla. Niiden tarkentamisesta tulisi säätää asetuksessa tai antaa riittävää ja sitovaa ohjeistusta, jotta riskienarviointia ja tarkkailua tehtäisiin yhdenmukaisesti. (YM)

15 a § Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen erityistilanteissa

- Erityistilannesuunnitelma ja sen laatiminen tulisi sovittaa tarkemmin yhteen terveydensuojelulain 8 §:n kanssa. Vesihuoltolaissa tulee ilmaista selvemmin, että vesihuoltolaitoksella on velvollisuus tehdä yhteistyötä terveydensuojeluviranomaisen kanssa laatiessaan suunnitelmaa häiriötilanteiden varalle. (AVI-ES)
- Vesihuoltolaissa käytettävä terminologia ja termien määrittely tulisi yhteen sovittaa muun lainsäädännön ja yhteiskunnan turvallisuusstrategian (YTS vuodelta 2010) kanssa. YTS käyttää erityistilanteista termiä häiriötilanne. (AVI-ES)
- Laissa tulisi määrittää tarkasti, kuka ohjaa ja valvoo erityistilannesuunnitelman laatimista ja suunnitelman sisällön riittävyttä. Vastuu kuuluu toimivaltaiselle ELY-keskukselle. (AVI-ES)
- Myös vesihuoltolaitosten suunnitelmat tulisi yhteen sovittaa kunnan valmiussuunnitelmaan. (AVI-IS)
- Osittain epäselväksi jää, ovatko myös raakaveden ja verkostoveden saastumistilanteet, jotka aiheutuvat ulkopuolisen toiminnasta sellaisia erityistilanteita, joihin vesihuoltolaitoksen tulee omassa erityistilannesuunnitelmassaan varautua. (AVI-IS)
- Perusteluissa käytetty termistö (esim. varautumissuunnitelma) ei kaikilta osin vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä, lisäksi on viitattu esim. erityistilanteen määrittelyn osalta vanhaan Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiaan (YETTS). Termistö tulisi sovittaa yhteen olemassa olevaan lainsäädäntöön ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan. (AVI-IS)
- Säännös on tarpeellinen ja kannatettava. Jatkovalmistelussa olisi vielä harkittava, että vesihuoltolaitoksella olisi lakiin perustuva velvollisuus viipymättä tiedottaa häiriötilanteista ja veden laaturvirheistä myös lain soveltamisalan ulkopuolisia yritysasiakkaita. Nykyisin ei ole voitu turvata yritysten viivytyksetöntä tietojen saantia, mistä on aiheutunut yrityksille erilaisia haittoja ja taloudellisia menetyksiä. (EK)
- Tärkeä lisäys. Valmiussuunnittelun edistämiseksi ja valvonnassa tulee kuitenkin olemaan haasteita. Merkittävällä osalla laitoksista valmiudet valmiussuunnitteluun ovat puutteelliset. (ELY-EPO)
- Kunnan rooli vesihuollon erityistilanteisiin varautumisessa voisi olla esitettyä vahvempi. Kunta voisi koota kaikki kunnan alueella toimivat vesihuoltolaitokset yhteistyössä laatimaan kunnan kattavan suunnitelman. Suunnitelma voitaisiin tehdä samassa yhteydessä kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivityksen kanssa. Tämä palvelisi myös haja-asutuksen vesihuollon turvaamistarkastelua paremmin valmiuslain mukaista kunnan valmiussuunnitelman tarkoitusta. (ELY-EPO)

- Onko tarkoituksenmukaista, että kaikki 1500-1600 laitosta laativat suunnitelman erityistilanteisiin varautumisesta? (ELY-HÄME)
- Erityistilannesuunnitelman sisällöstä tulisi säätää tarkemmin asetuksessa, jotta suunnitelma täyttää sille asetetut tavoitteet. Suunnitelmien sisältö tulisi saattaa terveydensuojelu- ja vesihuoltolakia tukeviksi. (ELY-KAI)
- Suunnitelman valvonta- ja ohjausvastuu tulee selvästi määritellä (ELY-PIR) kunnan valvontaviranomaisille sekä asettaa myös ensimmäisen suunnitelman valmistumisajankohtavelvoite (ELY-HÄME).
- Ehdotettu laitosten erityistilannesuunnitteluelvoite sisältää samansuuntaiset tavoitteet kuin STM:n johdolla käynnistetty talousveden turvallisuussuunnitelman laadinta. Lisäksi laitoksilla on useita muita lakisääteisiä suunnitelmavelvoitteita. Asiakirjojen laadinnassa on tarpeen yhteen sovittaa eri hallinnonalojen näkemykset ja pyrkiä selkeyttämään suunnitelmien merkitystä ja yhteisiä tavoitteita. (ELY-HÄME, ELY-PIR)
- Suunnitelman sisällöstä tulee lisäksi säätää tarkemmin asetuksessa, jotta se täyttää sille asetetut tavoitteet. (ELY-HÄME, ELY-PIR)
- Laitoksen erityistilannesuunnitelman laatimisesta tulisi antaa siirtymäsäännös määräaikoineen. Tämä lie-nee mahdollista antaa myös asetuksella. Pienillä vesihuoltolaitoksilla ei ole suunnitelmia olemassa (ELY-POK)
- Vastaavia suunnitelmia edellytetään myös terveydensuojelulain nojalla. Ainakin pienillä laitoksilla tulisi olla vain yksi erityistilanteita käsittelevä suunnitelma. Suunnitelmien sisältö tulisi saattaa molempia lainsäädäntöjä tukevaksi esim. asetuksella. (ELY-POK)
- Tärkeää että vesihuoltolaitokset veloitetaan laatimaan ja pitämään ajan tasalla suunnitelmat erityistilanteisiin varautumisesta sekä ryhtymään sen mukaisiin toimenpiteisiin. Tämä lisää vesivaraviranomaisen mahdollisuuksia edellyttää vesihuoltolaitoksilta riittävää varautumistasoa. (ELY-POP)
- ELYlle tulee pykälän myötä uusi merkittävä tehtävä. ELY-keskuksen tehtävänä on ollut toimittaa ja pitää alueensa tilannekuva MMMlle vakavissa vesihuollon häiriö- ja erityistilanteissa. Kaikkia laitoksia koskeva erityistilannesuunnittelun merkitys sekä alueellinen yhteistyö korostuu. (ELY-POS)
- Lisäsehdotus 2 mom. 2 kohdaksi:
 - 2) *merkittävien erityisasiakkaisiin liittyvien riskien tunnistaminen*; (ETL)
 Viitaten myös 15 §:n lisäsehdotukseen Ruotsin malli on kattava ja sanamuoto hyvä. ”Vesihuollon riski- ja haavoittuvuusarvio kattaa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueet ja mahdolliset laitosten kanssa erillisen sopimuksen laatineet kiinteistöt. Arviossa otetaan huomioon kaikki vesihuoltolaitoksen vastuulla tai vaikutuspiirissä olevat seikat.” (ETL)
- Velvollisuus laatia ennalta lista erikseen tiedotettavista tahoista olisi perusteltua mainita lainsäädännössä ja parantaisi myös elintarviketurvallisuutta. (Evira)
- **Ehdotetaan että termi erityistilanne korvataan termillä häiriötilanne.** Valtioneuvoston hyväksymässä Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa 2010 (YTS 2010) ja sen pohjalta laaditussa ohjeistuksessa käsite erityistilanne on korvattu termillä häiriötilanne, jota käytetään myös laajalti muussa varautumisvelvoitteita asettavassa lainsäädännössä. (Huoltovarmuuskeskus)
- Riskien arviointi ja erityistilannesuunnittelu on nykyaikaista vesihuoltolaitostoimintaa ja sen kirjaaminen lakiin on perusteltua. Olisi tärkeää, että ne liittyneet teollisuuslaitokset, joille vedensaanti ja viemäröinti ovat ensiarvoisen tärkeitä, veloitettaisiin myös varautumaan erityistilanteisiin. Esim. elintarviketeollisuudelle on ollut vaikeaa ”markkinoida” toista (varakäyttöistä) tonttijohtoliittymää. Erityistilannevalmisteluis- sa on jo mainittujen seikkojen lisäksi korostettava jatkuvan ja säännöllisen harjoittelun merkitystä. (HS-Vesi)
- Erityistilannetyöryhmän esitys desinfiointivalmiuksista voidaan (ja tulisi) kirjata erityistilannetyöryhmän esityksen mukaisesti esim. talousvesiasetukseen. (HS-Vesi)
- Vesihuoltopalveluiden toimivuus kaikissa tilanteissa on yhteiskunnan kannalta ensiarvoisen tärkeää. Terminologian selkiyttämiseksi ja väärinymmärrysten välttämiseksi ehdotamme erityistilanteisiin varautumi- sen suunnitelmaa kutsuttavan vesihuoltolaitoksen valmiussuunnitelmaksiksi. Tämä suunnitelma kattaa ehdo- tetun pykälän toisessa momentissa kuvatut toimenpiteet niin poikkeusoloihin kuin normaaliolojen häiriöti- lanteisiin varautumiseksi. (Kuntaliitto; Vantaa)
- Pykälää voidaan pitää tarpeellisena, mutta varautumissuunnitelma olisi annettava tiedoksi myös kunnalle, joka viime kädessä vastaa ja varmistaa tehtävänsä mahdollisimman häiriöttömän hoitamisen myös poikke- usoloissa. Merkittävien yhteiskunnallisten ongelmien välttämiseksi tai vähentämiseksi olisi syytä pohtia si-

tä, tulisiko vesihuoltolaitokset velvoittaa antamaan vesihuoltoverkostojensa ja -laitostensa osalta tarpeelliset tiedot kunnille, jotta erityistilanteisiin voitaisiin kunnissa paremmin varautua. (Kuopio)

- Pykälää on syytä selkiyttää. Osa häiriötilanteista on tavallisia ja jopa toistuvia tekniikkaan tms. liittyviä ja ennakoitavissa, kun taas osa on odottamattomia erityistilanteita. Erityistilanteiden suunnitelma voisi olla yksi suunnitelma, johon sisällytetään lakiehdotuksen kaikki erillisuunnitelmat. Liittyvien oman varautumisen kannalta on tärkeää olla selvillä, millaisilla toimenpiteillä laitos varautuu sekä normaalihäiriöihin että poikkeuksellisiin tilanteisiin, ja mihin liittyjän tulee varautua. (MMM-RO)
- Kannatetaan annettua ehdotusta. (MTK)
- Esitys tarkentaa merkittävästi nykyistä varautumissuunnittelua ja tulee vaatimaan lisäresursseja. Huolenaiheena on, että suunnitelmiin liittyvä ohjeistus on hajanaista ja että uuden sekä kaikkien eri rinnakkaisten suunnitelmien ylläpito on erittäin työlästä. Suunnitelmien yhdistämiseen on jatkossa tarvetta. Myös riskien arviointi erilaisilla vesihuoltolaitoksilla tulee vaatimaan ohjeistusta. (Oulun Vesi)
- Erityistilanteisiin varautumisen tulisi olla kokonaisvaltainen osa vesihuoltotoimintaa. Veden riittämättömyys- tai saastumistilanteissa hyvin toimiva tiedottaminen ja tilapäisen vedenjakelun järjestäminen ovat keskeisessä asemassa. Varatoimista olisi syytä huolehtia sekä laitoskohtaisesti että toimialan yhteistyönä. (Oulun Vesi)
- Tarvittavat panostukset varavesiyhteyksiin ja -ottamoihin lisääntyvät jatkossa. Erityisasiakkaita (esim. karjatilat) olisi syytä velvoittaa niiden toimintaa koskevassa lainsäädännössä varautumaan erityistilanteisiin ja mahdollisuuksia saada valtiolta tukea tällaisissa tapauksissa kehittää. (Oulun Vesi)
- Esitys on pääsääntöisesti hyvä. Erityistilanteisiin varautumisen korostaminen on tärkeää, jotta laitokset varautuvat poikkeusoloihin suunnitelmallisesti, yhteistyössä viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa ja tekevät tarvittavia investointeja. Lain tulkinnan ja etenkin mahdollisten korvausasioiden käsittelyn selkeyttämiseksi laissa ja perusteluissa tulisi kuitenkin erotella poikkeusoloihin varautumisen yhteydessä se, että erityisasiakkailta (esim. suuret karjatilat) on olemassa myös oma varautumisvelvollisuus vesihuollon häiriöihin. On kohtuutonta, että vesilaitoksen muut asiakkaat joutuisivat täysin kustantamaan erityisasiakkaiden kriisiajan vesihuoltoon varautumisen. (Paavolan Vesi)
- Vaatimus palvelujen turvaamisesta kaikissa erityistilanteissa on kategorinen. Joissakin tilanteissa on hyväksyttävä se, että vesihuoltopalvelut eivät toimi läheskään tavanomaisella tavalla ja että asukkaiden tarpeista huolehtiminen vaatii paljon laajempia ponnisteluja kuin mihin vesihuoltolaitos pystyy. (Porvoon vesi)
- Tärkeää, että kaikki vesihuoltoon liittyvät toimijat osallistuvat varautumissuunnitteluun. (Rautjärvi)
- Säännös vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaamisesta erityistilanteessa ja siihen liittyvä yhteistyö pelastusviranomaisten kanssa on perusteltu. (SM)
- Laadultaan moitteettoman talousveden toimittaminen kuuluu olennaisena osana vesihuoltopalveluihin. Ehdotetussa pykälässä tai sen perusteluissa ei kuitenkaan mainita talousveden laatua. Tämän vuoksi esitetään, että ensimmäisen momentin ensimmäistä virkettä muutettaisiin muotoon: "Vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saatavuudesta **ja talousveden laadusta** erityistilanteissa". (STM)
- Ehdotuksesta ei ilmene riittävän selvästi, että vesihuoltolaitoksen laatima suunnitelma tulee tehdä yhteistyössä muiden yhteistyötahojen kuin asiakkaiden kanssa. Vaikka yhteistyötä on kuvattu kattavasti yksityiskohtaisissa perusteluissa, jää pykälän muotoilusta helposti kuva, että laitos laatii suunnitelman ja vain toimittaisi sen valvontaviranomaisille ja pelastusviranomaiselle, joilla ei siten olisi mahdollisuuksia vaikuttaa suunnitelman sisältöön. Pykälää ehdotetaan tarkennettavaksi tältä osin. (STM)
- Perustelutekstiä (s. 42) tulisi tarkentaa seuraavilla tavoin:
 - 2 momentin 1 kohta. Tulisi tarkentaa, mitä tarkoitetaan termillä "pieni laitos" ja voisi selventää, kuka voi päättää, milloin tarkistuslistatyypinen haavoittuvuusarvio olisi riittävä riskinarvio; lisäksi tulisi tarkentaa, että haavoittuvuusarvio ei ole pykälässä tarkoitettu suunnitelma, vaan sen lisäksi tarvitaan itse suunnitelma, joka vähäriskisen laitoksen tapauksessa voisi olla esimerkiksi toimenpideohjeisto.
 - 2 momentin 2 ja 3 kohdat. Lisättäväksi: "Kohtien mukaisia haittoja ja vahinkoja ennaltaehkäisevät sekä erityistilanteissa toteutettavat toimenpiteet kohdistettaisiin ensisijaisesti vakavimpien riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi." Ilman tarkennusta tekstin voi tulkita siten, ettei muihin kuin kaikkein merkittävimpiin riskeihin tarvitsisi puuttua millään tavoin.
 - 2 momentti, ajan tasalla pitäminen. Ehdotetusta perustelutekstistä saa sen kuvan, että suunnitelma päivitetäisiin vain, kun laitoksella tapahtuu muutoksia tai jokaisen erityistilanteen jälkeen. Suunnitelma olisi kuitenkin päivitettävä säännöllisin väliajoin, esim. aina valvontaviranomaisten tai pelastusviranomaisten suorittaman tarkastuksen yhteydessä. Jos näin ei tehdä, on vaara, että esimerkiksi yhteistyötahojen yhteys-

tiedot eivät ole ajantasaisia. Erityistilanteissa yksi tärkeimpiä asioita on ajantasaisten yhteystietojen nopea löytäminen, minkä vuoksi yhteystiedot voisi jopa sisällyttää 2 momentin yhdeksi suunnitelmaan sisällytettäväksi seikoiksi. (STM)

- Kunnan roolia alueensa vesihuollon huolehtimisesta ja turvaamisesta tulisi lisätä. 1. momentissa tulisi kunnan ohjaus ilmaista:
Palvelujen turvaamiseksi kunta koordinoi ja ohjaa alueellaan vesihuollon erityistilanteisiin varautumista yhteistyössä kaikkien vesihuoltoverkoston liitettyjen vesihuoltolaitosten, pelastusviranomaisten ja muiden osallisten kanssa. (SVOSK)
- Tavoitteena tulisi selkeämmin olla eri lainsäätöpohjalta olevien suunnitelmien yhteensovittaminen. Positiivista on termien vähentäminen erityistilannesuunnitelmaksi. Sen lisäksi suunnitelmien sisältöä ja laatimistapaa tulisi ohjata kohti yhtä tiivistä suunnitelmaa, jolla vastattaisiin sekä lainsäädännön että käytännön toimijoiden tarpeisiin. Suunnitelmilla ei edistetä varautumista vaan niiden hyödyntämisellä. (SVYL)
- Vesihuoltolaitokselle ehdotetut varautumissuunnittelu- ja reagointivelvoitteet lisäävät vesiturvallisuutta ja edellyttävät laitokselta aikaisempaa syvällisempää perehtymistä omaan toimintaan ja sen riskeihin. (THL)
- Erityistilanteiden osalta terminologiaa tulisi selkeyttää suhteessa eri vapaaehtoiisiin ja lakisääteisiin suunnitelmiin, jotta kokonaisuus hahmottuisi paremmin ja vältettäisiin turhaa byrokratiaa. (Turku; Turun vesilaitos)
- Vesihuoltopalveluiden toimivuus kaikissa tilanteissa on yhteiskunnallisesti ensiarvoisen tärkeää. Säännösehdotus parantaa vesihuollon toimintavarmuutta ja selkeyttää erityistilanteisiin varautumisen suunnittelua. (VVY)
- Eri suunnitelmien suhdetta on syytä tarkentaa ja selkeyttää lain perusteluissa. Tämä koskee kunnan ja vesihuoltolaitosten välisten suunnitelmien keskinäistä suhdetta ja vesihuoltolaitosten suunnitelmien suhdetta kunnan valmiussuunnitelmaan. (VVY)
- Perusteluissa on syytä tarkentaa mitä viranomaisia 3 momentissa valvonta- ja pelastusviranomaisilla tarkoitetaan. (VVY)
- Väärinymmärrysten välttämiseksi vesihuoltolaisissa olisi syytä käyttää selvemmin jakoa ennakoivaan riskienhallintaan ja varsinaisen häiriötilannetoiminnan suunnitteluun. (VVY)
- Erityistilanteisiin varautumista ja niissä toimimista koskevia suunnitelmia kutsutaan usein eri lähteissä eri nimillä. Väärinkäsitysten välttämiseksi ehdotettua suunnitelmaa ehdotetaan kutsuttavan ”vesihuoltolaitoksen valmiussuunnitelmaksi” ja ”erityistilanteita” ”normaali- ja poikkeusolojen häiriötilanteiksi”. (VVY)
- Pykälässä tarkoitetut suunnitelmat ja toimenpiteet voivat edellyttää investointeja toimintavarmuuden parantamiseksi tai erityistilanteissa toimimisen mahdollistamiseksi. Vesihuoltolaitosten lähtötilanne on erilainen, joten suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutuksen rahoitukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Sellaiset asiakkaat, joiden toiminnalle esim. häiriötön vedensaanti on ensiarvoisen tärkeää, olisi syytä velvoittaa niiden toimintaa koskevassa lainsäädännössä varautumaan vesihuollon erityistilanteisiin. Lisäksi mahdollisuutta saada valtiolta tukea tällaisissa tapauksissa on syytä kehittää. Esimerkiksi karjaloilla on tärkeää varautua sähkön ja veden saannin turvaamiseen myös omin toimenpitein. (VVY)

15 b § Kunnan varautuminen erityistilanteisiin

- Vesihuoltolaitokselle ei tule säilyttää vaaranvastuuta kiinteistökohtaisen vesihuollon toimivuudesta. Kunta vastaa viime kädessä tästä. Laissa tulisi säätää, että kunta voisi periä em. vesihuollon turvaamisesta erityistilanteissa aiheutuvat kustannukset kiinteistön omistajalta. Kun toiminta-alue on supistettu, tulee vastuu kiinteistön tulevasta vesihuollosta korvauksen suorittamisen jälkeen olla kiinteistön omistajalla. (Kuopio)
- Eri lakien mukaisten suunnitelmien koordinoitu yhteensovittaminen on ensiarvoisen tärkeää. Myös esitetyn vesihuoltolaitoksen erityistilannesuunnitelman tulisi olla ainakin soveltuvien osin kiinteä osa kunnan vesihuollon toimialan valmiussuunnitelmaa. Nykyisen varautumiskäsitteistön mukaan valmiussuunnitelmat eivät rajaudu pelkästään valmiuslain mukaisiin tilanteisiin, vaan niissä keskitytään entistä painokkaammin normaaliolojen häiriötilanteisiin. Siten tulisi harkita ehdotetun 2 momentin muuttamista siten, että siinä ei viitattaisi valmiuslakiin vaan kunnan vesihuollon toimialan valmiussuunnitelmaan seuraavasti: ”Suunnitelma 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä sisällytetään **kunnan vesihuollon toimialan valmiussuunnitelmaan**”. Vastaava momentti ehdotetaan lisättäväksi myös 15 a §:ään. (STM)
- Vedenjakelun järjestämisen kuljetuksiin ja asukkaiden tiedottamisen voitaisiin olevan vahvassa roolissa toimenpiteiden suunnittelussa. Pykälän lisääminen parantaisi vesihuollon varautumistasoa ja sen sisällyttäminen kunnan valmiussuunnitelmaan olisi asianmukaista. (Tampere)
- Ehdotus on kannatettava. (THL)

16 § Tiedottamisvelvollisuus ja asiakirjojen julkisuus

- Tiedottamisvelvollisuutta tulisi laajentaa siten, että veden laatuun liittyvässä tiedotuksessa ”vesihuollon toimivuuden kannalta kriittiset asiakkaat” mainitaan omana erityisryhmänä. Erityisasiakkaat tarvitsevat tiedon häiriöstä tai häiriöepäilystä mahdollisimman nopeasti häiriön vaikutusten rajaamiseksi. Nykyinen tiedottaminen on usein hidasta eikä välttämättä tavoita asiakkaita riittävän nopeasti. (ETL)

17 § Asiakkaan kiinteistön käyttö

- Voimassa olevan lain 17 (Asiakkaan kiinteistön käyttö) tulee olla myös uudessa laissa. Lakiesityksessä on 17 §:ssä esitetty hulevesiin liittyviä asioita. (Vesiyhdistys ry)

17 a § Huleveden viemäroinnin järjestäminen

- Huleveden viemärointiä hoitavan vesihuoltolaitoksen vastuu tulisi lain tasolla rajata koskemaan vain putkittuja viemäreitä. Lakiehdotusta tulisi myös tarkentaa niiltä osin, miten hulevesiviemäroinnistä tehdään jatkossa liittymissopimukset ja mitä voimassa oleville sopimuksille tapahtuu. (Kuopion Vesi)
- Tärkeää, että kunta voisi itse määrätä vesihuoltolaitokselle hulevesiviemäroinnin toiminta-alueen. (Rautjärvi)
- Toisessa momentissa käytetään termiä asianmukaisesti, jota ei tarkenneta. On tärkeää, että hulevesiä johdetaan jätevesiverkostoon vain tilanteissa, joissa käytäntö on jo vakiintunut (esim. kaupunkien vanhat keskusta-alueet historiallisine rakennuksineen) ja jätevedenpuhdistamon kapasiteetti on riittävä. (SVYL)
- Pykälän lisääminen vesihuoltolakiin toisi selkeyden hulevesiverkoston järjestämistä vastaavasta. Samalla se tulisi lisäämään kunnan kustannuksia. (Tampere)
- Päätös huleveden viemäroinnin järjestämisestä tulisi tehdä 31.12.2016. Tämä loisi paineita esitetyn MRL 103 k §:n mukaisten hulevesimaksujen käyttöönotolle. (Tampere)
- Hyvä että kunta voi päättää hulevesien viemäroinnin huolehtimisesta neuvoteltuaan vesihuoltolaitoksen kanssa. Päätös kuitenkin edellyttää pykälässä esitettyjen ehtojen toteutumista. (Turku)
- Välttämätöntä että laitoksella on asianmukaiset ja taloudelliset mahdollisuudet huolehtia tehtävästä. (Turun vesilaitos)
- Vesihuoltolaissa huleveden viemäroinnillä pitää tarkoittaa rakennetussa putkessa johdettavia hulevesiä. Muiden hulevesirakenteiden rakentaminen ja kunnossapito tulee rajata kuntien velvollisuudeksi (Vesiyhdistys ry)
- Hulevedelle tulee määrittää toiminta-alue, nyt esityksessä on maininta vain kartalla esitettävästä alueesta. (Vesiyhdistys ry)
- Ennen hulevesiviemärointialueen määrittelemistä tarvitaan ennakoiva ja kattava suunnitelma huleveden hallinnasta kunnassa. Huleveden hallintaa tulee tarkastella jo kaavoitusvaiheessa. Muuten on vaarana, että mahdollisuudet erilaisten hallintakeinojen käyttöön jäävät selvittämättä. (VVY)
- Niilläkin alueilla, joilla on vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäri, on usein tarpeen käyttää samanaikaisesti muitakin huleveden hallintakeinoja. Vesihuoltolaitoksen vastuu tulee kuitenkin rajata putkittuihin viemäriin. Ehdotuksesta ei käy ilmi, mitä kaikkea huleveden viemäroinnistä huolehtiminen tarkoittaa; onko esim. tarkoituksena, että hulevesiviemäroinnistä tehdään edelleen VHL 21 §:n mukaiset sopimukset ja mitä tapahtuu voimassaoleville sopimuksille. (VVY)

17 b § Liittämiskohta vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin

- Tulee tarkentaa, että vesihuoltolaitos osoittaa liittymiskohdan ainoastaan rakennettuihin putkirunkolinjaviemäriin, ei esim. huleveden avo-ojiin, kosteikkoihin, viivytysaltaisiin (Vesiyhdistys ry)

17 c § Korvaus huleveden viemäroinnistä

- On syytä harkita, tulisiko laissa erikseen todeta, että vesihuoltolaitos perii kustannukset kattavan maksun myös muista huleveden hallintaan liittyvistä toimenpiteistä kuin viemäroinnistä, jos se ottaa ne hoitaakseen. Lisäyksen avulla voitaisiin välttää erimielisyydet siitä, mistä kustannuksista laitoksella on oikeus periä korvausta kunnalta. Vähintään perustelutekstejä tulee selkeyttää. (HSY)
- Säännös on tarpeellinen, koska sillä varmistetaan, että laitos saa huleveden viemäroinnin kustannukset katetuiksi. Lisäksi tulisi huomioida, että mikäli kunta antaa vesihuoltolaitokselle muita hulevesien hallintaan liittyviä tehtäviä, tulisi myös nämä kustannukset periä. (Kouvolan Vesi)

- Säännös on tarpeellinen varmistamaan, että huleveden viemäroinnin kustannukset saadaan katetuksi. Vesi- huoltolaitosten tulisi kuitenkin saada periä hulevesimaksua suoraan kiinteistönomistajalta tai -haltijalta sil- loin, kun kiinteistö on liitetty laitoksen hulevesiviemäriin. Laissa tulisi tällöin erityisesti säätää siitä, että vesihuoltolaitos perii kunnalta katujen, yleisten alueiden ja kunnan omistamien kiinteistöjen hule- vesiviemäroinnin kustannuksia vastaavan osuuden. Lisäksi laitoksella tulisi olla mahdollisuus veloittaa tar- vittaessa korotettua jäteveden käyttömaksua kiinteistöiltä, joiden hulevesiä johdetaan viranomaisen luvalla ehdotetun MRL 103 f §:n mukaisesti laitoksen jätevesiviemäriin. (Kuopion Vesi)
- Säännöksiä korvauksista tulisi vielä arvioida. Ehdotuksessa epäselväksi jää esimerkiksi, olisivatko alueella jo olevat viemärit vesihuoltolaitoksen taseessa ja tulisivatko uudet rakennettavat viemärit kunnan tasee- seen, ja mikä taho ja miltä osuudelta voisi periä asiakkailta maksuja. (MMM-RO)
- On kannatettavaa, että vesihuoltolaitos perisi kunnalta kustannuksia vastaavan korvauksen hulevesien vie- märeinnistä. Monilla vesihuoltolaitoksilla yleiset alueet ovat keskeisiä hulevesien tuottajia ja määrät ovat suuria. Säännökset lisäävät maksujen ja maksuperusteiden läpinäkyvyyttä ja laitosten talouden julkisuus- valvontaa eivätkä anna mahdollisuutta piilottaa yleisten alueiden hulevesikustannuksia muilta asiakkailta veloitettaviin jätevesimaksuihin. (Oulun Vesi)
- Tärkeää kustannusvastaavuuden periaatteen toteutumisen kannalta, että laitos saa korvauksen yleisten alu- eiden hulevesiviemäreinnistä. (Rautjärvi)
- Korvauksen määrittäminen esitettäisiin tarkemmin 18 §:ssä. Korvauksen periminen loisi kunnalle paineita hulevesimaksujen käyttöönotolle lisääntyvien kustannusten kattamiseksi. (Tampere)
- Määräys että vesihuoltolaitos perii korvauksen kunnalta turvaa vesihuoltolaitoksen aseman paremmin kuin valmistelun aikaisempi sanamuoto 'oikeus periä'. (Tampereen Vesi)
- Olisi tarkoituksenmukaista, että vesihuoltolaitos voisi edelleen periä yksityisoikeudellisia maksuja huleve- den viemäreinnistä suoraan asiakkailta. Ehdotuksen pohjalta tulisi valmistella valtakunnalliset suositukset tai antaa asetus, jolla vanhat sopimussuhteet saadaan muutettua uuden lain mukaisiksi. (Turku; Turun vesi- laitos)
- Pykälässä tulee mainita selkeästi, että laitoksen tulee periä kunnalta kustannuksia vastaava korvaus hule- veden viemäreinnistä (Vesiyhdistys ry)
- Säännös on tarpeellinen varmistamaan, että vesihuoltolaitos saa huleveden viemäreinnin kustannukset ka- tetuksi. Vesihuoltolaitoksen tulisi kuitenkin saada periä maksut suoraan kiinteistönomistajalta tai - haltijalta, kun kiinteistö on liitetty laitoksen hulevesiviemäriin. Tämä antaisi laitokselle ehdotettua parem- man mahdollisuuden saada kustannukset katettua. Laissa tulisi tällöin erityisesti säätää siitä, että vesihuol- tolaitos perii kunnalta yleisten alueiden ja ylipäättään kunnan omistamien kiinteistöjen hulevesiviemärein- nistä kustannuksia vastaavan korvauksen. Tämä on tärkeää, koska yleensä kunnan omistamilta yleisiltä alueilta tulee suurimmat hulevesimäärät. (VVY)
- Pykälän perusteluissa todetaan, että ”käytännössä kunta voisi MRL 103 c §:n perusteella antaa hule- vesimaksujen perimisen vesihuoltolaitoksen tehtäväksi hulevesien hallintaan liittyvänä tehtävänä.” La- kiekdotuksen 17 a tai c §:ssä ei kuitenkaan erityisesti todeta vesihuoltolaitoksen oikeudesta saada kunnalta maksua, jos se huolehtisi hulevesiviemäreinnin lisäksi joistain muistakin hulevesien hallintaan liittyvistä tehtävistä. On syytä harkita, tulisiko laissa erikseen vielä todeta siitä, että vesihuoltolaitos perii kustannuk- set kattavan maksun myös muista huleveden hallintaan liittyvistä toimenpiteistä, jos se ottaa ne hoitaak- seen. Vähintään perustelutekstejä tulee selkeyttää. (VVY)

18 § Maksujen yleiset perusteet

- Lisäysehdotus 1 mom. loppuun ja 2 momentiksi:
... Maksuihin ei saa sisältyä muita säännöllisiä tuloutuksia (omistajalle?). Maksuihin tulee sisällyttää (1) prosentti käytettäväksi tässä laissa määritellyn vesihuollon kehittämistä, toimintaedellytyksiä ja -varmuutta edistävään tutkimukseen.
Vesihuoltolaitoksen käyttöomaisuuden arvon ja peruspääoman arvostusperiaatteista sekä kohtuullisen tuoton määritystavasta, kiellelyistä muista säännöllisistä tuloutuksista ja siitä, miten maksuihin sisällytetyn yhden prosentin avulla saatuja tutkimusvaroja hallinnoidaan ja käytetään, säädetään tar- kemmin valtioneuvoston asetuksella. (CADWES)
- Mikäli valvontaviranomaisesta ei säädetä, toinen vaihtoehto voisi olla se, että määriteltäisiin nykyistä täs- mällisemmin, mikä voi olla esim. kohtuullinen tuotto pääomalle. Tällöin välttyttäisiin ylilyönneiltä palvelu- jen ja maksujen hinnoittelussa. (Kuopio)

- Tarkennus siitä, että maksuilla pitäisi pystyä kattamaan uus- ja korjausinvestoinnit, on kannatettava. Vanhentuneiden vesijohtojen uudistamisella voidaan vähentää putkirikkoja ja talousveden laadun häiriötilanteiden määrää. (THL)
- Maksujen oikeudenmukaisesta jakaantumisesta sopiminen voi viivästyttää vesihuoltoa koskevien erillissojelmien syntyä jopa vuosia. Vesilaitosten yleisesti tarkoitukseen käyttämä kaava saattaa johtaa mekaanisesti sovellettuna kohtuuttomiin maksuihin. 18 §:n toiseen momenttiin tulisi lisätä, että asiakkaiden katettaviksi saatetaan heidän käyttämistään palveluista aiheutuneet kustannukset aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Aiheuttamisperiaatteeeseen viitataan nykyisessä vesihuoltolain 19 §:ssä, kun puhutaan liittymis- ja perusmaksusta. Muutos toisi aiheuttamisperiaatteen myös käyttömaksuun. (Valio ja M2L)
- Kohtuullinen tuotto tulee määrittää tarkemmin ja sitoa peruspääomaan, ei laitoksen nykyarvoon (tasearvo). Se tulee rajata niin, että laitos pystyy toteuttamaan uus- ja saneerausinvestointejaan ilman kohtuuttomia maksuja. Kohtuullisena tuottona voidaan pitää enintään 6 % peruspääomasta. (Vesiyhdistys ry)
- Ehdotus täsmentää hyvin vesihuollon maksuilla ylläpidettävän omaisuuden rahoittamista. Myös kunnan tarjoaman palvelutuotannon piilotuotot (esim. tavanomaista suuremmat tila- ja maavuokrat) pitäisi jotenkin saada näkyviksi ja sen kautta rajattua pois. (VVY)

19 § Maksut

- Tärkeää että jatkossakin vesihuoltolaitoksen toiminta-alueiden eri osissa voi määräytyä perustein olla voimassa erilaiset liittymis- ja perusmaksut. (Kuopion Vesi)
- Myös erisuuriset käyttömaksut pitäisi toiminta-alueen eri osissa lain tasolla mahdollistaa. Tarpeen tähän tuovat mm. kuntaliitokset. Niissä on tullut vastaan tilanteita, joissa käyttömaksut liitoskunnan alueella ovat laskeneet emokunnan hintatasolle samanaikaisesti kun liitoskunnan vesihuoltoon on tarvinnut viivytyksettä investoida. Kustannukset kohdentuisivat paremmin ja tasapuolisemmin, jos toiminta-alueiden eri osilla voisi olla myös erisuuriset käyttömaksut esimerkiksi tavanomaista suurempien käyttö- tai investointikustannusten johdosta. (Kuopion Vesi)
- Pykälää tulisi muuttaa siten, että mahdollistettaisiin erisuuruinen käyttömaksu eri alueilla. Tämä mahdollistaisi etenkin haja-alueelle tehtävien viemäri-investointien kustannusten perimisen asiakkaalta pitemmällä aikavälillä. Nykyisin nämä investointikustannukset on perittävä asiakkaalta kerralla, pääosin suurena liittymismaksuna (toki myös pitemmällä aikavälillä perusmaksuna). Mikäli viemäriin liittymismaksu koetaan kohtuuttoman korkeana, päätyvät asiakkaat usein kustannuksia vertaillaessaan kiinteistökohtaisiin ratkaisuihin. Mahdollisuus erisuuruisen käyttömaksun perimiseen eri alueilla aiheuttamisperiaatteen mukaisesti saattaa edesauttaa myös vesihuoltolaitosten laajempaa yhteistyötä ja yhdistymisiä. (Paavolan Vesi)
- Kuntaliitoksia ja laitosten yhdistymistilanteita silmällä pitäen on tarpeen tarkastella mahdollisuuksia säätää siirtymävaiheen tilanteista siten, että mahdollistettaisiin esimerkiksi vesihuollon käyttömaksujen portaittainen tasaaminen toiminta-alueen eri osissa. (Turku)
- Laitoksella on oltava mahdollisuus periä myös erisuuruisia käyttömaksuja, kun se on perustelua. Maksut voisivat olla erisuuruisia esimerkiksi kuntarajat ylittävissä alueellisissa vesihuoltolaitoksissa, jotta eri kuntien asukkaat eivät joutuisi subventoimaan toistensa maksuja. Tämä edesauttaisi alueellisten vesihuoltolaitosten syntyä, joka on monialaryityksiä järkevämpi tapa kehittää vesihuoltoa. (Vesiyhdistys ry)
- Mahdollisuuden erisuuruisiin maksuihin tulee jatkossa koskea myös käyttömaksuja. Tämä mahdollistaisi toiminta-alueiden ulkopuolella olevien ”lievealueiden” nykyistä nopeamman liittämisen toiminta-alueeseen. Järjestelyllä vähennettäisiin myös tarvetta sellaisten vesiosuuskuntien perustamiseen, jotka on tarkoitus myöhemmin liittää muihin vesihuoltolaitoksiin. (VVY)
- Jos hulevesiä johdetaan jätevesiviemäriin, tulee vesihuoltolaitoksella olla mahdollisuus veloittaa VHL 19 §:ssä tarkoitettua jäteveden käyttömaksua jäteveden laadun ja määrän mukaan, mikä tarkoittaa, että hulevesiä jätevesiviemäriin johtavalta kiinteistöltä voidaan veloittaa korkeampaa jätevesimaksua. Osa hulevesiä ns. sekaviemäriin tai jätevesiviemäriin johtavista kiinteistöistä voi olla katuja, puistoja tms. yleisiä alueita, joilta tulee paljon hulevettä. Myös tällaisilta kiinteistöiltä tulee voida laskuttaa hulevedestä, vaikka niiltä ei johdettaisikaan jätevettä samaan viemäriin. Lakiehdotuksesta jää epäselväksi, veloittaisiko laitos kuntaa tällaisissa tilanteissa 17 c §:n mukaisesti vai 19 §:n mukaisesti. (VVY)

20 § Vesihuollon eriyttäminen kirjanpidossa

- Eriyttäminen on hyvä, luonnollinen ja perusteltavissa oleva asia. (HS-Vesi)

- Vesihuoltolaitoksen eriyttämistä kirjanpidossa on edelleen täsmennetty loppuraportissa esitetystä. Lain-säädännön täsmäntäminen on tärkeää, jotta vesihuoltolaitoksen talous saadaan läpinäkyväksi eikä erillistä regulaattoria tarvita. (Kuntaliitto)
- Kirjanpidollinen eriyttäminen on ainoa tapa arvioida hulevesimaksun suuruutta. (Rautjärvi)
- Hulevesien viemäroinnin ja vesihuollon eriyttäminen kirjanpidossa antaisi edellytyksen 17 c §:ssä esitettyjen, kunnalta perittävien korvausten määrittämiseksi vesihuoltolaitokselle aiheutuvia kustannuksia vastaviksi. Tämä palvelisi erinomaisesti vesihuoltolaitoksen kunnalta perimän korvauksen suuruuden määrittämistä kunnan tehtyä 17 a §:n mukainen päätöksen huleveden viemäroinnin järjestämisestä. (Tampere)
- Vesihuollon eriyttäminen kirjanpidossa ja oma tase ovat kannatettavia, koska ne tukevat laitosten talouden läpinäkyvyyttä. (VM)
- Pykälän tarkistaminen on tarpeellista, sillä se on jättänyt avoimeksi tavan, jolla kirjanpito eriytetään. Joissain kunnissa on käytetty ns. laskennallista eriyttämistä, jossa tasejatkuvuus ei toteudu. (VVY)

20 a § Vesihuoltolaitoksen yhtiöittäminen

- Kilpailluilla markkinoilla tapahtuvan kunnallisen elinkeinotoiminnan yhtiöittämisvelvollisuutta ja ylipää-tään julkisten palvelujen avaaminen kilpailulle on kannatettavaa. Säännöksen tarve vesihuoltolaissa jää kuitenkin epäselväksi. VM valmistelee kuntalakiin yhtiöittämisestä sääntelyä, joka ulottuu myös vesihuol-tolaitostoimintaan. Jos erityisiä syytä täydentävään sääntelyyn vesihuoltolaissa on, perusteluja tulisi tarkis-taa. Veden toimitus markkinatoimijoille ei vielä yksinään tarkoita kilpailluilla markkinoilla oloa ja yhtiöt-ämisvelvoitetta, jos laitoksella ei ole todellisia tai potentiaalisia kilpailijoita. (EK)
- Ovatko yhtiöittäminen veroseuraamukset nostamassa vesihuollon kustannustasoa ja siten vaikuttamassa laitosten talouteen ja edelleen toiminnan ylläpitoon? (ELY-PIR)
- Pykälää ei tulisi ottaa vesihuoltolakiin, vaan jättää sääntely kuntalain uudistuksen varaan. Muussa tapauk-sessa vastaavia säädöksiä tulisi ottaa lähtökohtaisesti kaikkiin muihinkin erityislakeihin, mitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. (Helsinki)
- Jos säädös otetaan vesihuoltolakiin, sitä koskevaa esitystä tulee tarkentaa. Yhtiöittämisvelvollisuuden tulisi koskea vesihuollonkin osalta kuntalain tapaan vain tehtäviä, joita hoidetaan kilpailutilanteessa markkinoil-la, ei koko vesihuoltolaitosta. On perusteltua, että yhtiöittämisvelvollisuuden ulkopuolelle on joka tapauk-sessa rajattu niin sanottu luonnollinen monopoli. (Helsinki)
- Yleisesti ottaen yhtiöittämiseen on syytä suhtautua positiivisesti. Kun toisaalla edellytetään tunnuslukujen käyttöä ja niiden esittämistä mm. toimintakertomuksessa, on suuntaus yhdenmukaiseen laitosrakenteeseen toivottava. Yhtiöiden tase-, tilinpäätös ja kustannusrakenteet ovat oleellisesti erilaisia kuin kuntien taseyk-sikköinä tai liikelaitoksina toimivien vesihuoltolaitosten ja vertailu näiden kesken johtaa monesti harhaan. (HS-Vesi)
- Pykälä voisi perustelujensa mukaan johtaa siihen, että HSY:n olisi yhtiöitettävä vesihuoltotoimintansa. VM:n valmisteleva kuntalaki on yleislaki, joka on tarkoitettu kattamaan kaikki kunnan toimialat. Ainoa oikea tapa on ratkaista yhtiöittämispakkoa koskevat kysymykset, on arvioida kunkin toimialan yksityis-kohtia VM:n ja TEM:n esitysten perusteella säädettyjen yleislakien mukaisesti. Jos yhtiöittämispakkoa koskeva säännös sisällytettäisiin vesihuoltolakiin, olisi vaikea perustella sen puuttumista kaikista muista erityislaeista. Jos sitä alettaisiin lisäillä eri toimialojen erityislakeihin, jouduttaisiin vaikeasti perustelta-vaan, sattumanvaraiseen ja sekavaan tilanteeseen. (HSY)
- Perustelut sivuuttavat hankalan rajanvedon kuntien yhteistoiminnan ja hankintatoiminnan välillä tulkites-saan vesihuoltopalveluiden tarjoamisen laajassa mitassa toiselle kunnalle johtavan automaattisesti hankin-tasuhteen olemassaoloon ja siten ns. out house -tilanteen syntymiseen. Kunnat voivat harjoittaa toimialaan-sa kuuluvaa toimintaa kuntalain mukaisesti yhteistoiminnassa. Kuntien yhteistoimintamuodot perustuvat aina yhteistoimintaan osallistuvien kuntien väliseen sopimukseen. Kunnat voivat sopia, että tehtävää hoitaa niiden puolesta kuntayhtymä, mutta myös löyhemmät sopimusjärjestelyt on oikeuskäytännössä hyväksytty. (HSY)
- Siltä osin kuin kuntien vesihuoltotoimintaan liittyy markkinaehtoista toimintaa, kuten kiinteistönomistajan tai toiminnanharjoittajan vastuulla olevia asennustöitä tai huolto- ja ylläpitopalveluita, tulee toiminnan markkinaehtoisuus arvioida kuntalain säädettävänä olevien säännösten mukaisesti. (HSY; samaan tapaan Kuntaliitto)
- Perusteluissa ei ole otettu huomioon hankintadirektiivien uudistusta, joka on parhaillaan vireillä. Direktii-vin mukainen lainsäädäntö sulkee melko täydellisesti pois kilpailuehtoisen toiminnan vesihuoltolain mu-kaisesta yhteistoiminnasta. Lisäksi se osoittanee, että kilpailuneutraliteettia koskevien säännösten laatimi-

nen on monitahoinen ja vaikea tehtävä, joka on syytä tehdä keskitetysti yleislainsäädäntönä. (HSY; Kuntaliitto)

- Sääntelyn lähtökohtana on, että mikäli kunta toimii kilpailutilanteessa markkinoilla, sen on annettava (kyseinen) tehtävä osakeyhtiön tai muun yksityisoikeudellisen yhteisön hoidettavaksi. Tässä vesihuoltolain tekstin valmistelija on tulkinnut periaatetta siten, että markkinaehtoisen toiminnan harjoittaminen johtaa koko vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisspakkoon, eikä sen - kuten sääntelyllä tarkoitetaan - ole yhtiöitettävä vain markkinaehtoiseksi katsottu tehtävä. Ajattelun virheellisyys tulee esille monistamalla säännös muille toimialoille. (HSY; samaan tapaan Kuntaliitto)
- Ehdotus lisää laadukkaamman sopimustoiminnan merkitystä toimittaessa muun yhteiskunnan tavoin yhä verkostomaisemmissa yhteistyörakenteissa. Tähän huoltovarmuusorganisaatio ja sen Vesihuoltopooli voivat tarjota tukea. (Huoltovarmuuskeskus)
- Säännös tarkoittaisi esim. sitä, että Joensuun Vesi -liikelaitos tulisi yhtiöittää, koska se huolehtii toisten kuntien jäteveden käsittelystä. Vaihtoehtona voisi olla laitoksen toiminnan laajentaminen seudulliseksi. Kunnan toiminnan sääntely tulisi ensisijaisesti määrittellä kuntalaissa. Sen määräysten tulisi ohjata myös vesihuoltolaitoksen mahdollisia yhtiöittämistarpeita, jolloin yhtiöittämisvelvoitteen sisällyttäminen erityislakiin olisi tarpeellista. (Joensuu)
- Kilpailuneutraliteetin varmistamiseen tähtäävä vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisvelvoite on esityksessä tarkoitettussa tilanteessa tärkeä. Yhtiöittämisen tulisi tapahtua yhdenmukaisesti muuhun lainsäädäntöön ehdotettujen yhtiöittämisvelvollisuutta koskevien säännösten kanssa. (KKV)
- Esitetty säännös yhtiöittämisspakkosta tulee poistaa erityislain luonteisesta vesihuoltolakiehdotuksesta, johon se ei sisältönsä puolesta kuulu. Kunnan toiminnasta markkinoilla ja yhtiöittämisestä tulee säätää valmisteltavana olevalla kuntalain muutoksella tai muulla kunnallislainsäädäntöön sisällytettävällä yleislailla. (Kuntaliitto)
- Yhtiöittäminen nähdään positiivisena, koska sitä kautta suuntaus on vesihuoltolain uudistusta sekä eriyttämisvelvollisuutta ja kustannusten oikeaa kohdentamista tukeva. Säännöksen tarkoitus on asettaa julkisyhteisöjen liiketoiminta samalle viivalle muiden markkinoilla yritysten kanssa sekä tuoda läpinäkyvyyttä vesiliiketoimintaan siten kun lakiluonnoksen 20 b -20 d §:ssä on ehdotettu. Laitosten kannalta esitys helpottaa mm. eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja antaa mahdollisuuden vesihuoltoalueliiketoiminnan pitkäjänteiseen ja tuloshakuiseen kehittämiseen. (Kouvolan Vesi)
- Tulisi pohtia samoin kuin sähkömarkkinoiden puolella on tehty, että kunta tai liikelaitos voisi omistaa verkostot ja kilpailua harjoittava kunnan omistama yhtiö voisi toimia markkinoilla. Tällöin verkoston omistajalle suoritettaisiin maksut kuten sähkötoiminnassa. Markkinoilla toimiva yhtiö vastaisi niin sanottuna tukkuyhtiönä ainoastaan veden myynnistä ja/tai jäteveden puhdistamisesta sekä mahdollisesti veden toimittamisesta ja jäteveden johtamisesta (siirtojohtot laitteineen) osakkaille. Menettely mahdollistaisi muidenkin toimijoiden osallistumisen vesihuollon markkinoille ja kilpailuun samoin kuin kadunpitäjän kannalta katu- ja vesijohtojen, jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston yhtäaikaisten toteuttamisen ja em. toimintojen yhteensovittamisen entistä paremmin. (Kuopio)
- Vaikka sääntely on lähtökohtaisesti hyväksyttävissä perustuslain 121 §:n näkökulmasta, tulisi velvoitteen kuitenkin määräytyä täsmällisesti. Perustelujen valossa määre "jos laitos toimii kilpailutilanteessa markkinoilla" ei vaikuta riittävän selkeältä. Määrettä tulee täsmentää ainakin perusteluissa. Lisäksi velvoite tulisi ottaa huomioon lain siirtymäsäännöksissä, joissa olisi säädettävä kohtuullinen siirtymäaika sille, mihin mennessä yhtiöittäminen on tehtävä. (OM)
- Perustelut tarvitsevat joiltain osin täsmentämistä. Epäselväksi jää mm. kunnallisen vesihuoltolaitoksen yhtiöittämistarpeen konkretisoituminen, jos se toimittaa merkittävässä määrin vettä toiselle vesihuoltolaitokselle tai yritykselle tai vastaanottaa niiden jätevesiä. Perusteluja tulisi täsmentää vähintäänkin niiltä osin, mihin toimitettavaa vesimäärää/vastaanotettavaa jätevesimäärää verrataan. (Kuopion Vesi)
- Lain perusteluihin kirjatut linjaukset ovat kannatettavia. (Oulun Vesi)
- Kunnallisten vesihuoltolaitosten yhtiöittäminen siirtäisi ne demokraattisen päätöksentekojärjestelmän ulkopuolelle. Tämä mahdollistaa pahimmassa tapauksessa talousvedellä tapahtuvan keinottelun ja ns. tuottamattomien kulujen siirtämisen kunnan vastuulle. Tällaiset seikat voivat vaikuttaa kohtuuhintaisen talousveden saatavuuteen ja siten lisätä merkittäväällä tavalla kuntalaisten eriarvoisuutta. (Porvoo)
- Omistajaohjaukseen liittyvä merkittävä asia. (Tampere)
- Yhtiöittämisvelvoite selkeyttää ja yksinkertaistaa seudullisen vesihuollon järjestämistä sekä varmistaa välillisesti vesihuoltolaitoksen ja kunnan kirjanpidon eriyttämistä. (Tampereen Vesi)

- Yhtiöittämisvelvoite on sinällään kannatettava, mutta se tulisi rajoittaa tilanteisiin, jossa vesihuoltolaitoksella on merkittävästi muuta kuin vesihuoltolaissa tarkoitettua myyntiä. Merkittävyyden määrä olisi syytä määrittää lakiehdotuksen perustelutekstissä. (Turku; Turun vesilaitos)
- Se, että vesihuoltolainsäädännön kautta pitäisi säätää vesihuoltolaitosten yhtiöittämisestä kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi, lienee tässä yhteydessä vierasta, kun tämänkaltaiset varmistukset koskevat muitakin kunnallisia liikelaitoksia kuten esim. satamat. Näin ollen kunnan vesihuollon organisaatiomuoto tulisi perustua muuhun lainsäädäntöön. (Vaasa)
- Varmuus siitä, että tuleva yhtiömuotoinen vv-laitos osallistuu kunnan kehittämiseen esim. vähemmän kannattavilla teollisuusalueilla vaarantuu. (Vaasa)
- Säännös tulee poistaa erityislain luonteisesta vesihuoltolakiehdotuksesta. Kunnan toiminnasta markkinoilla ja yhtiöittämisestä tulee säätää kuntalaissa. Kunnalle asetettu VHL 6 §:ssä asetettu vesihuollon järjestämisvastuu ei jätä sille mahdollisuutta luopua vesihuollon järjestämisestä. Kuntalain 2 §:n mukaan kunnalla on itsehallintonsa nojalla vapaus valita tapa, jolla se hoitaa sille laissa säädetyt tehtävät. Vesihuollon harjoittaminen ei ole markkinoilla kilpailutilanteessa harjoitettavaa toimintaa, minkä tulkinnan myös EU:n komissio on hyväksynyt, vaan kunnalle laissa säädetyt peruspalvelun järjestämistä, johon liittyy myös kunnalle viranomaisena vesihuolto-, terveyden-suojelu-, valmius- ja pelastuslaeissa asetettuja suunnittelovelvoitteita. Kunnalla on osaltaan velvollisuus huolehtia valmiussuunnittelulla ja poikkeusoloihin varautumisella siitä, että vesihuolto-toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa. (Vantaa)
- Vesihuollon harjoittamista ei voi verrata Palmia-liikelaitoksen tai valtion Tielikelaitoksen (Destia) toimintaan markkinoilla kilpailijoina yksityisten palveluntarjoajien kanssa. Silta osin kuin kuntien vesihuoltotoimintaan liittyy markkinaehtoista toimintaa, kuten kiinteistönomistajan tai toiminnanharjoittajan vastuulla olevia asennustöitä tai huolto- ja ylläpitopalveluita, tulee toiminnan markkinaehtoisuus arvioida kuntalain säännösten mukaisesti. (Vantaa)
- On kestävämpiä, että kunnallisia vesihuoltolaitoksia kohtaavat massiiviset ja kalliit yhtiöittämisjärjestelyt perustuisivat yksittäistapaukselliseen arviointiin ja täsmentymättömiin määritelmiin toimimisesta kilpailuilla markkinoilla. Lisäksi elinkeinotoiminnan luonteisuutta arvioitaessa vakiintuneesti käytetyt merkitykselliset ominaisuudet (palvelun tai tuotteen vastaavuus yksityisen elinkeinonharjoittajan toimesta tarjottuun tuotteeseen tai palveluun, palvelun tai tuotteen hinnoittelu sekä toiminnan markkinointi ja suuntautuminen rajoittamattomaan asiakaskuntaan) eivät ylipäätään toteudu vesihuoltolaitoksen toiminnassa. (Vantaa)
- Osakeyhtiötoiminnan keskeinen liiketoimintaperiaate voiton tuottamisesta osakkeenomistajille ei sovellu vesihuoltotoimintaan. Kunnallisilla vesihuoltolaitoksilla on ollut mahdollisuus pitää maksurakenne vesihuoltolain tarkoittamalla tasolla. Yhtiöittämisen seurauksena muun muassa vieraan pääoman hankinta tulisi kallistumaan, mikä korottaisi vääjäämättä maksuja, samoin kuin kunnan vesihuoltolaitosyhtiölle antamien takauksien kuuluminen EU:n valtioneukisääntelyn piiriin. Vesihuoltolaitoksen vakuudet tulisi järjestellä uudestaan muun muassa siten, että julkinen takaus kattaisi enintään 80 % lainasaamisen tai muun rahoituslaitoksen määräästä ja yhtiö maksaisi takauksesta markkinaperusteisen hinnan. Vastaavasti vesihuoltolaitosyhtiön toiminnan alijäämäisyys tilanteessa kaupungin omistamalleen yhtiölle suorittama pääomitus arvioidaisiin valtioneukisääntelyn kautta. Tavoitetta vesihuoltopalvelun järjestämisestä valtakunnallisesti tasa-arvoisin perustein ei toteuta se sattumanvarainen ja määritelmällisesti täsmentymätön tekijä, katsotaanko alueellisen vesihuoltolaitoksen toimivan kilpailuilla markkinoilla vai ei. (Vantaa)
- Vesihuoltolain 18 §:n 3 momenttiin vesihuollon tukemisesta ei ehdoteta muutoksia. Säännöksen soveltaminen yhtiömuotoiseen vesihuoltolaitokseen, jonka tulkittaisiin toimivan kilpailuilla markkinoilla, olisi lähtökohtaisesti EU:n valtioneukisääntelyn vastaista. (Vantaa)
- Vesihuollon järjestäminen osakeyhtiössä muuttuu lähtökohtaisesti läpinäkymättömämmäksi kuin osana kunnallista organisaatiota ja kuntalaisten valvonta- ja vaikutusmahdollisuudet heikkenevät. Vesihuolto ei ole sellaista kunnallista liiketoimintaa, johon liittyvää päätöksenteon julkisuutta tai muutoksenhakumahdollisuuksia tulisi rajoittaa. (Vantaa)
- Vesihuoltolain 10 §:stä seuraa sopimuspakko, jonka perusteella vesihuoltolaitoksella ei siten olisi mahdollisuutta omin toimin vaikuttaa toimimiseensa kilpailuilla markkinoilla (vrt. perusteluissa mainittu veden toimittaminen teollisuusyritykselle). (Vantaa)
- Ehdotukseen sisältyvät yhtiöittämislinjaukset eivät ole sopuosinnassa EU-valtioneukisääntöä koskevien linjausten kanssa. Linjaus on, ettei vesihuoltoa ole tarkoituksenmukaista yhtiöittää eikä toimintaan katsota kansallisesti liittyvän merkittäviä valtioneukiongelmia. Ehdotus poikkeaa olennaisesti näistä linjauksista.

Vesihuoltolaissa ei tulisi säätää yhtiöittämisestä ehdotetulla tavalla, ja säännökset tulisi poistaa esityksestä. (VM)

- Yhtiöittäminen liittyy VM:ssä valmisteilla olevaan kuntalain muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen, jossa kunnille säädetään yhtiöittämisvelvollisuus niiden toimiessa kilpailutilanteessa markkinoilla. Kilpailutilanteessa markkinoilla ei katsottaisi hoidettavan luonnollisen monopolitoiminnan muodostavia tehtäviä. Poikkeus koskisi nimenomaan vesihuoltoa. Kuntalain muuttamista koskeva esitys liittyy samoihin perusteisiin kuin mihin on viitattu vesihuoltolakia koskevassa esityksessä. Kuntalain sekä vesihuoltolain muuttamista koskevien esityksien on koettu olevan osin osittain ristiriidassa keskenään (VM)
- Esityksessä ei ole arvioitu, kuinka montaa vesihuoltolaitosta uudet säännökset koskisivat. Palautteen perusteella linjaus merkitsisi useiden kunnallisten liikelaitosten yhtiöittämistä. Lähes kaikki kunnalliset vesihuoltolaitokset vastaanottavat teollisuusyrityksien jätevesiä ja useilla alueilla vastaavat myös pienten vesihuoltolaitosten jätevesien puhdistamisesta. Esitetyillä yhtiöittämissäännöksillä on erittäin suuret vaikutukset vesihuoltolaitoksien toimintaan, kuntien mahdollisuuteen tehdä vesihuollossa yhteistoimintaa sekä pienten vesihuoltolaitoksien toimintaan. Lisäksi esityksessä ei ole arvioitu esityksen kuntatalousvaikutuksia. Esityksessä tulisi tarkemmin arvioida kilpailutilanteen syntymistä esitetyissä tapauksissa ja esityksen vaikutukset tulisi arvioida tarkemmin ennen esityksen antamista. (VM)
- Vesihuoltolaitosten julkinen omistus on yhtäältä tärkeää (kunnat omistajina). Toisaalta riittävä laitoksen toiminnan ja talouden eriyttäminen omistajakunnasta mahdollistaa laadukkaiden vesihuoltopalvelujen turvaamisen. Myös vesihuolto-liikelaitoksen ja muiden kunnallisten laitosten taloudenpidon eriyttämistä tulisi lisätä. Kunnallisten vesihuoltolaitosten yhtiöittäminen voi auttaa näiden tavoitteiden saavuttamista. Sen avulla voidaan lisätä talouden läpinäkyvyyttä ja vertailukelpoisuutta vesihuoltolaitosten kesken. (VVY)
- Lähtökohtaisesti yhtiöittämisen tulisi perustua omistajakuntien vapaaehtoiisiin päätöksiin. Yhtiöittämisvelvollisuus voisi tulla kuitenkin kysymykseen, jos vesihuoltolaitos toimii kilpailutilanteessa. Ehdotuksen perustelut ovat jonkin verran epäselvät ja keskeneräiset, ja niiden perusteella on vaikea arvioida, mitkä laitokset kuuluisivat yhtiöittämisvelvollisuuden piiriin. Lisäksi ehdotuksesta puuttuu kokonaan, kuinka henkilöstön asema turvattaisiin yhtiöittämisilanteessa. Edellä mainittuja asioita tulee tarkentaa. (VVY)
- Yhtiöittämisen tulee perustua huolellisiin selvityksiin, ja sen tavoitteena tulee olla vesihuollon kehittäminen ja toimintaedellytysten parantaminen. Yhtiöittämisessä tulisi selvittää mahdollisuudet vesihuollon alueellisen yhteistyön tiivistämiseen, kuten ylikunnallisen vesihuoltolaitoksen perustamiseen. Yhtiöittämiselle tulee myös saada riittävä siirtymäaika. Jos yhtiöittämisvelvollisuus aiotaan toteuttaa, on myös syytä tarkastella, ovatko ehdotetut talouden valvontaa koskevat säännökset pitkällä aikavälillä riittäviä. (VVY)
- Vesihuoltolaitosten toiminnassa tulee organisaatiomallista riippumatta pyrkiä ensisijaisesti toimialakohtaiseen organisointiin. Tällä turvattaisiin vesihuoltolaitoksen edellytykset ydintoimintaansa keskittymiseen ja kustannusten läpinäkyvyyteen vesihuoltolain keskeisten periaatteiden mukaisesti. (VVY)

20 b § Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

- Esitetty lisäys on hyvä. (Paavolan Vesi)
- Huleveden viemäroinnin tietojen esittämiseen velvoittaminen vesihuoltolaissa toisi läpinäkyvyyttä mm. hulevesien hallinnan kustannusten kattamiseen kunnan tehtyä 17 a §:n mukaisen päätöksen huleveden viemäroinnin järjestämisestä. (Tampere)
- Velvoite esittää tiedot huleveden viemäroinnistä toimintakertomuksessa edesauttaa sitä, että kunta maksaa korvauksen laitokselle hulevesien viemäroinnistä aiheutuneista kustannuksista. (Vesiyhdistys ry)

20 c § Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöstietojen ja toimintakertomuksen tarkastaminen

- Tilintarkastusmenettely muuttuisi tuntuvasti pienten vesiosuuskuntien näkökulmasta, koska kaikilta vesihuoltolaitoksilta edellytettäisiin ammattitilintarkastajan suorittamaa tilintarkastusta. Tilintarkastuslain 4§:n mukaan tilintarkastaja voidaan jättää eräin edellytyksin valitsematta. Lakimuutos ei ole pienten vesiosuuskuntien kannalta tarkoituksenmukainen tai mielekäs. Sen sijaan vesiosuuskuntien toimintaan tulisi soveltaa asunto-osakeyhtiölain 6 §:n mukaista mallia toiminnantarkastuksesta niissä yhteisöissä, joissa tilintarkastuslain mukaista tilintarkastajaa ei ole, eikä siitä muutoin yhtiön säännöissä ole määrätty. Tämä menettely olisi riittävää turvaamaan pienten vesiosuuskuntien toiminnan läpinäkyvyyttä. (SVOSK)

20 d § Tilinpäätöstietojen, toimintakertomuksen, toimitusehtojen ja tunnuslukujen julkistaminen

- Muokausehdotus 1 mom. lopuksi:

...sekä vesihuollon hintatasoa, *kustannustehokkuutta, laatua, kannattavuutta, pääoman tuottoa sekä korjausinvestointien riittävyttä* kuvaavat tunnusluvut. (CADWES)

- Taloutta kuvaavien tietojen julkistamisen osalta jää epäselväksi, poikkeako vaadittu tietojen julkistaminen kunnan yleisestä tiedottamisvelvollisuudesta. (HSY)
- Ehdotus selkeyttää vesihuoltolaitoksen tiedottamisvelvollisuutta. Tietojen julkaisemisen laitoksen tai kunnan verkkosivulla tulisi nykypäivänä riittää täyttämään lain vaatimukset. (VVY)
- VVY ylläpitää vesihuoltolaitosten tunnuslukujärjestelmää. Ehdotuksessa mainittujen tunnuslukujen määrittäminen ja niiden pohjana olevien perustietojen kerääminen vesihuoltolaitoksilta tulee järjestää niin, että se ei aiheuta päällekkäistä työtä. Toimintakertomukseen tarvittavien tunnuslukujen tulee tältä osin olla yhteensopivia vesihuoltolaitosten tunnuslukujärjestelmän kanssa. (VVY)

20 e § Vesihuollon tietojärjestelmä

- Talousveden laatutiedot tullaan kokoamaan ja laskemaan niiden pohjalta tunnuslukuja vuodesta 2014 alkaen ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmän (YHTI) avulla. (AVI-ES)
- Ympäristöhallinnon on tärkeää tehdä yhteistyötä perusteluissa mainittujen tahojen lisäksi Valviran ja aluehallintovirastojen kanssa. Tietojärjestelmän avulla suunnitellaan kerättävän sellaista tietoa vesihuoltolaitoksista, joka on oleellista olla myös ympäristöterveydenhuollosta vastaavien valtion viranomaisten käytettävissä. (AVI-ES)
- Perusteluissa on mainittu, että tietojärjestelmään voitaisiin sisällyttää myös tietoja, joita tarvittaisiin EU:lle toimitettaviin raportteihin ja valtakunnallisiin yhteenvertaamisiin. Epäselväksi jää, mitä tietoja tällä on tarkoitettu. Mikäli on tarkoitus, että terveydensuojeluviranomaiset saavat raportointiaan varten vesilaitostietoja tietojärjestelmästä, tulisi tietojärjestelmän olla yhteensopiva ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmän (YHTI) kanssa. (AVI-IS)
- Esitetty lisäys on tärkeä. Viime vuosina vesihuoltolaitokset ovat aiempaa useammin kyseenalaistaneet valtionhallinnon vesihuoltotietojen keräämisen. Vesihuoltolaitosten velvoittaminen tietojen toimittamiseen selkiyttää tilannetta. (ELY-EPO)
- ELY-keskuksilla on tarvetta vesihuoltolaitosten verkostojen paikkatietoaineistoille. Myös niiden ylläpito ajantasaisena on tärkeää. Paikkatietojen kerääminen ja ylläpito tulee kuitenkin olemaan haasteellista. Suuri osa vesihuoltolaitoksista pystyy toimittamaan paikkatiedot helposti vuosittain tietojärjestelmään, mutta pienillä laitoksilla paikkatietoja ei ole kaikilta osin olemassa ja niiden valmiudet tietojen ylläpitämiseen ja toimittamiseen tietojärjestelmään ovat heikot. (ELY-EPO)
- Tietojärjestelmän ylläpitäjälle (SYKE) tulisi säätää mahdollisuus ryhtyä pakkotoimiin vesihuoltolaitoksen tietojen saamiseksi järjestelmään. Vaihtoehtoisesti ELY-keskuksen valvontaviranomaisen roolia tulisi laajentaa 20 e §:ää koskeva tai siirtää vesihuollon tietojärjestelmää koskeva pykälä 3 lukuun. (ELY-EPO)
- Tarpeellinen säännös. (ELY-KAI)
- Ylläpitäjällä tulee olla resurssit ja valtuudet järjestelmän laadukkaaseen ylläpitoon. (ELY-HÄME, ELY-PIR) Kerättävien maksujen tulee ohjautua myös ELY-keskuksille siltä osin, kun ne osallistuvat järjestelmän ylläpitoon (ELY-EPO)
- Kokonaisvastuu tietojen keräämisestä ja järjestelmän ylläpidosta tulisi olla Suomen ympäristökeskuksella (ELY-KAS)
- Hyvä lisäys, jonka mukainen tietojen toimittamisvelvollisuus helpottaa vuotuisten tietojen saamista vesihuoltolaitoksilta ja vähentää toivottavasti tietojen keräämiseen käytettävää työaikaa ELY:ssä. (ELY-KES)
- Järjestelmään talletettavien tietojen tulee olla tarpeeseen perustuvia. Järjestelmän tulee olla toimintavarma ja helppokäyttöinen. Selvilläolovelvoitteeseen perustuen vesihuoltolaitosten tarkkailutiedot sekä talousveden laatutiedot tulisi tallentaa tietojärjestelmiin (sähköisenä siirtona). Erityisen tärkeää on raakavettä koskevien analyysitulosten tallentaminen ympäristöhallinnon pohjavesitietojärjestelmään. (ELY-PIR)
- Tietojen tulisi olla paremmin hyödynnettävissä. Esimerkiksi vesienhoidossa on jo lähtökohtana se, että raakavesitulokset olisivat tallennettu ympäristöhallinnon pohjavesitietojärjestelmään. Nykyisin käytännössä tulokset pitää pyytää erikseen, eikä ELY-keskuksilla välttämättä ole resursseja järjestelmien ylläpitoon. (ELY-PIR)
- Tietojärjestelmään toimitettavista tiedoista tulee tarkemmin säätää erikseen annettavalla asetuksella ehdotuksesta poiketen. Tämän vuoksi 3 momentti paikkatiedon toimittamisesta tulisi poistaa. (ELY-POP)
- Muodostaa tärkeä kokonaisuuden, sillä ELY-keskuksen toiminta valvontaviranomaisena perustuu pitkälti vesihuoltolaitoksilta ja kunnilta saatavien luotettavien ja ajantasaisten tietojen hyödyntämiseen. Järjestelmä

tulee toteuttaa siten, että vesihuoltolaitokset pystyvät itse hyödyntämään sekä tarkastamaan ja korjaamaan järjestelmään toimitetun tiedon. (ELY-POS)

- 1 momentti tulisi muuttaa muotoon: *Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön, kuntaliiton ja vesilaitosyhdistyksen kanssa.* Tämä kuvaisi kaikkia niitä tahoja, joiden yhteistyö on välttämätöntä vesihuollon tiedonhallinnan järjestämisessä. ELY-keskuksella ei olisi roolia ylläpitäjänä. (ELY-POS)
- 3 momentti tulisi poistaa. verkostojen paikkatiedoista tulisi säätää asetuksella vesihuollon tiedonhallintahankkeessa sovitulla tavalla. Vesihuoltolaitoksille tulee luoda toimiva ja tietojärjestelmäriippumaton rajapinta paikkatietojen toimittamiseksi esimerkiksi kuntaliiton hallinnoimaan palvelimeen. (ELY-POS)
- ELY-keskuksilla ei tule olla lakisäateistä roolia järjestelmän ylläpidossa. Ylläpito ei ole alueellinen tehtävä. Se olisi uusi tehtävä ELY-keskuksille, joilla ei tehtävään ole osoittavia resursseja. (ELY-UUD)
- Evira toivoo, että siltä pyydetään lausunto asetuksen valmistelussa, jos kerättävä tieto sisältäisi tilastoja elintarvikealan asiakkaiden vedenkulutuksesta elintarvikealan valvontaa tukemaan. (Evira)
- Säännöksestä ei käy ilmi, onko esimerkiksi kunnan valvovalla viranomaisella mahdollisuutta saada tietoja tästä järjestelmästä. Järjestelmän käyttöoikeuksista tulisi olla lisää tietoa. (Helsinki)
- Kustannusten periminen vesihuoltolaitoksilta voi olla haastavaa, kun laitosten lukumäärä on suuri. Laitoksilla tulisi hyvän hallintotavan mukaisesti olla hyvä vaikutusmahdollisuus järjestelmän tietosisältöihin, käytettävyyteen, kustannuksiin yms. Tätä asiaa hoitaisi parhaiten Vesilaitosyhdistys. (HS-Vesi)
- Paikkatietojen toimittaminen järjestelmään ei ole tarkoituksenmukaista vaan niiden yhteiskäytöstä tulee sopia erikseen. Paikkatietoihin liittyy hyvin laajasti erilaisia vastuuta mm. sijainnin osoittamisen suhteen, tietojen ajan tasalla pito on oma haasteensa ja lisäksi paikkatietojen luottamuksellisuus on tärkeää turvata. (HS-Vesi)
- Tietojärjestelmän ensisijainen tarve liittyy vesihuollon valvonnan ohella valtiolle kuuluvaan raportointiin. Kyseessä ovat valtiolle kuuluvat tehtävät, jonka kustannuksia ei tule vyöryttää vesihuoltolaitoksille ja sen kautta kuluttajille. Ehdotetun 20 e §:n 1. momentin jälkimmäinen lause tulee poistaa. (HSY)
- Ehdotus paikkatietojen luovuttamisesta SYKelle on ylimitoitettu ja huonosti perusteltu eikä aineiston suunniteltua käyttötarkoitusta ole kerrottu. Tilastoinnin ja raportoinnin työkaluksi toimittamisvelvollisuus on täysin ylimitoitettu ja tarvittavat tiedot voidaan toimittaa muutenkin. Paikkatiedon hankinta on kallista ja sen laatuun ja luotettavuuteen liittyy laitoskohtaisia tekijöitä, joista ainoastaan paikkatiedon omistaja voi olla tietoinen ja siten vastuullinen. Paikkatietoaineisto ei voi olla laitosturvallisuuden ja riskienhallinnan näkökulmasta julkista. Sijaintitietojen luovutusvelvollisuus kohdistuu myös vesihuoltolaitoksen omaisuuteen, mutta asiaa ei ole huomioitu omaisuuden suojaan koskevan tarkastelun yhteydessä. (Jyväskylän Energia)
- Tavoite jonka mukaan tiedot erilaisista maanalaisista verkostoista tulisi saattaa sähköiseen muotoon vuoden 2014 loppuun mennessä, ei edellytä paikkatietojen luovuttamista puhumattakaan luovutusvelvollisuuden kirjoittamisesta lakiin. Suomessa on myös käytössä useita paikkatietojärjestelmiä. Ehdotamme, että paikkatiedon luovutusvelvollisuus poistetaan lakiehdotuksesta ja tietojen luovutusvelvollisuus rajataan muutenkin sellaiseen tietoon jota Suomen ympäristökeskus todella tarvitsee viranomaistehtävien hoitamiseen ja kykenee tietoa siihen käyttämään. (Jyväskylän Energia)
- Tietojärjestelmään tulisi lisätä tiedot kuivakäymälöistä vakinaisissa asuinkeuhkeissa ja mahdollisesti myös vapaa-ajan asunnoissa. Kuivakäymälärekisteriä on tarkoituksenmukaista kerätä ja ylläpitää rakennusvalvonnan viranomaisten toimesta samalla kun muutakin tilastotietoa rakennuksista kirjataan. Tällä hetkellä kokonaisvaltaista tilastotietoa kuivakäymälöistä ei Suomessa ole. (KSH)
- Suositellaan pykälän nimeämistä **Vesihuollon tietopalvelujärjestelmäksi**. Palvelu kuvaa paremmin sitä, että järjestelmän tulee perustua siihen, että tieto on noudettavissa vesihuoltolaitoksen tietopalvelujärjestelmästä. Kyseessä ei ole siis uusi tietojärjestelmä. (Kuntaliitto)
- Paikkatietojen toimittamisvaatimus ei ole tarpeen tämän lain tavoitteiden saavuttamiseksi. Toisaalta verkostojen paikkatietojen vapaaseen saatavuuteen liittyy vesihuoltolaitosten kannalta merkittäviä tietoturva- ja turvallisuusriskejä. (Kuntaliitto)
- Kyseessä on valtion tehtävä eikä kustannuksia saa vyöryttää vesihuollon asiakkaille. Raportointitehtävien kustannusten kattamisen ei tule tapahtua liikevaihtoon sidotulla veroluontoisella maksulla. Tämä olisi uusi periaatteellinen linjaus eikä hyväksyttävä. Tietojärjestelmää tarvitaan vesihuoltolaitosten valvonnan lisäksi pääasiallisesti raportoinneissa, joita Suomen valtio tekee EU:n säädösten johdosta. (Kuntaliitto)
- Vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä täytyy säätää kuntalaissa, ei vesihuoltolaissa. (MTK)

- Pykälä sisältää riittävän tarkkarajaiset säännökset tietojen luovutusvelvollisuudesta ja maksujen perimisoikeudesta. Säännöksestä voisi kuitenkin ilmetä täsmällisemmin rekisterinpitäjä ja tietojärjestelmän sisältö samoin kuin järjestelmään tallennettavien tietojen julkisuus. (OM)
- Pykälän 4 momentin perusteella jää epäselväksi, mitä tietojärjestelmän käyttöönotolla tarkoitetaan. Jatkovalmistelussa tulee selkeyttää tietojärjestelmän käyttöönottamiseen liittyvää voimaantulosääntelyä. (OM)
- Tulee varmistaa, että järjestelmän kustannukset pysyvät kohtuullisina. Tältä osin tulisi hyödyntää Vesilaitosyhdistyksen asiantuntemusta ja kokemusta mm. tunnuslukujärjestelmän rakentamisessa ja käytännön toteuttamisessa. Voitaneen olettaa, että laitospohjainen kustannus tietojärjestelmästä on pienempi kuin Vesilaitosyhdistyksen olemassa olevassa tunnuslukujärjestelmässä, sillä käyttäjien määrä tulee olemaan merkittävästi suurempi. (Paavolan Vesi)
- Tietojärjestelmä helpottaisi eri viranomaisten hallinnollisten tehtävien hoitamista mm. maakuntakaavoituksessa. (Pohjois-Savon liitto)
- Perustelutekstiä voisi tarkentaa siten, että vesihuoltolaitosten talousveden laatutietoihin, EU:n raportteihin ja valtakunnallisiin yhteenvetoraportteihin tarkoitetut tiedot on tarkoitus koota STM:n hallinnonalalle suunnitellun ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmän (YHTI) kautta, mikä ei ole osa vesihuollon tietojärjestelmää, vaikkakin järjestelmien yhteensovittaminen pyritään saamaan mahdollisimman saumattomaksi. (STM)
- On huolehdittava siitä, että järjestelmän kustannukset ovat suhteessa saatavaan hyötyyn. Tarkoitukseen on suunnattava myös valtionhallinnon resursseja. (SVYL)
- Järjestelmän ylläpito edellyttää, että tietojen toimittamisesta säädetään lailla ja tarkemmin asetuksessa. Lain toimeenpanon valvonnan kannalta tulisi toimittaa myös toiminta-alueiden rajat paikkatietona. Verkostojen paikkatietojen toimittaminen edellyttää, että laitokset ensin kartoittavat verkkotietonsa. Ehdotus 3 momenttiin:
...tulee toimittaa tietojärjestelmään *toiminta-alueensa ja* verkostojensa paikkatiedot. (SYKE)
- Ehdotetaan harkittavaksi, että säädettäisiin vesihuoltolaitoksen velvollisuudesta ilmoittaa rakennusvalvontaan rakennuksen liittämistä vesihuoltolaitoksen verkostoon. Ilmoitusvelvollisuus kuuluu rakennuksen tai kiinteistön haltijalle kunnan sitä erikseen kysyessä, mutta liittymämuutostiedon välittäminen rakennusvalvontaan olisi tällä tavoin sujuvampaa. (SYKE)
- Jos tarkoitus on korvata nykyiset useat järjestelmät yhdellä, on kehitys hyvä. Järjestelmän tulisi kuitenkin rakentaa rajapintamahdollisuus, jotta tieto siirtyisi automaattisesti. (Turku; Turun vesilaitos)
- Olisi kohtuutonta periä järjestelmän kustannukset vesihuoltolaitoksilta, koska tietojärjestelmät palvelevat erityisesti viranomaisten kansallisia ja kansainvälisiä raportointitarpeita. Jos maksuun päädytään, siinä tulisi olla kiinteä, laitoksen koosta riippumaton osuus. (Turku; Turun vesilaitos)
- Tietojärjestelmä on kannatettava. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että talousveden laatuun liittyvien tietojen raportointi on terveydensuojelulain nojalla sisällytetty sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen 461/2000. Asetuksen mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaiset vastaavat talousveden laadun raportoinnista aluehallintoviranomaisten kautta THL:lle, joka vastaa tietojen raportoinnista Euroopan komissiolle. Raportointien kehittämiseen liittyvää terveydensuojelu-, kuluttajaturvallisuus- ja tupakkavalvonnan yhteistä ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmähanketta on valmisteltu Valviran johdolla vuodesta 2009 ja se on tarkoitus ottaa asteittain käyttöön lähivuosien aikana. (THL)
- Tietojärjestelmän kustannukset tulee ylläpitäjän kattaa veroilla tai muilla tavoin. Osalla laitoksista ei ole riittäviä tiedonkeruuseen liittyviä järjestelmiä, mikä aiheuttaa kuluja laitoksille. Laitoksen erilaisuudesta johtuen tietojenkeruussa on suuri virhemahdollisuus ja kysymysten tulkinta voi olla ongelmallista. Tulee varmistaa, että tietoja ei kerätä tarpeettomasti. (Vesiyhdistys ry)
- Verkostojen paikkatiedot tulee säilyttää laitoksilla turvallisuusriskien välttämiseksi / yksityiskohtaista paikkatietoa ei pidä olla saatavilla. (Vesiyhdistys, Turku; Turun vesilaitos) Tarvittaessa viranomaiset voisivat saada esim. rajapinnan kautta katseluoikeuden tietoihin. (Turku; Turun vesilaitos)
- Laissa tulee edellyttää, että laitoksilla on tiedot verkostojen ja laitteidensa sijainnista sähköisessä muodossa. (Vesiyhdistys ry)
- 1 momentin perusteluissa tulisi olla viittaus valtion maksuperustelakiin, koska kyseessä on valtion maksu. (VM)
- Ehdotus yhteiskäyttöisestä tietojärjestelmästä on kannatettava. Tärkeää että vesihuoltolaitosten käytössä oleva tunnuslukujärjestelmä integroitaisiin tarkoituksenmukaisella tavalla järjestelmään. (VVY)
- Tietojärjestelmää tarvittaisiin pääosin erilaisissa viranomaistehtävissä. Sen kustannuksia ei tule säilyttää vesihuoltolaitoksille. (VVY)

- Paikkatietojen toimittamisesta tietojärjestelmään ei tule säätää. Ensinnäkään vesihuollon tiedonhallinnan kehittämishankkeessa ei ole suunnitteilla verkostojen paikkatietojen toimittamista järjestelmään. Toisaalta paikkatietojen vapaaseen saatavuuteen liittyy merkittäviä tietoturva- ja turvallisuusriskejä. (VVY)
- Velvoite verkostotietojen saattamisesta sähköiseen muotoon on kannatettava joskin haasteellinen. Se on tarpeen paitsi vesihuoltolaitoksen oman toiminnan tehostamisen myös muiden laitoksen verkostojen kanssa työskentelemään joutuvien tahojen (esim. muut verkonhaltijat, kaivu-urakoitsijat, jne.) kannalta. (VVY)
- Vesihuollon tietojärjestelmän sijasta järjestelmästä tulisi käyttää nimeä ”yhteiskäyttöinen tietopalvelujärjestelmä”. (VVY)
- Perusteluissa tulisi todeta, että vesihuoltolaitosten toimintaa käsitteleviä tietoja toimitetaan viranomaisille muun ohella ympäristönsuojelulakiin ja terveydensuojelulakiin perustuen. Vesihuollon tietojärjestelmä tulee sovittaa ominaisuuksiltaan sopivaksi muiden viranomaisten tietojärjestelmien kanssa. Tietojärjestelmien tulee käyttää toistensa tietoja, jolloin vesihuoltolaitos toimittaa tarvittavan tiedon viranomaisille vain kerran. Olisi myös syytä harkita tietojärjestelmää ja sinne toimitettavia tietoja koskevista siirtymäajoista säätämistä lain tasolla. (YM)

24 § Sopimuksen irtisanominen

- Perustelujen mukaan kunta vastaisi vesihuollon turvaamisesta, jos sillä edelleen olisi 6.2 §:n mukaan siihen velvollisuus. Todellisuudessa lähes kaikissa tilanteissa on edullisinta toimittaa vettä tai johtaa pois jättevettä putkea pitkin eli lähes kaikissa tapauksissa vastuu jää vesihuoltolaitoksille. (ELY-VAR)
- Kohta pitäisi muotoilla uudelleen, koska helposti syntyy kiista syntykö irtisanomisesta ylimääräisiä kustannuksia. Lähtökohta pitäisi olla, että ylimääräisiä kustannuksia asiakkaalle voi irtisanomisesta syntyä, mutta niiden tulee olla kohtuullisia. Lisäksi kohtuullisuusehdon tulee koskea vain vakituista asumista, jolloin loma-asuntokäyttöön muuttuneita kiinteistöjä palvelun turvaamissäännös ei koskisi. (Kouvolan Vesi)
- Kunnalle ei tule säilyttää korvausvastuuta, koska kunta ainoastaan arvioi toiminta-alueella muuttuneen vesihuollon tarpeen. Sen sijaan vesihuoltolaitokselle toiminta-alueen supistaminen voi merkitä huomattavia säästöjä. Sen vuoksi vesihuoltolaitoksen tulisi olla yksin vastuussa aiempaan kiinteistön vesihuollon uudelleen järjestämisen kustannuksista. Laissa olisi syytä säätää, että vesihuoltolaitoksen korvaus kiinteistölle vesihuoltolaitoksen verkostoon perustuvan vesihuollon lakkaamisesta on oltava kertaluontoinen maksu, mutta siihen ei sisälly korvausta esim. maisemallisesta tai muusta haitasta tai vahingosta. (Kuopio)
- Vaikutusten arvioinnissa mainitaan, että kotitalouksille ei kohdistuisi supistamisesta merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, kun taas pykälän mukaan asiakkaalle ei saa aiheutua sopimuksen irtisanomisesta ylimääräisiä kustannuksia. Sanamuotojen täytyy olla yhteneväisiä. MTK esittää, että teksti muutetaan muotoon: **asiakkaalle ei saa aiheutua ylimääräisiä kustannuksia eikä kohtuutonta haittaa.** (MTK)
- Perusteluiden mukaan korvaavien järjestelmien rakentamis- ja käyttöönottokustannuksista vastaisi kunta tai vesihuoltolaitos. Säännöstä tulisi selkeyden vuoksi täsmentää siten, että tämä ilmenisi myös itse säännöksestä. (OM)
- Liittymismaksujen palauttamisesta supistamistilanteissa tulisi säätää tarkemmin. (Rautjärvi)

27 § Virhe ja hinnanalennus

- Perustelujen mukaan tavanomaisuus tarkoittaa sitä, että huoltotyön tulisi kestää alle 12 tuntia vuorokaudessa ja että siitä olisi tullut ilmoittaa etukäteen niille asiakkaille, joiden vesihuolto keskeytyy. Nämä täsmennykset ovat asianmukaisia, mutta niiden tulisi ilmetä myös pykälätekstistä. Esitetään harkittavaksi, että pykälässä asetettaisiin korjaus- ja huoltotöille jokin kuukausittainen enimmäiskesto, jonka ylittävältä ajalta vesihuollon keskeytystä pidettäisiin joka tapauksessa virheenä (ks. esimerkiksi viestintämarkkinlain (39312003) 72 §:n 2 momentti). (OM)
- 2 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen on suoritettava hinnanalennus vain asiakkaan vaatimuksesta, kun taas ehdotetun 27 a §:n 2 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen on maksettava vakiohyvitys omaaloitteisesti. Ottaen huomioon että kummassakin tapauksessa kyseessä on vesihuollon keskeytyksen johdosta suoritettavasta hyvityksestä, ei vaikuta perustellulta, että reklamaatiota koskevat säännökset eroavat toisistaan. (OM)
- Tulkintamme on, että verkostosaneerausten sekä vuodon- tai viemärikorjauksen yhteydessä katkokset voivat olla nykyisen kaltaisia ilman korvausvelvollisuutta tavanomaisina korjaustöinä. Ongelmallisin asia voi olla veden laatu varsinkin, jos kiinteistön kulutus ei vastaa normaalia (= vapaa-ajan asunnot). (Oulun Vesi)
- Hyvä lisäys, ettei virheeksi lueta tavanomaiseen korjaus- ja huoltotyöhön kuuluvia keskeytyksiä. Keskeytyksen osalta hyvityksen määrä on määritelty selkeästi. (Paavolan Vesi)

- Ainakin lain perusteluosassa tulisi esittää selkeästi, että vesihuoltolakia ei sovelleta miltään osin (esim. 27 ja 27 a §) niihin asiakkaisiin, jotka jäävät 2 §:n nojalla lain soveltamisen ulkopuolelle. (Paavolan Vesi)
- Tavanomaisten korjaus- ja huoltotöiden jättäminen virheen ulkopuolelle on oikein. Tavallisen putkirikon luokittelu virheeksi silloin, kun sitä ei ole pystytty ilmoittamaan etukäteen, on kohtuutonta. Perusteluissa ei mainita, kuinka paljon etukäteen asiasta on ilmoitettava asiakkaille. (Rautjärvi)
- Perusteltua että vähäisiä keskeytyksiä tai laitteiston tavanomaisista korjaus- ja huoltotöistä aiheutuvia keskeytyksiä ei katsota vesihuollon virheeksi. (Turku; Turun vesilaitos)
- Hinnanalennusta koskevat säännökset ovat toimineet hyvin. Perusteltu ehdotus, että vähäisiä keskeytyksiä tai laitteiston tavanomaisista korjaus- ja huoltotöistä aiheutuvia keskeytyksiä ei katsota virheeksi. (VVY)

27 a § Vakiohyvitys

- Omistajien mahdollinen rajaaminen vakiohyvityksen ulkopuolelle saattaa aiheuttaa ongelmallisen tilanteen vesihuolto-osuuskunnille, joiden asiakkaat eivät kaikki välttämättä ole osuuskunnan jäseniä. (ELY-PIR)
- Vakiohyvityksen maksuperusteena olevat tilanteet jäävät säännöksessä jonkin verran epämääräisiksi ja niitä tulisi tämentää. (Helsinki)
- Vakiohyvityskäytäntö ei sovellu suomalaiseen vesihuollon asiakas-vesihuoltolaitosomistaja malliin, jossa vesihuoltolaitoksen omistajana on poikkeuksetta kunta /kuntayhtymä tai osuuskunta. Hyviin kunnossapitokäytäntöihin ja riittävään saneeraukseen ohjaava malli olisi paremmin toteutettavissa katkoksia raportoimalla ja valvomalla ja esimerkiksi edellyttämällä runsaiden toimituskatkosten / vesihuollon virheiden riivaamille vesihuoltolaitoksille lisääntyviä kunnossapito / saneerausvelvoitteita. (HS-Vesi)
- Vakiohyvityssääntely on yleisesti ottaen hyvä uudistus. Verrattuna loppuraporttiin on parannus, että vakiohyvitys on rajattu koskemaan pelkästään keskeytystilanteita. Pykälään on myös tehty lisäys, jonka mukaan vesihuoltolaitoksen tulee maksaa vakiohyvitys asiakkaalle omatomaisesti. Laitoksella, jonka verkostokartat ovat ajan tasalla, ei pitäisi olla erityistä ongelmaa selvittää ne liittyvät, joita keskeyttäminen koskee. (HSY)
- Vesihuoltolaitos selvittäisi, maksetaanko liittyjälle hinnanalennus vai vakiohyvitys. Laitos joutuu tällöin selvittämään ja laskemaan kunkin vakiohyvitykseen oikeutetun liittyjän osalta vuotuiset perus- ja käyttömaksut ja vertaamaan niistä laskettua 2 % määrää vakiohyvitykseen. Tämä vaatii vesihuoltolaitokselta lisätyötä ja resursseja. Toisaalta vakiohyvitys realisoituu maksettavaksi harvoin, jolloin työmäärälisäystä ei voitane pitää kohtuuttomana. (HSY)
- Vakiohyvityksen määräytymisperusteista tulee muodostumaan todellinen ongelma vesihuoltolaitoksille. Häiriön aikana saattaa olla erittäin vaikea yksilöidä kiinteistöjä, joissa vedenjakelu on keskeytynyt, tai keskeytyksen pituutta. Samalla alueella tulee olemaan sekaisin sekä hyvitykseen oikeutettuja että vettä saaneita kiinteistöjä. (Jyväskylän Energia)
- 12 tunnin keskeytysaika ei ole aina riittävä suurempien runkojohtojen korjaamiseen. Paine saada työ valmiiksi esim. 12 tunnin keskeytysajan puitteissa saattaa johtaa vääränlaiseen riskinottoon esimerkiksi kaivannon tukemisessa. Vesijohdon rikkoutuminen saattaa vaurioittaa myös lähellä sijaitsevaa jätevesiviemäriä, jolloin korjaustyöhön liittyy merkittävä talousveden hygieniariski. Hygieenisestä saastumisesta varoitavat pikatestit vaativat 18-24 tunnin vasteajan ja näyte voidaan ottaa vasta työn valmistumisen jälkeen. (Jyväskylän Energia)
- 3. momentti, jonka mukaan voidaan päättää, ettei hyvitystä maksettaisi omistaja-asiakkaille, asettaa eri yhtiömuotoiset vesihuoltolaitokset keskenään eriarvoiseen asemaan. (Jyväskylän Energia)
- Vakiohyvitys tulee maksaa kaikille myös omistajille. (Kuntaliitto)
- Vakiohyvityssääntely ei ole tarpeen. Korvausvaatimuksiin voidaan vastata hinnanalennusta ja vahingonkorvausta koskevien säännösten nojalla. Vesihuoltoa ei pidä rinnastaa esim. sähkön, sillä sähkön toimitus voidaan yleensä aloittaa ilman suurempia riskejä, kun taas vesihuollossa toimituksen aloittaminen keskeytyksen jälkeen edellyttää laadun tutkimusta ja vesihygienian varmistamista, mikä näytetulosten osalta vie jopa useita vuorokausia. Sääntely voi osaltaan johtaa siihen, että esimerkiksi putkirikkotilanteen jälkeisestä talousveden laadun varmistamisesta tingitään. (Oulun Vesi)
- Esitetty aikarajat ovat liian tiukkoja. Ehdotettu 12 tuntia saattaa täytyä tietyissä keskeytystilanteissa, vaikka keskeytyksestä ei olisikaan juuri haittaa asiakkaalle. (Oulun Vesi)
- Vakiohyvitystä perustellaan sillä, että se kannustaa panostamaan toimitusvarmuuteen. Lakiin on ehdotettu muita muutoksia (esim. varautuminen erityistilanteisiin), joilla tähdätään samaan tavoitteeseen. (Oulun Vesi)

- 3 momentin säännös ei ole aikaisemman lain hengen mukainen, sillä aikaisemmin pakottavat säännökset ovat koskeneet ainoastaan kuluttajia. (Porvoon vesi)
- Vakiohyvityssäätely tulisi jättää pois. Korvausvaatimuksiin voidaan vastata hinnanalennusta ja vahingonkorvausta koskevien säännösten nojalla. Liian nopea veden takaisin kytkentä saattaa aiheuttaa terveydellistä riskiä. (Raurjärvi)
- Lähtökohta, jonka perusteella voidaan päättää, ettei omistajille makseta vakiohyvitystä, on tarkoituksenmukainen vesiosuuskuntien kannalta. Ongelmaksi muodostuu kuitenkin se, että ne asiakkaat, jotka eivät ole vesiosuuskunnan jäseniä, ovat hyvitykseen oikeutettuja. Tällöin toiminta-alueen asukkaat ovat eriarvoisessa asemassa. Pykälä tulisi tarkentaa siten, että vesilaitoksen päätös siitä, ettei vakiohyvitystä makseta omistajille, koskisi myös kaikkia vesihuollon asiakkaita kyseisellä toiminta-alueella. Tarkennusta voitaisiin soveltaa niissä vesilaitoksissa, joissa toiminta perustuu pääosiltaan asiakasomistajuuteen. Ehdotettu säännös johtaisi siihen, että jäsenyys koettaisiin velvoittavana ja epäedullisena, sekä toisaalta erityisesti pienissä vesilaitoksissa vesihuollon kustannustason selkeään nousuun. (SVOSK)
- Vakiohyvitystä ei tulisi ottaa käyttöön. Yli 12 tuntia kestävätkä katkokset ovat erittäin harvinaisia ja johtuvat lähes poikkeuksetta ylivoimaisesta esteestä. Vakiohyvityksen maksamisvelvollisuus saattaa aiheuttaa tulkintaongelmia ja erimielisyyksiä asiakkaiden kanssa ylivoimaisen esteen suhteen. (Tampereen Vesi)
- Vakiohyvitykset pitäisi rajata koskemaan ainoastaan vesihuollon keskeytyksiä, jos ne otetaan lakiin. Jo vakiohyvitysten maksamiseen varautuminen aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia, jotka siirtyvät suoraan asiakkaiden maksettavaksi. 15-15 b § ovat riittäviä kannustamaan vesihuoltolaitoksia huolehtimaan verkoston kunnosta sekä riittävästä varautumisesta. (Turku; Turun vesilaitos)
- Vakiohyvityksen ei tule koskea tilanteita, jolloin keskeytys aiheutuu vesihuoltolaitoksen laitteiston tavanomaisesta korjaus- tai huoltotyöstä. (Vesiyhdistys ry)
- Vakiohyvitys voisi osaltaan kannustaa panostamaan toimitusvarmuuteen. Vesihuoltolakiin on kuitenkin ehdotettu myös muita muutoksia, joilla tähdätään tähän samaan tavoitteeseen ja joiden toimivuudesta olisi hyvä saada ensin kokemuksia. Vakiohyvityksen sisällyttäminen vesihuoltolakiin on ennen aikaista ja tarpeellista. (VVY)
- Jos vakiohyvitystä koskevat säännökset otetaan lakiin, vakiohyvitys tulee rajata vain vesihuollon keskeytyksiin. Keskeytyksillä tulee tarkoittaa yksiselitteisesti talousveden toimittamisen tai jäteveden johtamisen keskeytymistä ehdotuksen perusteluiden mukaisesti. (VVY)
- Mahdollisuus päättää siitä, että vakiohyvitystä ei maksettaisi sellaisille asiakkaille, jotka ovat vesihuoltolaitoksen omistajia, on toisaalta järkevä esimerkiksi pienten vesiosuuskuntien kannalta. Myös joissain yhtiöissä on kunnan lisäksi muitakin asiakasomistajia. Tosin kyseinen päätös asettaisi osuuskunnassa muita parempaan asemaan sellaiset liittyvät, jotka kieltäytyvät liittymästä jäseneksi, vaikka jäsenyys kuuluu luonnollisena osana osuuskuntamuotoiseen toimintaan. (VVY)
- Tärkeää että vakiohyvitystä ei tarvitsisi maksaa ylivoimaisen esteen tilanteissa. Ylivoimaisen esteen mainitseminen yhden pykälän kohdalla saattaa synnyttää mielikuvan, että sitä ei otettaisi muiden osalta huomioon (esim. vahingonkorvaukset). Siitä tulisi säätää kattavammin vesihuoltolaissa. (VVY)

27 b § Vakiohyvityksen määrä

- Vastaavaa alennusta koskevaa sääntelyä ei sisälly muihin vakiohyvityksiä sisältävään lainsäädäntöön. Alennus kuitenkin kannustaa huolehtimaan asiakkaiden välttämättömistä vesitarpeista keskeytyksen aikana. On tarpeellista, että jatkovalmistelussa vielä harkitaan mahdollisuutta täsmentää sallitun alennuksen määrää, koska vakiokorvausten perusajatuksena on, että sääntely on selkeää ja helppoa soveltaa. Voitaisiin harkita säädettäväksi, että **jos vesilaitos turvaa tietyt palvelut, kuten perusteluissa mainitun talousveden saannin ja tarvittaessa sanitaatiopalvelut, vesilaitos saa vähentää 27 b §:n 1 momentissa tarkoitettua korvauksista X prosenttia.** (OM)
- On epäselvää, koskeeko vakiohyvityksen osuus vuosittaisesta liikevaihdosta kutakin tapausta erikseen vai koko tilivuotta. Miten menetellään tilanteessa, jossa esim. kaksi kertaa vuodessa syntyy kahdeksaa prosenttia liikevaihdosta vastaava korvausvelvoite? (Porvoon vesi)
- Alin keskeytysaika pitäisi olla vähintään 24 tuntia, korjaustoimenpiteiden valmistelu ja johdon käyttöönotto vievät oman aikansa. Vakiohyvityksen määrän tulisi olla sellainen, että se ei aiheuttaisi tarvetta hinnankorotuksiin. Varsinkin pienten vesihuoltolaitosten kannalta määrä voi olla suhteeton, kun sitä verrataan laitoksen liikevaihtoon. (Rautjärvi)
- Mikäli vakiohyvitys otetaan käyttöön, tulee sen määrässä ottaa pienentävänä tekijänä huomioon laitoksen uurastus tilapäisen vedenjakelun järjestämisen eteen. (Tampereen Vesi)

- Jos vesihuoltolaitos tarjoaa korvaavia vesihuoltopalveluita, ei hyvitystä tulisi maksaa. (Vesiyhdistys ry)
- Vakiohyvityksen tulee olla määrältään sellainen, että se ei aiheuttaisi tarvetta hinnankorotuksiin. Varsinkin pienten vesihuoltolaitosten kannalta vakiohyvityksen määrä voi olla suhteeton, kun sitä verrataan laitoksen liikevaihtoon. Ehdotettuja määriä ei tule nostaa. Korvaavien vesihuoltopalveluiden tarjoaminen keskeytyksen aikana tulee ottaa huomioon vakiohyvityksen määrässä. (VVY)

Voimaantulo

- Voimaantuloaikaa voidaan pitää liian kiireisenä. Lailla on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, jotka pitäisi kyetä ennakoimaan budjetoinnissa ja laskutusjärjestelmien muutoksissa esimerkiksi hulevesimaksujen perimiseksi. (Oulun Vesi)

Siirtymäsäännökset

- Siirtymäaika on tarpeettoman pitkä, kun 10 §:ään ehdotetun muutoksen tarkoituksena on estää sellaisten tilanteiden syntyminen, joissa asianmukaisin kiinteistökohtaisin laitteistoin ennen toiminta-alueen hyväksymistä varustettu taajaman ulkopuolinen kiinteistö veloitettaisiin liittämään laitoksen verkostoon. (KKV)
- Siirtymäsäännöksestä tulee poistaa kunnan velvollisuus päätöksen tekemiseen määräajassa. Ehdotettu siirtymäsäännös on ristiriidassa muiden säännösten kanssa. Koska kunnilla on kokonaisvaltainen vastuu, on kunnilla oikeus itse arvioida milloin vesihuoltolaitokselle voidaan siirtää tehtävä vain siirretäänkö lainkaan. (Kuntaliitto)
- Siirtymäsäännöstä ei tulisi asettaa liittämiselvelvollisuudelle. Sen sijaan muutokset tulisivat voimaan heti ja koskisivat takautuvasti jo hyväksytyjä toiminta-aluepäätöksiä. Siirtymäaika kiihdyttää epätarkoituksenmukaisten toiminta-alueiden perustamista. Lisäksi, jos maanomistajien perusoikeuksia ollaan parantamassa, tulisi se tehdä heti, eikä viiden vuoden viiveellä. Siirtymäaika ei myöskään palvele niin sanotun hajajätevesiasetuksen siirtymäaikaa, vaan pahimmassa tapauksessa johtaa väistämättä tupla- tai jopa triplainvestointeihin. Siirtymäaika ei myöskään ota huomioon vanhoja toteutumattomia toiminta-alueen rajauspäätöksiä. Oletettavaa on, että Suomen vesihuoltoverkosto alkaa olla lakipisteessään vuoden 2018 loppuun mennessä. Kun nyt on katsottu, että lakia on syytä muuttaa liittämiselvelvollisuuden osalta, tarkoittaisi siirtymäsäännös sitä, että käytännössä hyvin harva tulisi nauttimaan korjatusta säädöksestä koituvia etuja. Siirtymäsäännös tekisi lain kevennykset käytännössä merkityksettömiksi. (MTK)
- Pitkä siirtymäaika mahdollistaa kiinteistöjen pakkoliittämisen kohtuuttomien kustannuksien ja epätarkoituksenmukaisesti; siirtymäaika tulisi rajata niihin kiinteistöihin, joille on jo rakennettu runkoputki

Säännösehdotus:

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyllä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, **jolle on jo rakennettu runkoviemäri**, kiinteistön liittämiselvelvollisuus laitoksen vesijohtoon ja viemäriin määräytyy

31.12.2018 asti tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 10 §:n mukaisesti **edellyttäen että liittämiselvelvollisuudesta aiheutuvat kustannukset eivät selvästi ylitä ympäristönsuojelun vaatimukset täyttävien kiinteistökohtaisten jätevesiratkaisujen kustannuksia.** (Christer Nikander)

- 3 momentin säännös liittämiselvelvollisuuden siirtymäajasta on sinänsä selvä. Jatkovalmistelussa tulisi kuitenkin selvittää ainakin perusteluiden tasolla, onko tarkoituksena ollut, että muutettuja liittämiselvelvollisuudesta vapauttamista koskevia säännöksiä (ehdotuksen 11 §) sovellettaisiin myös aikaisemmin hyväksytyillä vesihuoltolaitosten toiminta-alueilla. (OM)
- Muutosten voimaantulo ei saa vaikuttaa vesihuoltolaitosten nykyisiin toiminta-alueen hyväksymispäätöksen perustuviin huleveden ja perustusten kuivatusveden johtamista koskeviin vastuisiin. (Rautjärvi)
- Siirtymäsäännöksen on sisällytettävä myös kriteeri verkoston toteuttamisesta kuten jo rakennettu runkoviemäri. Verkostoon liittämisen kustannukset eivät myöskään saa ylittää YSL:n mukaisen kiinteistökohtaisten ratkaisujen kustannuksia. Siirtymäsäännöstä tulisi täsmentää ja täydentää olemassa olevalla infralla sekä YSL:n mukaisesti toimivan kiinteistökohtaisen ratkaisun kustannuksilla. Toinen vaihtoehto on lyhentää tai poistaa esitetty siirtymäaika. (SVYL)
- Määräajat ovat riittävät ja kohtuulliset sille, että asiakkaat saattavat järjestelmänsä lakimuutoksen edellyttämälle tasolle. (Turku; Turun vesilaitos)
- Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen perustamisajankohdan jättäminen lainsäädäntöön ei antaisi mahdollisuutta tehdä parempaa ja toimivampaa järjestelmää haja-asutusalueella sijaitsevalla toiminta-alueella (esim. oma kaivo + kuivakäymälä) (VJ ry)
- Siirtymävaihetta koskevat säännökset ovat osin epäselvät. Esim. 17 a §:n mukaan "kunta voi päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että laitos huolehtii päätöksessä määriteltävällä alueella huleveden

viemäröinnistä yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti", vrt. siirtymäsäännös "kunnan tulee tehdä [17a§:ssa tarkoitettu päätös huleveden viemäröinnistä] päätös viimeistään 31.12.2016". Siirtymävaiheen osalta tulisi myös tarkentaa, kuinka olemassa olevien sopimusten kanssa menetellään. (VM)

Maankäyttö- ja rakennuslaki

103 a § Hulevesin hallinnan määritelmiä

- Määritteet yhdyskunnan hulevesijärjestelmästä ja sen vaikutusalueesta ovat perusteltuja. (HSY)
- Määrittelysäädökset ovat varsin selkeät perusasioiden suhteen. (Kiinteistöliitto)
- Jää epäselväksi, tarkoitetaanko rakennetulla alueella huleveden määritelmässä myös liikennealueita, ja jos, niin missä laajuudessa. Käsitteen tarkempi sisältö tulisi selkeyttää vastaavalla tavalla kuin tarkistamistyöryhmän loppuraportissa säännöksen tekstissä tai yksityiskohtaisissa perusteluissa. (Liikennevirasto)
- Hulevesien hallinnan määritelmän kuvailuun voisi lisätä viivyttämisen yhtenä hallinnan tapana. (Liikennevirasto)
- Yhdyskunnan hulevesijärjestelmän määritelmästä ei käy riittävän selkeästi ilmi, että tällä tarkoitetaan ai-noastaan kunnan toteutettavaksi tarkoitetuilla alueilla sijaitsevaa hulevesijärjestelmää. Säännöksen sanamuodosta voisi päätellä, että esimerkiksi maanteiden ja rautateiden kuivatukseen tarkoitettut, väylänpitäjän hallinnoimalla kiinteistöllä olevat rakenteet voisivat olla osa yhdyskunnan hulevesijärjestelmää, vaikka ne ovat osa liikennealuetta (tiealuetta / rautatiealuetta) ja sen kiinteistökohtaista kuivatusjärjestelmää. (Liikennevirasto)
- Hulevesien käsitteet ovat vaikeaselkoiset. Niitä tulisi tarkentaa käytännön rakentamiseen sopivammiksi. (MMM-RO)
- Hulevesijärjestelmän määritelmä jää niukaksi. Laki- ja perustelutekstissä olisi syytä mainita, että hulevesien hallinnassa käytettävät maastokohdat ovat käytännössä viheralueita, joihin kuuluvat varsinaisten puistojen lisäksi suojaviheralueet ja tonttien ja liikennealueiden rakentamattomiksi jäävät osat. (Rautjärvi)
- Imeyttäminen, viivyttäminen ja käsittely ovat erilaisia hulevesien hallinnan prosesseja. Kohtaan 2) voisi lisätä hallintamenetelmäksi myös viivyttämisen. (SYKE)
- Määritelmät toisivat tarpeellisen täsmennyksen hulevesiä koskevaan lainsäädäntöön. Hulevesien hallinnan määritelmään voisi harkita lisäystä hulevesien viivytyksestä, joka on merkittävä osa hallintaa tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. (Tampere)
- Yhdyskunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueen määrittäminen kunnan alueella olisi tarpeellista mahdollisten hulevesimaksujen kohdistamisen näkökulmasta. (Tampere)
- Määritelmän mukaan rakentamaton puistoksi kaavoitettu alue tai yksityisen omistama rakentamaton kaavatonntti ei kuulu lain soveltamisalan piiriin. (Turku)

103 b § Hulevesien hallinnan tavoitteet

- Hulevesihaittojen välttäminen luonnonmukaisin ratkaisuin on keskitetympin toteutettavissa yleiskaavallisen suunnittelun yhteydessä. Esityksen 103 b §:n 2 -kohtaan on tarpeen tehdä tätä koskeva lisäys. (ELY-PIR)
- 4 hohtaa tulisi terävöittää niin, että tavoitteena olisi luopua puhtaiden hulevesien johtamisesta jätevesiviemäriin. Likaiset hulevedet on syytä johtaa jätevesien käsittelyyn. (Helsinki)
- Tavoitesäännös on sanamuodoiltaan hyvä ja kannatettava. (Liikennevirasto)
- Tavoitteeksi asetetaan luopuminen hulevesien johtamisesta jätevesiviemäriin. Sen saavuttaminen merkitsee vesihuollon kannalta erittäin merkittävää parannusta nykytilanteeseen verrattuna. Esim. Porvoossa sulamiskaudella jätevesivirtaama kasvaa noin nelinkertaiseksi tavanomaisesta. (Porvoon vesi)
- Tavoitteissa tulisi esittää hulevesien käsittelyä laadun parantamiseksi. (SVUL)
- Tavoitteet on esityksessä määritelty hyvin ja kattavasti. (Tampere)
- Hyvä että hulevesien hallinnan avulla voitaisiin vähentää viemäriverkostojen ylivuotoja ja ohijuoksuusten tarvetta jätevedenkäsittelylaitoksilla. Ohijuoksuuksilla on suuri merkitys pintavesien mikrobiologiseen laatuun, sillä niiden kautta ympäristöön päätyy ravinteiden lisäksi väestössä esiintyviä suolistoperäisiä taudinaiheuttajia. Pintavesien mikrobiologisen laadun merkitys ihmisten terveyteen korostuu vesien virkistyskäytössä, erityisesti yleisten uimarantojen ja mökkirantojen käytön yhteydessä. (THL)
- Tavoitteet ovat riittävät. (Turku; Turun vesilaitos)
- Tavoitteita ei tulisi voida tulkita siten, että sekaviemäröinnistä tulee luopua kokonaan. Tämän välttämiseksi muotoilu voisi olla, että ”lisäksi hulevesien hallinnalla edistetään luopumista hulevesien johtamisesta jätevesiviemäriin”. Vesihuoltolaitoksille tulisi antaa mahdollisuus saada erottelutoimet vireille ja myös liittyjille tulisi antaa kohtuullinen siirtymäkausi, jotta korjaavat toimenpiteet voidaan tehdä hallitusti. Jo toteute-

tulla erillisviemäroidyllä alueella vesihuoltolain siirtymäsäännökset ovat riittävät. Alueilla, joilla sekaviemäroinnistä ei voida luopua, tulisi vähentää sekaviemäriin johdettavien hulevesien määrää. (Turku; Turun vesilaitos)

- Perusteluteksteistä tulisi paremmin käydä ilmi, miten hetkellisesti kertyvät hulevesimäärät määritellään, mitataan ja missä määrin haitat ovat hyväksyttäviä. (Turku; Turun vesilaitos)
- Hulevesin hallinnan tavoitteet tulee laajentaa käsittämään myös hulevesien laadun parantamisen ja kokonaisvaltaisen hulevesien hallinnan. Hulevesien laatua tulee tarkastella erityisesti ympäristöltään ja luontoarvoiltaan herkkien vesistöjen yhteydessä. (Vantaa)
- Hulevesien hallinnan tarkastelu tulisi ulottaa asemakaava-alueiden lisäksi laajemmalle alueelliselle tasolle (yleiskaava). (Vantaa)
- Hyvä että on määritelty hulevesien hallinnalle tavoitteet ja että pykälässä mainitaan ”luonnonmukaiset menetelmät kuten hulevesien pidättäminen ja imeyttäminen”. (Vantaan ympäristökeskus)
- Tavoitesäännöksestä ilmastonmuutoksen huomioimisesta voi aiheutua kunnille ennakoimattomia kustannuksia. (VM)
- Tavoitteet ovat pääosin hyviä. Tärkeää on, että ensimmäisenä on mainittu imeyttäminen ja viivyttäminen kerääntymispaikalla. Parhaimmillaan se tarkoittaisi, että hulevesiä ei johdettaisi lainkaan viemäriin tai johdettaisiin vain tietyllä maksimivirtaamalla. (VVY)
- Tavoite luopua hulevesien johtamisesta jätevesiviemäriin on kannatettava. Se varmistaa esim. sitä, että jätevesiviemäristä ei tule keinoa, jolla voidaan välttää laissa tarkoitettujen rakenteiden ja menetelmien käyttöönotto. Tavoitetta ei tulisi kuitenkaan voida tulkita siten, että se luo yleisen totaalisen velvoitteen luopua sekaviemäroinnistä. Tällaisen tulkinnan välttämiseksi pykälän muotoilu voisikin olla, että ”**edistää luopumista hulevesien johtamisesta jätevesiviemäriin**”. (VVY)
- Niilläkin alueilla, joilla ns. sekaviemäroinnistä ei voida kokonaan luopua, tulisi vähentää sekaviemäriin johdettavien hulevesien määrää. Näin ollen 103 g §:ssä tarkoitettussa hulevesisuunnitelmassa tulisi edellyttää, että rakennetuilla alueilla otetaan huomioon mahdollisuudet täydentää ns. sekaviemäreitä muilla huleveden hallinnan ratkaisuilla, jos sekaviemäristä luopuminen ei ole mahdollista. (VVY)
- Perusteluiden mukaan kunta on ratkaisevassa asemassa hulevesien ja jätevesien yhteisviemäroinnistä luopumisessa. Myös vesihuoltolaitokselle tulisi antaa laissa vastaava mahdollisuus saada kiinteistön hulevesien ja jätevesien erottelu vireille. (VVY)

103 c § Hulevesien hallinta

- Järjestämisvastuun ulottaminen vain asemakaava-alueille ei ole perusteltua. Hulevesien hallinnan järjestämistarpeita saattaa tulla esille asema-kaavoitettujen alueiden lievealueilla ja asema-kaavoittamattomissa taajamissa. Mikäli alueiden asemakaavoitukseen liitetään lisää kuntien velvollisuuksia, vaikeuttaa se entistään alueiden tarkempaa suunnittelua asemakaavoituksen kautta. (ELY-EPO)
- Kunnan järjestämisvastuu hulevesien hallinnasta on syytä ulottaa myös yleiskaava-alueelle mm. Natura-alueisiin ja vesiensuojelun kannalta tärkeisiin kohteisiin ulottuvien vaikutusten takia. (ELY-PIR)
- Esityksestä ei ilmene, missä määrin uusi kiinteistönomistajien vastuu hulevesistä muuttaa vakuutusyhtiöiden mahdollista vastuuta vakuutettujen kiinteistöjen vahingoista. Laajentaako kiinteistönomistajien lakisääteisten velvoitteiden laajentaminen samalla suojeluohjeiden velvoitteita ja tuo siten vakuutusyhtiöille vahinkotapauksissa korvausten alentamisperusteen? (MTK)
- 3 momentin asetuksenantovaltuus on avoin ja jatkovalmistelussa tulisi harkita säännöksen kirjoittamista yksityiskohtaisempaan muotoon. (OM)
- Kiinteistön omistajan tai haltijan ja kunnan vastuiden määrittäminen hulevesien hallintaan liittyen on tarpeellista. (Tampere)
- Kunnan järjestämisvastuu rajautuisi asemakaavoitettuun alueeseen, mikä ei muuttaisi nykytilannetta merkittävästi. (Tampere)
- Kunnan vastuun rajaaminen asemakaava-alueille on hyvä. Epäselväksi kuitenkin jää vastuut rakentamattomilta kaavoittamattomilta tai puistoksi kaavoitetuilta alueilta muodostuvista vesistä, jotka eivät täytä huleveden määritelmää. Tällaisia tilanteita syntyy esimerkiksi, kun kaavoitettu rakennettu tontti sijaitsee kalialueen välittömässä läheisyydessä. Kalliolta valuva vesi, vaikka kyseessä olisikin kaavoitettu puisto, ei täytä huleveden määritelmää. Näin ollen sitä ei tarvitsisi ottaa hulevesien hallinnassa huomioon, vaan se aiheuttamat rajoitteet tulee ottaa huomioon rakennettavalla kiinteistöllä. (Turku)

103 d § Hulevesien hallintaa koskevat määräykset

- Ehdotetut hulevesien hallintaa koskevat määräykset ovat yleisesti ottaen tarkoituksenmukaisia. (Kuopio)
- Määräykset voisivat olla erilaisia kunnan eri osissa, kuten imeytyksen edellyttäminen pohjavesialueilla, viivytyksen tulvaherkillä alueilla ja teollisuusalueilla ja tehokas käsittely liikennealueilla. (Rautjärvi)
- (103 d-e §) Hulevesistä aiheutuu haittoja myös yleisiltä alueilta, kuten liikennealueilta. Määräyksiä haitallisten hulevesien käsittelyyn voitaisiin antaa myös katu- ja tiealueille. Pohjavesialueita koskevia vaatimuksia on annettu myös rakennusjärjestyksissä. 103 e §:n 2 momentissa mainittu kiinteistöjen yhteisjärjestely voi olla kustannustehokasta ja samalla voidaan varata isompia alueita hulevesien hallinnan järjestämiseksi. Monijäsenisen toimielimen toimivalta voisikin koskea myös yleisiä alueita ja olla yleisesti hulevesien hallintaa edistävä. Monissa kunnissa on jo nykyisin hulevesien hallinnasta ja hulevesiohjelmien laadinnasta ja toimeenpanosta huolehtivia hulevesityöryhmiä. Monijäseninen toimielimen tehtävän voisi ulottaa koskemaan laajemminkin hulevesistä aiheutuvien haittojen tarkasteluun ja kunnan hulevesisuunnitelmien valmisteluun. (SYKE)
- Esitetty pykälä antaisi kunnalle paremmat mahdollisuudet hulevesien hallintaan alueellaan. (Tampere)
- Mahdollisuus kuntakohtaisten hulevesimääräysten antamiseen on kannatettava. (Turku; Turun vesilaitos)
- Jää epäselväksi, mikä viranomaisen kunnassa antaa hulevesien hallintaa koskevia määräyksiä jatkossa. Paras asiantuntemus antaa näitä määräyksiä on kunnan rakennusvalvontaviranomaisella. Hulevesien hallinnan valvontaviranomaisen olisi oltava alueellinen ELY-keskus. On ristiriitaista, jos kunnan viranomaisen antaisi saman kunnan tekniselle osastolle määräyksiä. (Vantaan ympäristökeskus)
- Liittämivelvollisuudesta ja liittämisen perusteista tulee olla määräysten sijaan laintasoiset säännökset. Kiinteistön liittamisestä vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin tulee säätää vesihuoltolaissa. (VVY)

103 e § Määräys hulevesistä aiheutuvan haitan poistamiseksi

- Pykälän perusteluissa olisi syytä käsitellä sen suhdetta MRL 161 a §:n säännöksiin veden johtamisesta ja ojittamisesta. (ELY-KES)
- Ehdotuksessa ei ole tiedostettu MRL:n ja vesilain suhdetta. Maanteiden ja rautateiden ojitusasioihin sovelletaan vesilakia. Jos maantien tai rautatien hulevesistä aiheutuu haittaa (VL 5:7 haitallinen vettäminen), sovelletaan vesilakia ja toimivaltainen viranomaisen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Jää myös epäselväksi, annettaisiinko määräyksiä vain asemakaava-alueella vai myös muilla. (Liikennevirasto)
- Perusteluissa tulisi tarkentaa, millä menettelyillä kiinteistöjen yhteisjärjestelyjä voitaisiin määrätä, ja voisivatko esimerkiksi varsin yleiset avo-ojat asemakaava-alueilla olla sallittuja yksittäisen kiinteistön tai yhteisjärjestelyn osana. (MMM-RO)
- Määräysten tulee kohdistua myös näkö-piirissä oleviin, tuleviin haasteisiin. Alueellisen hulevesien hallinnan tavoitteena on oltava suunnitellun maankäytön lopputilannetta vastaava hulevesiratkaisu. (Vantaa)
- Toimielin pitäisi määritellä tarkemmin. (Vantaan ympäristökeskus)

103 f § Kielto johtaa hulevesiä jätevesiviemäriin

- Taloudellisista ja teknisistä syistä on välttämätöntä säätää poikkeuksista, joiden nojalla hulevesiä voidaan tietyissä tilanteissa johtaa jätevesiviemäriin. Sekaviemäroinnistä luopumisesta aiheutuvat kustannukset olisivat esimerkiksi Helsingin kantakaupungin alueella huomattavat. (Helsinki)
- Pykälää ei tule tulkita siten, että kunnalle voisi syntyä velvollisuus omien kiinteistöjensä osalta luopua sekaviemäroinnistä ja/tai edellyttää sekaviemäroinnistä luopumista muilta kiinteistönomistajilta, jos pykälässä määritellyt hulevesien jätevesiviemäriin johtamiselle annettavan suostumuksen antamisen edellytykset edelleen täyttyvät. (Helsinki)
- Hulevesiä johdetaan jätevesiviemäriin runsaasti, esim. Hämeenlinnan viemärintialueella jätevedenpuhdistamolla käsiteltävästä vedestä yli 50 % tulee muualta kuin vedenmyynnin kautta. Toivottavasti uudistusten myötä jätevesiviemäriin johdettaisiin pääsääntöisesti ainoastaan varsinaisia jätevesiä. (HS-Vesi)
- Pykälän vaatimus on yhdensuuntainen hulevesien eriyttämisen periaatteiden kanssa. Koska vapautuksen voi saada vain määrääjäksi, tulisi esim. sekavesiviemäroidyillä alueilla olla riittävän pitkä siirtymäaika. (HSY)
- Jos hulevesiä johdetaan jätevesiviemäriin, tulee vesihuoltolaitoksella olla mahdollisuus veloittaa VHL 19 §:ssä tarkoitettua jäteveden käyttömaksua jäteveden laadun ja määrän mukaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Koska jätevesiviemäriin johdettavia hulevesiä ei mitata, tulee käyttömaksun perustua kiinteistöjen ja yleisten alueiden pinta-alan pohjalta laskettuun vesimääräarvioon. (HSY)

- Tärkeää että ehdotetut säännökset antaisivat keinot, joilla kiinteistöt saataisiin erottelemaan hulevetensä jätevesistä ja johtamaan ne erillisviemäriin. Pykälän kohdassa 1 olevan säännöksen perusteluissa on syytä todeta, että huleveden johtaminen jätevesiviemäriin olisi sallittua silloin, kun kyseessä on ennen tämän lain voimaantuloa olemassa oleva viemäri, joka on tarkoitettu myös huleveden johtamiseen, tai tämän viemärin peruskorjaus, eikä olisi taloudellista tai kustannustehokasta luopua tästä viemäristä. Silloinkin, jos sekaviemäristä ei voida kokonaan luopua, tulisi edistää muiden rakenteiden ja menetelmien käyttöä kiinteistöllä. (Kuntaliitto)
- Kielto on tärkeä. Säännösten tulisi selvemmin tukea hulevesien erottelua jätevesistä. (Rautjärvi)
- Kielto on perusteltu. Hulevesien muunlainen johtaminen voi etenkin tiiviissä kaupunkiympäristössä kuitenkin olla vaikeaa ja kallista ja edellyttää hulevesien hallinnan suunnittelua yhdessä kunnan, vesihuoltolaitoksen ja kiinteistöjen omistajien kanssa. Harkittaessa määräaikaista suostumusta johtaa hulevedet jätevesiviemäriin myös ympäristönäkökohdat on syytä ottaa huomioon. Ehdotus:
 - 3) ...hyötyihin verrattuna kohtuuttomia kustannuksia tai **ympäristölle aiheutuvia haittoja**. (SYKE)
- Käytännössä uusia sekaviemäreitä ei saisi rakentaa. Tästä saattaisi aiheutua paikallisia ongelmia esim. Tampereen ydinkeskustan sekaviemärintialueella. Saavutettavat hyödyt olisivat monitahoisia, mutta sekaviemäroinnistä luopumisesta aiheutuvat kustannukset olisivat hyvin merkittävät. (Tampere)
- Hulevesien johtamisen jätevesiviemäriin tulee jatkossakin olla sallittua vain poikkeustapauksissa. (Tampereen Vesi)
- Kielto on erityisen tarpeellinen. Lakiehdotuksessa on hyvin rajattu ne olosuhteet, joissa johtaminen on mahdollista. On hyvä, että myös taloudellisuus ja kustannus/hyöty suhde on nostettu esiin, sillä voi olla, että kaupungin keskusta-alueella erotteleminen ei ole taloudellisesti perusteltua. Sekaviemärointiä ei ole syytä kieltää kokonaan, vaan luoda lainsäädännöllinen selkänöja siitä luopumiseen silloin, kun se todetaan tarkoituksenmukaiseksi. Pykälissä tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kiinteistöt saataisiin erottelemaan hulevetensä jätevesistä ja johtamaan ne erillisviemäriin. (Turku; Turun vesilaitos)
- Kunnan määräämä viranomainen, joka voi antaa suostumuksen hulevesien johtamiseen jätevesiviemäriin, on epäselvästi ilmaistu. (Turku; Turun vesilaitos)
- Kielto on tarpeellinen ja kestävä kehityksen mukainen periaate. Hulevesien johtaminen viemäriverkostoon voi aiheuttaa jätevesipumppaamoiden lisääntyviä ohjuoksutuksia ja edelleen ympäristön pilaantumista. (Vantaa)
- Pykälä on erittäin tarpeellinen. Sitä tulisi selventää siltä osin, mikä viranomainen antaa asiasta määräyksen, jos hulevesiä pumpataan jätevesiviemäriin ilman lupaa. (Vantaan ympäristökeskus)
- Pykälässä on kiitettävän tarkasti rajattu olosuhteita, joissa kiinteistön hulevesiä olisi mahdollista johtaa jätevesiviemäriin. Kyseessä on poikkeus, jonka edellytysten tuleekin olla tiukat ja selkeät. Lakiehdotuksessa tarjotaan kiinteistöille hulevesien hallintaan nykyistä monipuolisempi keinovalikoima, ja kielto johtaa hulevesiä jätevesiviemäriin edistäisi näiden keinojen käyttöönottoa kunnassa. Pykälissä tulee kiinnittää erityistä huomiota keinoihin, joilla kiinteistöt saataisiin erottelemaan hulevetensä jätevesistä ja johtamaan ne erillisviemäriin. (VVY)
- On hyvä, että myös taloudellisuus ja kustannusten ja hyötyjen kohtuullisuusvertailu on tuotu esiin (kohdat 2 ja 3). Joillakin kaupunkien keskusta-alueilla ns. sekaviemäroinnistä luopuminen ei ole aina taloudellista ja kustannustehokasta tai teknisesti ongelmattonta. Nykyisin sekaviemäreiden rakentaminen ei ole tavanomaista, mutta esimerkiksi asuinalueiden päässä korkeimman kohdan pintakaivo on voitu liittää viemäriin edistämään puhdistumista. Sekaviemärointiä ei ole syytä totaalisesti kieltää, vaan luoda lainsäädännöllinen selkänöja siitä luopumiseen silloin, kun se todetaan tarkoituksenmukaiseksi ratkaisuksi. (VVY)
- 1 -kohdan perusteluissa on syytä todeta, että huleveden johtaminen jätevesiviemäriin olisi sallittua silloin, kun kyseessä on ennen tämän lain voimaantuloa rakennettu viemäri, joka on tarkoitettu myös huleveden johtamiseen, tai tämän viemärin peruskorjaus, eikä olisi taloudellista tai kustannustehokasta luopua tästä viemäristä. Silloinkin jos sekaviemäristä ei voida kokonaan luopua, tulisi edistää muiden rakenteiden ja menetelmien käyttöä kiinteistöllä, mukaan lukien yleiset alueet, jotta huleveden määrää saataisiin vähennettyä. (VVY)
- Viranomainen voi antaa määräajaksi suostumuksen johtaa hulevesiä jätevesiviemäriin. Pykälästä jää auki, onko tarkoitus, että jokainen tapaus käydään läpi lain tultua voimaan vai tuleeko asia vireille esim. vesihuoltolaitoksen aloitteesta. (VVY)

103 g § Hulevesisuunnitelma

- Hulevesisuunnitelmia laadittaessa tulisi huomioida, ettei imeytysalueilla lisätä rakennusten perustuksiin kohdistuvaa kosteusrasitusta ja siten kosteus- ja homevaurioiden syntymistä. Samoin tulisi huomioida esim. yleiset uimarannat, jottei hulevesien hallinnalla vaikuteta uimaveden laatua heikentävästi. (AVI-IS)
- Suunnitelmissa pitäisi erikseen mainita lumen varastointialueet. Ne jäävät maankäytön suunnittelussa huomiotta, jollei niitä erikseen mainita. Lumia ei tulisi kuljettaa pitkiä matkoja ja tilapäiset varastot taajamissa vievät tarpeettomasti tilaa. (CADWES)
- Tulisi harkita, että hulevesisuunnitelman suhde muihin suunnitelmiin ilmaistaisiin toisin päin: ”Asemakaavaa jne. laadittaessa on samalla laadittava myös hulevesisuunnitelma... Hulevesisuunnitelmaa on vaikea laatia järkeväksi valmiille asemakaava-alueelle, jos se on unohdettu kaavaa laadittaessa. (CADWES)
- Jos hulevesisuunnitelmissa suunniteltaisiin verkostot siten, että ne sijaitisivat muualla kuin katujen ja teiden rakenteissa aina, kun se vain olisi mahdollista, saataisiin saneerauksiin järkeä lisää. Nyt verkostojen saneeraus on sidoksissa katujen ja teiden saneerausohjelmiin. (CADWES)
- Yleiskaavan huomioon ottaminen hulevesisuunnitelmaa laadittaessa tulisi todeta säännöstasolla. (ELY-PIR)
- Kunnan olisi varattava ELY-keskukselle tilaisuus tulla kuulluksi hulevesisuunnitelman osalta. Näin vesi-varaviranomaisella olisi mahdollisuus saada tietoon hulevesistä aiheutuvat mahdolliset vaikutukset vesien ja tulvasuojelulle ja tarvittaessa ohjata hulevesien kokonaishallintaa. (ELY-POP)
- Esitystä olisi tarkennettava siten, että siitä selviää, tarkoitetaanko suunnitelmalla yleissuunnitelma- vai rakennussuunnitelmatasoista suunnitelmaa vai onko tarkoituksena, että kummankin tasoiset suunnitelmat ovat lakisäätteisiä. Rakennussuunnitelmantasoisien suunnitelman hyväksyttäminen kunnassa tuntuu melko työläältä ja epätarkoituksenmukaiselta. (ELY-VAR)
- Hulevesisuunnitelmiin tulee maaomistajilla ole valitusoikeus. (ETL)
- Hulevesisuunnitelma on välttämätön ja keskeinen väline hulevesihallintaa kehitettäessä. Suunnitelman laatiminen maankäytön tai samankaltaisen suunnitelman pohjalle ei kuitenkaan ole mielekästä. Se tulisi pikemminkin laatia ja päivittää valuma-alueen tai viemärintialueen laajuusena, jotta hulevesijärjestelmän tarkastelu ja toimivuuden kehittäminen tehdään kokonaisvaltaisesti. Hulevesisuunnitelman laatiminen kaa-voitustyön mukaista vuorovaikutusmenettelyä noudattaen ei ole kaikissa kohteissa perusteltua, ja se tulisi-kin jättää harkinnanvaraiseksi. (Helsinki)
- Hulevesisuunnitelman keskeisin tehtävä on osoittaa ne tekniset ratkaisut, joilla suunnittelualueelle taataan tavoitellun tason edellyttämä hulevesien hallintaratkaisu. Suunnittelussa korostuvat suunnittelijan teknisen ammattipätevyyden vaatimukset. Suunnittelun tulee perustua riittävän laajoihin geoteknisiin ja hydrologisiin selvityksiin, jotta pohjamaan ominaisuudet sekä virtaamat ja vedenlaatu voidaan ottaa huomioon. (HSY)
- Hulevesisuunnittelun tulee perustua valuma-alueen tarkasteluun, jossa on otettava huomioon sekä hulevesien vaikutukset vesistöön että vesistöalueesta johtuvat suunnittelua ohjaavat seikat. Erityistä huomiota tulee kiinnittää hulevesien laadun parantamiseen ja tavoite hulevesien hyvästä laadusta sisällyttää säädöstekstiin. Laatu tulee valvoa ja parantaa erityisesti johdettaessa hulevesiä ympäristöltään ja luontoarvoiltaan herkkiin vesistöihin. (HSY)
- 1 . momentissa on mainittu esimerkinomaisesti pumppaamo. Maininta on syytä poistaa, koska pumppausta ei tule esittää tavanomaisena hulevesien hallinnan ratkaisuna, vaan pyrkiä sitä välttämään. Pumppaus ei ole kestävä ratkaisu ekologisesti ja taloudellisesti, eikä toimintavarma. (HSY; samaan tapaan Vantaa)
- Hulevesisuunnittelussa tulee sademäärien mitoituksessa käyttää virallisia mitoitusennusteita. Vuorokautinen sademäärä voi Suomessa vaihdella paljonkin ja runsaiden sateiden ennustetaan lisääntyvän, joten hulevesien hallinnan eri osioissa on käytettävä useampia mitoitusasteita. (HSY)
- Vaatimus vaatimusten täyttämistä myös sademäärän ja rankkasateiden lisääntyessä on pidettävä kohtuuttomana, koska tällöin suunnitelman laatijan tulisi pystyä ennustamaan ilmastonmuutokset ja niiden vaikutukset. Teksti "myös sademäärän ja rankkasateiden lisääntyessä" tulisi poistaa. (Joensuu; Kuntaliitto)
- Tavoitesäännös (MRL 103 g §) ilmaston muuttumisen huomioimisesta pitkällä välillä on kohtuuton ja ilmastoasiat tulee pykäläehdotuksesta poistaa. (Kuntaliitto)
- Hulevesisuunnitelma on toteutukseen tarvittava suunnitelma. Perustelut tekstit ovat ristiriidassa pykälätekstin kanssa. Hulevesisuunnitelmaa huomattavasti tärkeämpiä ovat kuntien vapaaehtoisesti tekemät hulevesiohjelmat, joissa luodaan pohja hulevesien kokonaisvaltaiselle käsittelylle. (Kuntaliitto)
- Hulevesisuunnitelma tulisi laatia riittävän laaja-alaisena ja sen tulisi pohjautua valuma-alueen tasoiseseen tarkasteluun hulevesien kokonaisvaltaisen hallinnan mahdollistamiseksi. Hallinta edellyttää yleensä alueva-

rauksia, jotka tulee ottaa huomioon viimeistään yleiskaavoituksen yhteydessä. Yleissuunnitelmatasoinen hulevesisuunnitelma ei olisi oikeudellisesti sitova vaan suuntaa-antava. Valuma-alueellinen suunnitelma tarkentuu asemakaavoituksen, katusuunnitelmien ja yleisten alueiden suunnitelmien myötä. (Kuopio)

- Suunnittelun taustaksi tarvitaan tietoa valuma-alueesta. Tällainen yleissuunnitelman laatiminen voisi kuulua kunnan teknisen toimen tai vastaavan viranomaisen tehtäviin. Hulevesisuunnitelman tulisi olla luonteeltaan vain tekninen asiakirja, jossa otetaan huomioon esimerkiksi rakentamisen suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittavat geotekniset tiedot, mitoitusasteet, viemärijohtojen ja muiden hulevesijärjestelmien sijainti, mitoitus, liittymäkohdat ja ympäristöön ja sen laatuun sovitettu toteutustapa. Yksityiskohtaisen, toteutuskelpoisen ja kustannuksiltaan kohtuullisen suunnitelman laatiminen edellyttäisi kuitenkin tarkkoja tietoja myös kunkin kiinteistön suunnitellusta rakennusmäärästä, rakennustavasta, materiaaleista ja jopa pihasuunnitelmasta. Nämä seikat eivät ole kaavoituksen yhteydessä tai kaavalla ratkaistavia asioita, vaan tarkentuvat osittain rakennuslupavaiheessa ja osittain vasta rakennuksen käyttöönoton jälkeen. Suunnitelmaan vaikuttaminen olisi ongelmallista alueen rakentumisen tapahtuessa vaiheittain, mikä on tavallista kaikilla asuntoalueilla. (MMM-RO)
- Hulevesisuunnitelma on kannatettava. Sen laatimisessa osallistuminen on tärkeää, joten suunnitelman liittäminen eri kaavavaiheisiin on luontevaa. Suunnitelmasta olisi syytä olla enemmän sisältövaatimuksista, kuten maininta valuma-alueista, maasto-olosuhteista ja vesitaloudellisesta kokonaisuudesta. (Rautjärvi)
- Kosteikkaa täsmällisempi ilmaisu voisi tässä yhteydessä olla "rakennetut kosteikot". (SLL)
- Hulevesisuunnitelmia laadittaessa tulee huolehtia myös niiden ajantasaisuudesta, koska tiivistyvä rakentaminen on johtanut paikoin hulevesihaittojen kasvuun ja haitallisiin vaikutuksiin vastaanottavissa vesistöissä ja pienissä uomissa. (SVYL)
- Hulevesisuunnitelma on merkittävä uusi suunnitelmamuoto ja se lisää kunnan vastuuta suunnitelmien laadun varmistamisessa. Tekninen suunnittelu tulee kytkeä kiinteästi luonnon- ja rakennetun ympäristön suunnitteluun. Hulevesien hallinta voi näin palvella uusien ympäristöarvojen aikaansaamista ja asuinalueiden viihtyisyyden ja esteettisen laadun parantamista. Hallinnan suunnittelu liittyy kiinteästi kaavoitukseen ja viheralueiden suunnitteluun. Erityisesti asemakaavoituksen alkuvaiheessa voidaan hyödyntää maastoa ja sovittaa hulevesijärjestelmät osaksi tonttien sekä viher- ja liikennealueiden suunnittelua. (SYKE)
- Hulevesisuunnitelmalla edesautettaisiin hulevesien huomioon ottamista jo yleiskaavoitusvaiheessa, jolloin asemakaavaa laatiessa alueen hulevesiominaisuuksia ja tarpeita on jo tiedostettu. Suunnitelma laaditaan nykyisin kaavoituksen yhteydessä siten, että se on kaavan liitteenä nähtävilläololoaikana. Käytännössä pykälän mukainen menettely ei eroaisi merkittävästi nykyisestä. (Tampere)
- Hulevesien hallintaan liittyvien ratkaisujen ja rakenteiden esittäminen hulevesisuunnitelmassa on kannatettavaa, sillä tällöin ratkaisujen suunnittelussa voidaan ottaa huomioon yleisten uimarantojen sijainti ja valmiin hulevesisuunnitelman tietoja hyödyntää uimaveden laatuun liittyvän uimavesiprofilin laadinnassa. Hulevedet ovat osoittautuneet yhdeksi uimaveden laatua heikentäväksi riskitekijäksi. (THL)
- Pykälää tulee tarkistaa. Suunnitelman laajuus on epämääräinen samoin kuin sen vaikuttavuus ja juridisuus suhteessa olemassa olevaan rakennuskantaan. Pykälästä ei käy ilmi, laaditaanko hulevesisuunnitelma kunnan koko asemakaavoitetulle alueelle vai voiko sen tehdä osissa eri alueille. Olisi myös tarpeen säätää, missä ajassa suunnitelmat on laadittava. Laissa tai perusteluissa tulisi määrittää sademäärän vaikuttavuuden kriteerit. (Turku; Turun vesilaitos)
- Hulevesisuunnitelman pitäisi olla hulevesistrategia tai -ohjelma, johon sisällytettäisiin hulevesien hallinnan konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja aikataulut. Suunnitelma tulisi tehdä koko kaupungin alueelle osana yleiskaavaa ja yksityiskohtaisemmat suunnitelmat esimerkiksi asemakaavan laadinnan yhteydessä. Tällöin myös vuorovaikutteisuuden vaatimus täyttyisi. Ei olisi tarkoituksenmukaisena, että hulevesisuunnitelmassa otettaisiin huomioon yksityiskohtaisia suunnitelmia, kuten katusuunnitelma, vaan pikemminkin hulevesisuunnitelman tulisi toimia ohjaavana asiakirjana detaljisuunnitelmia laadittaessa. (Turku; Turun vesilaitos)
- Toimenpiteet sekaviemäriin johdettavien hulevesien määrän vähentämiseksi samoin kuin erillisviemäriin kehittämisen tavoitteet pitäisi sisällyttää hulevesisuunnitelmaan. (Turku; Turun vesilaitos)
- Hulevesijärjestelmän teknisenä lähtökohtana on taata suunnittelualueelle tietyn tason hulevesien hallintaratkaisu. Tämän järjestelmän tekninen puoli on otettava suunnittelussa huomioon. Lisäksi hulevesijärjestelmän suunnitteluun kuuluu riittävien perustietojen hankkiminen esimerkiksi pohjamaan ominaisuuksista geoteknisin tutkimuksin tai virtaamien ja veden laadun selvittäminen hydrologisin tutkimuksin. (Vantaa)
- Hulevesisuunnitelman tulee pohjautua vesistön koko valuma-alueen tarkasteluun. On otettava huomioon sekä hulevesiratkaisun vaikutukset vesistöalueeseen että vesistöalueesta johtuvat, suunnittelua ohjaavat seikat - muun muassa mahdollinen tulvaherkkyys tai poikkeukselliset luonnonarvot. (Vantaa)

- On hyvä, että laissa vaadittaisiin kunnan hyväksymä hulevesisuunnitelma. (Vantaan ympäristökeskus)
- On hyvä, että laissa säädetään hulevesisuunnitelmasta, jossa tuodaan esiin tarvittavat keinot ja yhdyskunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueeseen kuuluvat kiinteistöt. Hulevesisuunnitelma olisi lähinnä tekni- sen suunnittelun väline. Huleveden hallinnan suunnittelua tulisi tehdä jo ennen kaavan hyväksymistä. La- kiehdotuksesta puuttuvat selkeät kriteerit, joiden mukaan kiinteistön voidaan katsoa kuuluvan yhdyskun- nan hulevesijärjestelmän vaikutusalueeseen. (VVY)
- Pykälän perusteluiden mukaan hulevesisuunnitelmassa tulisi kiinnittää huomiota valumavesien reittien ohella myös poikkeuksellisten rankkasateiden aikana tarvittaviin reitteihin. Tämä on niin tärkeä näkökohta, että ne voitaisiin jopa sisällyttää pykälässä lueteltuihin hulevesisuunnitelman sisältövaatimuksiin. (VVY)

103 h § Yhdyskunnan hulevesijärjestelmän toteuttaminen

- Mikäli asemakaavaa laadittaessa hulevesisuunnitelma on olemassa tai laaditaan samanaikaisesti kaavan kanssa, pykälää ei tarvita. (CADWES)
- Kunnan huolehtimisvelvollisuus olisi kohtuullinen eikä kuitenkaan edellyttäisi, että sen tulisi itse toteuttaa tarvittavat toimenpiteet kustannuksellaan. (Tampere)
- Kohtuuttoman tai kohtuullisen kustannuksen määrittelyt eivät käy ilmi ehdotuksesta tai perusteluista. Epä- selvää myös on, onko kysymys kunnan, kiinteistön vai molempien näkökulmasta. (Turku; Turun vesilai- tos)

103 i § Kiinteistön hulevesien johtaminen yhdyskunnan hulevesijärjestelmään

- Koska kiinteistön omistajan/haltijan ja kunnan välinen vastuunjako määräytyy rajakohdan mukaan, on tär- keää, että se aina määrätään eikä jää hallituksen esityksen perusteluissa esitetyllä tavalla epämääräiseksi, varsinkin kun hulevesijärjestelmän osa, johon liitytään voi perustelujen mukaan olla varsin epämääräinen (esim. painanne). (ELY-KES)
- Esitetään harkittavaksi, olisiko 103 i §:ssä syytä säätää vastaavasti kuin VHL 17 b §:ssä, ettei rajakohtien sijainnin takia rakentamisesta saa aiheutua kohtuuttomia kustannuksia kiinteistön omistajalle tai haltijalle. Nyt tämä todetaan ainoastaan säännöksen perusteluissa. (OM)
- Jos kunta huolehtii hulevesien johtamisesta ilman erityistä sopimussuhdetta asiakkaaseen, on epäselvää, miten tämän palvelun toimitusehdot määräytyvät; esim. korvausvastuut hulevesitulvissa. (Porvoon vesi)
- Hulevesijärjestelmien laitteisto ja rakenteiden vastuuttaminen rajakohtaan asti on tärkeää. Järjestelmien toimivuuden ja mitoituksen riittävyyden seuraaminen sekä järjestelmien kunnossapito ovat hulevesien hal- linnan kannalta olennaisia. (SYKE)
- Pykälä olisi hyvä edistysaskel hulevesiä koskevalle lainsäädännölle. (Tampere)
- Pykälään pitää tarkentaa, kuka on ”kunnan määräämä viranomainen”. (Vantaan ympäristökeskus)

103 j § Johtamisvelvollisuudesta vapauttaminen

- Olisi ryhdikkäämpää määritellä, että kiinteistö saa halutessaan vapautuksen, jos pystyy osoittamaan, että hulevedet on asianmukaisesti johdettu. Lisäksi vapautuksen tulisi tuoda vapautus myös hulevesimaksuista. Tässäkin asiassa on tärkeää, että noudatetaan aiheuttaja maksaa periaatetta. (MTK)
- Viranomaisella olisi riittävästi harkinnanvaraa, jotta johtamisvelvollisuudesta vapauttaminen voitaisiin harkita kussakin tapauksessa tapauskohtaisesti ja asianmukaisesti. (Tampere)
- Mahdollisuus liittämisvelvollisuudesta vapauttamiseen on perusteltu. Jos kiinteistö vapautetaan liittämises- tä vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin, on vapauttamisella taloudellisia seurauksia myös vesihuoltolai- tokseksi. Vapauttamisen perusteena eivät voi olla ainoastaan muut asianmukaiset toimenpiteet hulevesien hallinnassa, sillä tällöin ei oteta huomioon kiinteistöjen tasavertaista kohtelua, järjestelmän ylläpitäjän ta- loutta eikä toimintakokonaisuutta. Usein ongelman aiheuttavat monelta kiinteistöltä muodostuvat huleve- det, joten ratkaisuja ei voida tehdä ainoastaan yhden kiinteistön näkökulmasta. (Turku; Turun vesilaitos)
- Pykälä koskisi ehkä myös niitä kiinteistöjä, jotka on liitetty tai mahdollista liittää laitoksen hulevesiviemä- riin, jolloin vapauttamisella olisi taloudellisia seurauksia vesihuoltolaitoksen kannalta. Vapauttamisen pe- rusteiden tulisi noudattaa nykyisiä vesihuoltolain kriteereitä. Vapauttamisen perusteena ei voi olla ainoas- taan muut asianmukaiset toimenpiteet hulevesien hallinnassa, sillä kriteeri ei ota huomioon kiinteistöjen yhdenvertaista kohtelua, järjestelmän ylläpitäjän taloutta eikä toimintakokonaisuutta. Usein ongelmaa eivät aiheuta yhden kiinteistön hulevedet, vaan monelta kiinteistöltä muodostuvat vedet, joten ratkaisuja ei voi tehdä ainoastaan yhden kiinteistön näkökulmasta. (VVY)

103 k § Hulevesien hallinnasta perittävät maksut

- Hulevesimaksut tulisi säätää pakollisiksi. Jos ne jätetään avoimiksi, kunnat 'kilpailevat' niiden pienuudella ja kustannusvastaavuus ei toteudu. (CADWES)
- Lähtökohta, että kunta voi periä hulevesijärjestelmää koskien liittymis- ja käyttömaksun on perusteltu. Laskutusperusteista tulee saada yksityiskohtaisempi määrittely ennen kuin taksan määrääminen voidaan tehdä yhteismitallisesti eri kunnissa. (Helsinki)
- On tarkoituksenmukaista, että kunnilla on oikeus periä hulevesien hallinnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi päättämäänsä maksuja. Kustannuksiin tulee kuitenkin saada sisällyttää myös hulevesien hallintasuunnitelmien laadinnasta aiheutuvat kustannukset, koska ne merkittävässä määrin lisäävät kunnissa tehtävää työtä. (Kuopio)
- Hulevesiliittymismaksujen suuruus tulee arvioida pitkällä aikavälillä, jotta ne ovat tasapuoliset asemakaavoitettujen alueiden kiinteistöille. Liittymismaksuilla tulee kattaa hulevesiverkoston investointikustannusten lisäksi myös avo-ojien ja muiden hulevesien hallintaan ml. hulevesien käsittelystä aiheutuvat uus- tai korjausinvestointikustannukset. (Kuopio)
- Toimintojen mahdollisesti uudelleen järjestäminen tulee vaatimaan merkittävästi resurssien lisäämistä kuntien käyttötalouden puolelle ja myös investointimenojen kasvua. Tämän vuoksi on tärkeää, että hulevesien hallinnan järjestämisestä perittävät maksut kohdennetaan hulevesien hallinnan järjestämiseen. (Kuopio)
- On hyvä, että kunnille mahdollistetaan vaihtoehtoiset tavat kattaa hulevesien hallinnasta aiheutuvat kustannukset, joko hulevesimaksut tai verorahoitus. (Kiinteistöliitto)
- Vaikka samassa laskussa ei julkisoikeudellisia ja yksityisoikeudellisia maksuja olisi, saattaa maksujen kaksijakoisuus aiheuttaa kuluttajissa epätietoisuutta esim. valitustien suhteen. Kunnan hulevesimaksuja koskevien laskujen osalta olisi tarpeellista edellyttää vastaavasti kuin jätelain 82 §:ssä, että laskussa on maksuvelvolliselle annettava tiedot maksun perusteesta ym. seikoista sekä ilmoitettava myös mahdollisuudesta tehdä maksua koskeva muistutus. (KKV)
- Yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi asian merkittävyyden vuoksi ottaa huomioon ja viitata väylänpitäjän ja Kuntaliiton yhteistyössä sopimiin periaatteisiin kustannusten jaosta. (Liikennevirasto)
- Maksuja ei ilmeisesti ole tarkoitus periä kustannusvastaavuusperiaatteella, jolloin ne voisivat muodostua kohtuuttomiksi. Voisi olla syytä nimenomaisesti mainita säännöksessä kohtuullisuusperiaate ("voi periä kohtuullisen liittymismaksun"). Myöskään perustuslakivaliokunta ei ole edellyttänyt kunnallisilta maksuilta täyttä kustannusvastaavuutta. Lakiehdotuksesta ja sen perusteluista saa käsityksen, että maksujen perimisestä vastaisi kunta. Kuitenkin VHL 17 c §:n perusteluista saa käsityksen, että maksun voisi periä vesihuoltolaitos. Jatkovalmistelussa tulisi selventää, onko tässä kyse niistä hulevesistä, joita johdetaan jätevesiviemäriin ja joihin sovelletaan vesihuoltolain säännöksiä. (OM)
- Huleveden käyttömaksun tulisi olla perusmaksun kaltainen ja sen suuruuden tulisi voida vaihdella aluekohtaisesti. Kunnan tulisi voida vahvistaa vesihuoltolaitoksen esityksestä kiinteistöiltä perittävä hulevesimaksu. On kustannusvastaavuuden kannalta on tärkeää, että säännöksessä mahdollistetaan käyttömaksun ja muiden maksujen veloittaminen huleveden viemäröinnistä. (Rautjärvi)
- Kunnalle on perusteltua säätää oikeus periä kiinteistön omistajalta maksu liittymisestä kunnan vastuulla olevaan hulevesijärjestelmään, sekä periä perus- ja käyttömaksua (putkeen, ojaan jne.) sekä vuosittaista maksua järjestelmän vaikutusalueella olevien kiinteistöjen omistajilta tai haltijoilta. (Rautjärvi)
- Kunnan mahdollisuus periä maksuja olisi merkittävä mahdollisuus yhdyskunnan hulevesijärjestelmien rakentamisesta, käytöstä ja ylläpidosta aiheutuvien kustannusten kasvaessa. Taksan määrittäminen ja maksujen käyttöönotto olisivat haastavia tehtäviä. (Tampere)
- Maksujen laskutustehtävän voisi sopimuksella siirtää vesihuoltolaitokselle. (Tampere)
- Viemäroidyistä hulevesistä voitaisiin edelleen periä vesihuoltolain mukaisia maksuja, mikäli vesihuoltolaitos vastaa viemäröinnistä ja lakimuutoksen jälkeenkin vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan väliset sopimukset olisivat näiltä osin edelleen voimassa. (Turku)
- Tärkeää että vesihuoltolaitoksen viemäröimistä hulevesistä voitaisiin edelleen periä vesihuoltolain mukaisia maksuja ja vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan väliset sopimukset pysyisivät voimassa. (Turun vesilaitos)
- Tarpeellinen muutos, että kunnalle annetaan mahdollisuus veloittaa maksuja hulevesien hallinnasta. Nykykäytännössä rahoitus ohjaa hulevesien hallintaan viemäröinnin keinoin sen sijaan, että toteutettaisiin kokonaisvaltaisempia ratkaisuja. (VVY)
- Ehdotuksen mukaan kiinteistö voi kuulua yhdyskunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueelle ja kunta voisi periä vuosittaista hulevesimaksua, vaikka kiinteistöä ei olekaan konkreettisesti liitetty hulevesijärjestelmään. Maksuvelvollisuuden kannalta olennaista on, että pystytään määrittelemään, mikä kiinteistö kuuluu

hulevesijärjestelmän vaikutusalueelle ja mikä jää sen ulkopuolelle. Jos kunta antaisi maksujen perimisen vesihuoltolaitoksen tehtäväksi, olisi ongelmallista, jos laitos joutuisi perimään maksuja myös sellaisilta kiinteistöiltä, jotka eivät olisi vesihuoltolaitoksen asiakkaita. (VVY)

182 § Uhkasakko ja teettämisuhka

- Uhkasakkolain 4 §:n mukaan uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan voi asettaa viranomainen. Ehdotetun sääntelyn toteutuminen jäisi riippumaan siitä, onko edellä mainittu monijäseninen toimielin laissa tarkoitettu viranomainen. (OM)

183 § Tarkastusoikeus

- Esitetys antaisi viranomaiselle edellytykset lakimuutoksessa esitettyjen tehtävien hoitamiseksi. (Tampere)

190 § Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä

- Pykälässä on mainittu kunnan 103 f §:n mukainen hulevesisuunnitelmaa koskeva asia. Lainkohdan pitäisi olla 103 g §. (ELY-KES)
- Rajaton jatkomuutoksenhakuoikeus on sidottu hallinto-oikeuden päätöksen sisältöön. Vaikka perustuslakivaliokunnalla ei ole ollut huomauttamista tästä valituslupajärjestelmästä (PeVL 33/2008 vp), ei tällainen osittainen valituslupajärjestelmä ole käytännössä osoittautunut toimivaksi menettelyksi, Järjestelmää ei kuitenkaan nyt sinänsä esitetä muutettavaksi, van sen piiriin esitetään liitettäväksi uusia asiaryhmiä. (OM)
- Lisäykset olisivat asianmukaisia ja tarpeellisia. (Tampere)
- Säännöksessä on otettu valituslupamenettelyn piiriin 103 d §, 103 e § ja 103 f §:n mukaiset päätökset. Perusteluissa ei ole mainittu, miksi 103 j §:n mukaisesta johtamisvelvollisuudesta vapauttamista koskeva päätös on jätetty valituslupamenettelyn ulkopuolelle, vaikka päätös luonteeltaan rinnastuu esimerkiksi lupapäätökseen. (Turku)

204 a § Kaavan, tonttijaon ja kunnan hulevesisuunnitelman laatimiseen liittyvät työt

- Lisäykset olisivat asianmukaisia ja tarpeellisia. (Tampere)

Maankäyttö- ja rakennusasetus

59 a § Huleveden hallinnan järjestäminen kiinteistöillä

- Uusi 59 a § on tarpeellinen ja antaa paremmat mahdollisuudet vastata hulevesien kokonaishallinnasta. Asetusta tulisi kuitenkin täsmentää siten, että siihen tulisi siirtymäaika, jonka aikana myös olemassa olevia kiinteistöjä veloitettaisiin muuttamaan hulevesien hallinta asetuksen mukaiseksi. (Turku; Turun vesilaitos)